

The Beat Generation

En diskursanalys av identitetskonstruktionen bakom begreppet Beatnik i
sex amerikanska tidskrifter 1957-1961

Bo-Eric Hellman
Andreas Lassus

Svensk titel: The Beat Generation: Diskursanalys av identitetskonstruktionen bakom begreppet Beatnik i sex amerikanska tidskrifter 1957-1961

Engelsk titel: The Beat Generation: Discourse analysis on the construction of the identity behind Beatniks in six American magazines 1957-1961

Författare: Bo-Eric Hellman och Andreas Lassus

Kollegium: 1

Färdigställt: 2004:HT

Handledare: Christian Swalander

Abstract: This masters thesis looks at the reception of the beat generation in six given American magazines spanning through the years 1957-1961. The study is basically one of literary reception. The aim is to see how and if the institution of literature handed the beat generation an identity to go along with their arts. With the use of discourse analysis we have pointed out certain characteristics in the six articles that have been a part of building up an image of the beat generation as a whole. By dividing the result into the two categories social and literary practice we can clearer see what significant were used to create the beat generation. There could be seen a pattern consisting of looking at the beats as young and untamed. There were however differences in the way they were handled by different magazines. Our viewpoint is one of sociology of literature and we have chosen to do a contextualisation of our analysis scanning the society, the earlier American literature and of course a closer look at the beat generation themselves. The beat generation in this masters thesis is represented by Jack Kerouac, Allen Ginsberg and William S. Burroughs, although more names can be added to the beat movement.

Nyckelord: Beatnik, Beat Generation, Beatnikgenerationen, Diskursanalys, Kerouac, Burroughs, Ginsberg, Litteraturkritik.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	5
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och frågeställningar	7
1.3 Avgränsningar	8
1.4 Teori och metod	8
1.4.1 Litteratursociologi som intresseområde	8
1.4.1.1 Den litterära institutionen	9
1.4.1.2 Om litteraturkritik	10
1.4.2 Socialkonstruktionism	12
1.4.3 Diskursanalysen som teori och metod	13
1.4.3.1 Identitets- och gruppbyggnad	16
1.4.3.2 Så begagnar vi diskursteorin	17
1.4.3.3 Något kort om diskursanalysens möjligheter och problem	18
1.5 Material och urval	20
1.6 Litteratur och tidigare forskning	23
1.6.1 Diskursanalys inom biblioteks- och informationsvetenskap	25
1.7 Disposition	26
2. LITTERÄRA FÖREGÅNGARE OCH EFTERKRIGSSAMHÄLLET	28
2.1 Den amerikanska litteraturen som föregår beatniks	28
2.1.1 Amerikansk Realism och Naturalism	28
2.1.2 1900-talet	29
2.2 Efterkrigssamhället	30
2.3 Ungdomen och subkulturer	31
3. BEATNIKGENERATIONEN	33
3.1 Hipsters och Beatniks	33
3.1.1 Kärnan av beatnik generationen	33
3.1.2 Begreppet "Beat"	35
3.1.3 Det började i New York	37
3.1.4 Etablerandet av Beatnikgenerationen	37
3.1.5 Beatnikgenerationens kulturella gärningar	38
3.2 William S. Burroughs	39
3.2.1 Författarskapet	40
3.2.2 Cut-up	42
3.3 Jack Kerouac	43
3.3.1 Författarskapet	44
3.3.2 Den spontana prosan och buddhism	45
3.4 Allen Ginsberg	46
3.4.1 Ginsbergs liv	46
3.4.2 Författarskapet	49
4. RESULTATDEL	51
4.1 Commentary, December 1957	51
4.1.1 Ekvivalenskedja i Jacobsons inlägg i beatnikdiskursen	54

4.1.2	Kommentar	55
4.2	Partisan Review, nr. 25, våren 1958	55
4.2.1	Ekvivalenskedja i Norman Podhoretz inlägg i beatnikdiskursen	59
4.2.2	Kommentar	60
4.3	Library Journal, 15 juni 1958	60
4.3.1	Ekvivalenskedja i Basil Ross inlägg i beatnikdiskursen	63
4.3.2	Kommentar	64
4.4	Time, 9 februari 1959	65
4.4.1	Ekvivalenskedja i Times inlägg i beatnikdiskursen	66
4.4.2	Kommentar	67
4.5	New York Times book review, 12 februari 1961	67
4.5.1	Ekvivalenskedja i Kenneth Rexroths inlägg i beatnikdiskursen	70
4.5.2	Kommentar	71
4.6	The American Scholar, Vintern 1961	72
4.6.1	Ekvivalenskedja i Butlers inlägg i beatnikdiskursen	75
4.6.2	Kommentar	75
5.	SAMMANFATTNING AV RESULTATDELEN	77
5.1	Den litterära praktiken	77
5.2	Den sociala praktiken	78
6.	AVSLUTANDE DISKUSSION	80
7.	SAMMANFATTNING	82
8.	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	84

1. INLEDNING

Bokförlaget med störst beatnikanknytning, City Lights books, rapporterar om en ny guldålder för beatnikgenerationen. Beatnikförfattarnas titlar återser idag ljuset av en enormt stor efterfrågan hos bokhandlare och förstaupplagor av titlarna betingar tiotusentals kronor hos antikvariaten. Populärast i samlarkretsar, till priset sett, är William S. Burroughs och Jack Kerouac. Första upplagan av Burroughs *The Naked Lunch* i den berömda *The Traveller's Companion Series* på förlaget The Olympia Press, tryckt i Paris 1959, kostade under vintern 2003/2004 inte mindre än 8 500 SEK hos Rönnells Antikvariat AB i Stockholm. Ett exemplar av första brittiska utgåvan av Kerouacs *On the Road* från 1958 gick även det på 8 500 SEK vid samma tid hos antikvariatet i Norrköping, enligt uppgifter hämtade från www.antikvariat.net.

Beatniks personifierade en omprövning och omvärdering av etablerade värden och visade ingen hänsyn till de tidigare (inte alla som vi senare ska se) etablerade litterära klassikerna. Idag är de dock lika fullt inringade i den litterära kanon och kategoriserade enligt den litterära institutionens lagar. Hur kan då generationen hävda sitt anarkistiska uppror mot institutionerna? Framgångsrika undergroundscener har en tendens att infogas i ett bredare ramverk så fort den bevisat sig innehålla material som säljer bra hos den stora massan. Beatnikgenerationen har förtjänat all rätt att kommas ihåg av människor, må de vara historiker, litteraturhistoriker, sociologer eller motsvarande, men som artister bröt de mot den vedertagna bilden av vad historia är och hur den bör se ut. De ville omdefiniera den men blev oundvikligen en del av den.

I efterkrigstidens USA kom ett uppror att födas, ett uppror mot samhällets normer, ett trots mot det litterära klimatet och framför allt en vilja att omvärdera språkets roll, ordens betydelse och makt. Vi har lärt känna upprorets män och kvinnor som beatniks. Beatnikgenerationen fick stor genomslagskraft i USA, främst bland unga människor, och deras främsta metod att sprida tankegodset var genom de böcker som författades. Dessa böcker färgade sedan av sig på övrig populärkultur då samvärdet med andra konstnärer blev betydande. Exempelvis umgicks beatnikförfattaren William S. Burroughs med Paul McCartney och The Beatles, en oerhört inflytelserik rockensemble från 1950-talet och fram till vår tid och säkerligen även långt bortom den.

Vi har båda haft tillfälle att tidigare bekanta oss med beatnikgenerationen. Förutom intresset vi odlat på vår fritid genom diverse litteratur och cineastiska förlustelser har vi även ägnat en del uppmärksamhet åt detta inom vår disciplins ramar. Andreas Lassus har, under våren 2003, skrivit en b-uppsats i ämnet biblioteks- och informationsvetenskap om rättegången mot William S. Burroughs berömda bok *The Naked Lunch*. Syftet med denna uppsats var att belysa hur ett skönlitterärt verk har kunnat påverka sin omvärld genom att tänja på både juridiska och estetiska gränser, men även hur förutsättningarna för yttrandefriheten inom litteraturen såg ut både innan och efter dess publikation. Andreas hoppades med denna uppsats kunna erbjuda en liten men intressant pusselbit i det gigantiska pussel som vår västerländska yttrande- och tryckfrihetshistoria utgör. Bo-Eric Hellman skrev under hösten 2004 en essä, inom delkursen litteraturen i samhället, också den i institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap, om beatnikgenerationen som en litterär proteströrelse. Essäformen gav utrymme åt en friare behandling av hur beatnikförfattarnas litterära idéer och uttrycksformer genomsyras av ett brott mot konventionen och *the american way of life* och vad efterkrigssamhällets normer kan ha betytt för beatnikförfattarnas verk.

1.1 BAKGRUND

När beatnikförfattarnas verk väl publicerades mottogs de oundvikligen av en omvärld i form av läsare och kritiker. Det litteraturkritiska mottagandet var av blandad art. Men utan tvekan fanns där ett sug hos läsarna eftersom försäljningen gick utomordentligt bra. En sådan framgångsrik författarvåg kan inte gå odefinierad och odöpt genom litteraturhistorien. Men vad var det då som höll dem samman, *vad* gjorde dem till beatniks och *vem* gjorde dem till beatniks?

Om vi ser till beatnikförfattarnas verk ter de sig tämligen olika och ingen beatnikförfattare verkar vara den andre lik i sitt sätt att uttrycka sig, i sin litterära form. Vad som faktiskt skiljer beatnikgenerationen från många andra generationer tyckes vara att det inte finns några klara och enhetliga riktlinjer för beatniks, inget estetiskt program eller föreslagna politiska åsikter. Det finns alltså inget manifest för hur en beatnik ska leva, tycka och tänka men ändå finns idag en mängd olika föreslagna identiteter etablerad bakom begreppet beatnik; förslagsvis skabbiga människor med slitna kläder och mycket hår (även när det gäller männen). Vidare var de ofta narkomaner, eller åtminstone drogliberala. Oklart verkar det vara med åsikten huruvida de var mansgrisar eller förespråkare för en kvinnlig frigörelse. Tolkningss-
möjligheterna är många. Men vad vi egentligen frågar oss är: Hur såg man på beatniks i inledningen av deras karriär? Och var härstammar denna identitet ifrån? Denna outtalade, men ändå så klart befästa identitet. Beatnikforskaren Edward Halsey Foster skriver i sin bok *Understanding the beats* (1992): "...their fame assured that they would be read, yet they were perhaps better known for their personalities and the values they represented than for their books".¹ Vi är medvetna om att mycket inspiration till livsstilen hämtas från karaktärerna i beatnikförfattarnas böcker, men finns det en utomstående faktor, en maktfaktor som har möjligheten i sina händer att bygga upp en identitet kring dessa kontroversiella författare?

För att söka svar på vår fråga riktar vi i denna uppsats vår uppmärksamhet åt *den litterära institutionen*. Vi har valt att utgå ifrån den del av den litterära institutionen som handskas med den litterära receptionen, litteraturkritik och motsvarande. Genom att se närmare på receptionen av beatnikgenerationen i sex inflytelserika litterära tidskrifter hoppas vi kunna finna element som utgör en väsentlig del av identitetskonstruktionen bakom denna kontroversiella författargrupp.

1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Beatnikgenerationen är ett fragmenterat forskningsobjekt. Generationen har flera identiteter alltefter vilka diskurser den ingår i. Det är således möjligt att identifiera olika diskurser kring fenomenet beatnikgenerationen; Det finns en sociologisk diskurs som sätter in generationen i ett sammanhang av protest mot det västerländska samhället, en litteraturvetenskaplig diskurs som identifierar beatnikgenerationen utifrån dess litterära prestationer och uttryckssätt. En tredje diskurs kan sägas vara en religiös sådan där beatniks identifieras som en sanningssökande generation vilken ofta hänger sig åt österländsk visdom för att ge nya värden åt sin världsuppfattning. På detta vis kan man fortsätta och härleda många olika diskurser ur begreppet *beatnik*.

Den diskurs vi vill analysera är den litterära institutionens beatnikdiskurs. När vi analyserar denna diskurs letar vi efter de mekanismer som används för att skapa en identitet kring

¹ Foster, Edward Halsey (1992) - *Understanding the beats*, s. xii

beatnikgenerationen, hur den bild ser ut som målas upp av beatnikgenerationen som sedan infogas och hjälper till att forma den sociala praktiken.

Vad som är viktigt att framhålla är att det här rör sig om en undersökning av den gruppering av författare som sedan talats om som the beat generation eller beatnikgenerationen, en gruppering av för oss tre viktiga och redan nämnda författare.

Vi vill i undersökningen, genom en diskursanalytisk ansats med rötter i Foucaults tankar om makt och identitet, se vilka mekanismer som utgör konstruerandet av en identitet till beatnikgenerationen i den amerikanska litterära fackpressen under efterkrigstiden.

Frågeställningar som vi valt inför vår uppgift är:

- På vilket sätt tas beatnikgenerationen emot av den litterära institutionen, i vårt fall representerad av sex utvalda amerikanska tidskrifter, och hur är dessa med och skapar beatnikgenerationens identitet?
- Med vilka ord beskrivs och definieras beatniks? Eller i diskursanalytiska termer: vilka värderande mekanismer läggs in i konstruerandet av begreppet *the beat generation*?
- Vad utgör det gemensamma och sammanhållna i de utvalda tidskrifternas diskurser?

Beatnikdiskursen så som vi kommer att ta oss an den kommer betyda att såväl se på hur kritikerna talar om beatnikgenerationen som social grupp som på hur de talar om deras verk. Denna beatnikdiskurs vi nu utgett oss för att analysera är alltså den som kritiker producerat i sina artiklar när de pratar om beatnikförfattarna som social grupp och om deras litteratur.

Forskning om beatnikgenerationen har i Sverige inte tagit någon större plats och det finns inget svenskt eller till svenska översatt standardverk att hänvisa till. Detta kombinerat med mångfalden av tolkningar har för oss pekat på ett behov av noggrann läsning, att i såväl detalj som helhet försöka följa beatnikförfattarnas resonemang och tankar. Vi kommer därför ägna ett eget kapitel åt beatnikgenerationen. Syftet med det är inte att gå igenom eller värdera den stora mängd av sekundärlitteratur som finns, utan att redogöra för beatnikgenerationen som den gestaltas av Burroughs, Kerouac och Ginsberg.

Vi ska strax gå vidare till hur vi valt ut vårt material och hur vi ska angripa detta, men först vill vi säga något om hur syftet utvecklats under skrivandets gång. När vi först beslutade oss för att skriva en uppsats med beatnikgenerationen i fokus var vår ursprungliga övertygelse att vi skulle behandla beatnikförfattarnas mottagande i Sverige. Vi var nyfikna på att se hur vårt land, våra litteraturkritiker och vår litterära institution ställt sig till de kontroversiella verken som beatnikförfattarna presenterade. Avsikten, som i efterhand kan sägas vara lite väl ambitiös, var att se på det svenska mottagandet av beatnikgenerationen från då den första översättningen på svenska kom tills vår egen samtid. Med andra ord en lång tidsperiod vilket hade gett oss möjligheten att fördjupa oss i Foucaults diskursanalys som just präglas av att studera diskursiva brott under en längre tidsperiod. Men efter en kortare tid av kontemplation över denna inriktning kom vi i samråd med vår handledare fram till att det enda rätta är att gå till kärnan, att se vad som händer när beatnikförfattarna träder in på den litterära scenen för första gången, nämligen i efterkrigstidens Amerika. Eftersom beatnikförfattarna utövat ett stort inflytande på den amerikanska populärkulturen, som i sin tur har haft ett enormt

inflytande på resten av världen, kände vi att denna inriktning kunde ge oss en mer intressant och relevant lärdom.

1.3 AVGRÄNSNINGAR

Vi har valt att behandla recensioner av de tre författare som utgör kärnan av beatnikgenerationen, William S. Burroughs, Jack Kerouac och Allen Ginsberg. Till dessa tre tillkommer ett stort antal intressanta personligheter som skulle kunna infogas i begreppet beatnik. Under årens lopp har journalister infogat flera namn av intresse i beatnikkanon. Problemet med detta är att om vi väljer att bege oss utanför de tre kärnprofilerna kommer vi att stå inför en djungel av författare, musiker, filmskapare och andra konstnärer som under någon period av sitt skapande befattat sig med de idéer som beatnikgenerationen representerade.

I våra ögon finns det två problem med detta. För det första; skulle vi valt att gå utanför den omedelbara kärnan hade materialet översvämmat oss och bli ohanterligt inför vår uppgift. För det andra finns det en uppenbar risk att begreppet *beat*, eller *beatnik*, skulle bli så brett att det nästan förlorar sin förklarande mening, att det bli för generellt för att utgöra någon nytta för oss. Därför koncentrerar vi oss på Burroughs, Kerouac och Ginsberg. Eftersom dessa tre är de tveklöst, i alla avseenden, främsta gestalterna som ikoner och idag vedertagna företrädare för beatnikgenerationen. De har haft det avgörande inflytandet på denna subkultur och är samtidigt de vars verk bäst har överlevt tidens tand, precis som Elvis och The Beatles överlevt som rockens främsta ikoner.

Vi har, som vi skriver om nedan, sett att det skrivits om beatnikgenerationen så tidigt som 1947. Men vi har valt att koncentrera oss på de år då de flesta artiklar publiceras, dvs. 1957-1961.

1.4 TEORI OCH METOD

Vi har gjort valet att använda oss av diskursanalys i vår undersökning. Låt oss nu säga ett par ord om detta samt om några andra viktiga ingredienser i projektet.

1.4.1 LITTERATURSOCIOLOGIN SOM INTRESSEOMRÅDE

Vår intresseinriktning inom ämnet biblioteks- och informationsvetenskap är litteratursociologi, denna disciplin som växt fram i etapper från 1800-talet och framåt. Viktigt att veta är att litteratursociologi inte är en egen teori eller metod utan en intresseinriktning, inom vilken man begagnar olika teorier och metoder. Litteratursociologi som forskningsfält och dess inriktningars avgränsningars har varit föremål för heta diskussioner genom ämnets tid av utveckling. Vitaldelarna i den litteratursociologiska forskningen, som är av intresse för oss, kan dock sägas utgöras av studiet av *litteraturproduktion* och *litteraturreception*,² t.ex. i vårt fall mottagandet av beatnikgenerationens verk. Litteratursociologi är en disciplin där vetenskapen *om* de litterära värderingarna sätts i fokus, istället för att själv *värdera*. Det är denna värdering som just vi funnit så intressant att fördjupa oss i: Hur de värderande dragen såg ut i amerikansk litterär fackpress när de talade om beatnikförfattarna som grupp.

Det har hävdats att litteratursociologins enda verkliga uppgift är att studera spridningen och mottagandet av litteratur, det som definierats som "det litterära kretsloppet". Men utifrån detta

² Furuland, Lars och Svedjedal, Johan (red.), s. 80

har det vuxit ett intresse för att även inkludera en analys av själva diktverken i undersökningar, så som om dessa vore viktiga historiska dokument. Det må vara hänt att texterna i sig som beatnikgenerationen producerat är ett unikt primärmaterial för sociologiska och ideologiska undersökningar, ett material som innehar historiska dimensioner. Vårt närmande ska dock främst gå ut på att studera relationen mellan samhälle och text där texternas receptionssammanhang sätts i fokus. Sålunda granskar vi den litterära delinstitutionen *litteraturkritik*. Kritiken inordnar litteraturen i värdesystem vilket är av stor betydelse för hur en identitet kring en författargeneration som t.ex. beatniks byggs upp, eller raderas, vilket i sin tur medverkar till att bestämma den valda litteraturens öde.

Den observante märker således att vi vill se hur denna delinstitution är med och skapar en identitet åt beatnikgenerationen och därmed skriver in dem i - alternativt försöker utesluta dem ur - den litterära kanon. Genom en närläsning av ett antal av efterkrigstidens amerikanska artiklar om beatnikgenerationen vill vi se om det är möjligt att utröna någon tendens till identitetskonstruktion i litteratursamhället.

När man, som vi, valt litteratursociologi som intresseområde för uppsatsen måste man värna om att sätta in studieobjektet i en kontext, ett historiskt perspektiv, för att kunna säga något om relationen mellan text och samhälle. Kontexten är vital för undersökningen då den bidrar till att ge en djupare förståelse för hur samhället såg ut när beatnikgenerationen trädde fram och hur samhällsklimatet speglas i beatnikgenerationens konstnärliga uppror. Vi kommer att försöka bjuda på en utförlig kontextualisering för att läsaren bättre ska kunna tillgodogöra sig resultatet av vår analys. Känner vi till den historiska bakgrunden kan vi också lättare förstå vad den litterära institutionen hade att möta när den tog emot beatnikförfattarnas verk. Genom ett historiskt perspektiv kan vi även se de yttre villkoren till beatnikförfattarnas verk och även villkoren för en identitetskonstruktion bakom begreppen *beat*, *beatnik* och *beatnikgenerationen*. På detta sätt analyseras ett kulturellt fenomen som en historiskt betingad konstruktion.³

1.4.1.1 DEN LITTERÄRA INSTITUTIONEN

När vi talar om att vi ska analysera den diskurs som etableras av den litterära institutionen är det viktigt att poängtera det faktum att det endast är en del av den litterära institutionen vi åsyftar. Nämligen den del som ägnar sig åt litteraturkritik och utgörs av diverse tidskrifter, vars skribenter medverkar till att forma diskursen kring beatnikgenerationen.

Då vi vid upprepade tillfällen talar om begreppet 'den litterära institutionen' kan det sålunda vara på sin plats att här också erbjuda en kort förklaring av detta begrepp. Detta dels med motivationen att hjälpa den oinvidige läsaren att bättre förstå vad vi skriver om, men också för att förhindra eventuella missförstånd genom att tydligt definiera vad vi menar då vi använder begreppet. Lars Furuland, professor i litteraturvetenskap, ger i sin text *Litteratur och samhälle* en bra beskrivning av hur den litterära institutionen ser ut och hur den litterära processen, dvs. den resa som ett verk gör – från den enskilde författarens inre till att manifesteras i fysisk form och i slutändan nå sina eventuella läsare - kan tänkas gå till.⁴ Furuland ser det som att den litterära processen utgörs av tre huvudled. Dessa är *produktionen*, *distributionen* och *konsumention*. Produktionen sköts vanligtvis av författaren, vad gäller den konstnärliga insatsen, och av förläggaren, vad gäller den materiella utformningen. Förläggaren är även den som ser till att få ut verket genom diverse distributionsnät, så att det blir möjligt att

³ Furuland, Lars och Svedjedal, Johan (red.), s.82

⁴ Ibid.

konsumera. Samtidigt som verket genomgår denna resa så sker det ett slags inordnande genom litteraturkritiken och andra urvalssystem. Detta inordnande är självklart av stor betydelse för verkets möjligheter att nå ut till sina eventuella läsare.

Furuland menar även att den litterära processen skulle kunna illustreras på ett flertal sätt, bl.a. genom att betrakta den som en kommunikationsinriktad modell där författaren utgör kommunikatorn som skickar ett meddelande via en kanal, som sedan når en mottagare, och i denna modell spelar litteraturkritiken - tillsammans med en rad andra instanser - i såna fall eventuellt en roll för hur den eller de kanaler meddelanden färdas genom kommer att se ut. Det är i och för sig viktigt att här påpeka att litteraturkritikernas roll inte alltid är så avgörande för verkets spridning. Vilket litterärt kretslopp som verket färdas genom har en stor betydelse för i vilken omfattning kritiken spelar någon roll. Furuland menar att man kan iaktta åtminstone två skilda kretslopp.⁵ Det första kan kallas *det bildade kretsloppet* och i detta befattar man sig med de lite finare böckerna som förmedlas till bokaffärer och liknande. Här spelar recensenterna en stor roll då de ofta fungerar som guider för bokpubliken, till skillnad från hur det går till inom *det populära kretsloppet*, där recensionerna oftast är obefintliga. I och med att verken här är relativt billiga och oftast betraktade som säkra kort av dem som söker en snabb dos underhållning, så når de ändå en ansenlig publik. I fallet med vårt studieobjekt, beatnikgenerationen, så utgår vi ifrån antagandet att vi här har att göra med ett objekt vars fötter är placerade i båda dessa kretslopp. Den relativt stora uppmärksamheten i fackpress gör det möjligt att räkna beatnikgenerationen till det bildade kretsloppet, medan deras litterära motiv samt grundläggande existens och fortplantning försiggår främst inom vad Furuland kallar det populära kretsloppet. Några institutioner som vanligtvis inte är kommersiella och som också kan ha sina egna spridningsvägar är bibliotek och skola, men dessa kan ändå sägas vara sammanbundna med det bildade kretsloppet genom sin anslutning till de etablerade litterära värderingsnormerna.⁶ Något som också kan vara intressant att beakta i samband med vår uppsats, som ändå handlar om hur en - vid sin tid - ny litterär strömning behandlats av en av den litterära institutionens instanser, är det faktum att alla nya litterära strömningar är beroende av samspelet mellan författare, förläggare och kritiker. En ny strömning skapas alltså genom ett samarbete och det är därför viktigt att inse kritikernas roll i sammanhanget.

1.4.1.2 OM LITTERATURKRITIK

När vi nu ska befatta oss med en diskurs etablerad i ett sammanhang av litteraturkritik är det värt mödan att säga någonting om litteraturkritiken som fenomen. Som vi nämnde ovan ägnar sig inte litteratursociologin åt att själv värdera. Litteratursociologin studerar istället själva värderandeprocessen, eller det som vi i dagligt tal kallar *litteraturkritik*. Det är litteraturkritikerna som hänger sig åt att värdera och de är dessa som stått för den diskurs vilken vi utsatt oss för att analysera. Vad i består då denna litteraturkritik?

Per Rydén, professor vid litteraturvetenskapliga institutionen, Lunds universitet, talar om att kritik i kanoniserande syfte sällan är så medveten och systematisk som vi vill tro.⁷ Vi ska därför passa oss för att uppfatta dagens kanon som definitiv och tillrättavisande. Men Rydén inflikade samtidigt i sin tidigare bok *Domedagar* att "det är att göra för mycket av saken när man ger intryck av att det är likgiltigheten som skriver historia eller i varje fall tillåts ta hand

⁵ Furuland, Lars och Svedjedal, Johan (red.), s.44

⁶ Ibid., s. 45

⁷ Rydén (1987)

om viktiga förutsättningar för den.⁸ Det ser alltså vid första anblicken ut att finnas en oklarhet om i vad kritiken består.

Det finns en svårighet i att dra en gräns mellan vad som är litteraturvetenskap och vad som är litteraturkritik. Rydén talar om kritikerna som diktare i större utsträckning än forskare.⁹ Kritik kan vara dels en mer förutsättningslös granskning och en nedgörande bedömning, såväl självständig som institutionell.¹⁰ Rydén påpekar att litteraturkritik i en benämning kan förstås som att man tillägger ett litterärt verk ett värde och ger det en inplacering. Denna yviga benämning följs av meningen att kritik verkligen är något som skiljer sig från litteraturvetenskap och från skapande litteratur. Således har vi detta klart för oss.

Den amerikanske filosofen Richard Rorty säger i sin bok *Kontingens, ironi och solidaritet* (1997) att litteraturkritiker inte sysslar med att förklara böckers ”verkliga” mening eller dess ”litterära kvaliteter”. De ägnar sig åt att placera in böcker i ett sammanhang av andra böcker.¹¹ Rorty påstår att litteraturkritiker kan ses som moraliska rådgivare, inte för att de har en särskild tillgång till en moraliska sanning utan för att de helt enkelt har ”sett sig om i världen”.¹² Att se litteraturkritikern som rådgivare gör att läsaren därigenom ges möjligheter att ta del av kritikerns kunskaper i ämnet och hans/hennes beläsenhet. Kritikerns uppgift i det litterära kretsloppet är att agera som ett filter genom vilket endast ”den goda kulturen” slipper igenom. Detta ser Rorty som en rådgivning, vilken i och för sig kan vara god, men som inte bör antagas vara allmängiltig.

Vi är förberedda på att senare i själva analysavsnittet komma att se hur vissa litteraturkritiker gör anspråk på att kunna bedöma vad som är sann, respektive falsk, konst. Vid sådana här dryftemål kan det vara intressant att ha med sig ett citat av Gunnar Berfelt, docent i konstvetenskap vid Stockholms universitet, när han säger att: ”Frågan om vad som är konst och vad som inte är (eller får vara) det kan te sig nästan lika ovidkommande som att utreda huruvida pannkaka är en förrätt eller dessert.”¹³

Författaren Juan Wilhelmi skriver i sin bok *Smak eller värde* angående konstkritikens objektiva vetenskaplighet, alternativt subjektiva godtycklighet, att vi när vi diskuterar vad som utmärker god konst tenderar att pendla mellan två diametralt motsatta ståndpunkter. Man vill å ena sidan tänka att:

Det kan inte vara en tillfällighet att det råder en bred enighet om vilka konstverk som har ett stort värde. Tänk på klassikerna i musiken och litteraturen: Man märker att man har att göra med något stort! Det måste därför finnas objektiva kriterier som avgör vilka konstverk som är bättre än andra. Å andra sidan vill vi tänka: Men ingen har lyckats formulera kriterier som är universellt tillämpbara och allmänt accepterade. Mängder av människor reagerar inte alls på verk som traditionen upphöjt till klassiker, de märker inte att de skulle ha att göra med något stort. Tyder inte det på att det vi kallar estetiska värden i själva verket är uttryck för vår personliga smak, och således är av subjektiv karaktär?¹⁴

⁸ Rydén (1987), s. 305

⁹ Ibid., s. 5

¹⁰ Ibid., s. 7

¹¹ Rorty, s. 98f.

¹² Ibid.

¹³ Berfelt (1973), s. 94

¹⁴ Wilhelmi (1999), s. 7

Denna fråga angående huruvida estetiska omdömen är av subjektiv eller objektiv art är alldeles för stor för att utreda i denna inledning, och ligger dessutom långt utanför uppsatsens fokus, men är ändå relevant och intressant att ha i baktanke då man senare tar del av själva analysen. Vi är beredda på det faktum att litteraturkritikerna eventuellt kommer att döma ut alternativt acceptera det - på sätt och vis - ”nya” uttryckssätt som beatnikgenerationen med sin litteratur erbjöd. En sådan värdering som alltid resulterar i antingen ett godkännande, och välkomnande in i den litterära gemenskapen, eller ett förkastande, och ett - för framtida kanonisering – eventuellt utestängande förhållningssätt, bidrar starkt till att forma beatnikgenerationens kollektiva identitet, åtminstone med tanke på ett rent statusmässigt synsätt.

1.4.2 SOCIALKONSTRUKTIONISM

Diskursanalysen bygger på ett socialkonstruktivistiskt synsätt på samhället. Innan vi kommer in på diskursanalysen vill vi därför säga något om socialkonstruktivismen. Detta är en gemensam beteckning för en rad nyare teorier om kultur och samhälle. Diskursanalys är bara ett av flera socialkonstruktivistiska angreppssätt. För att beskriva beteckningen har Vivien Burr gett oss fyra nyckelpremisser, fyra punkter som kännetecknar socialkonstruktivismen.¹⁵

- En kritisk inställning till självklar kunskap
Den kunskap vi säger oss äga om verkligheten kan inte sägas vara en objektiv sanning. Vår kunskap och våra världsbilder är inte spegelbilder av verkligheten utan en produkt av vår vilja att kategorisera världen.
- Historisk och kulturell specificitet
Vi är i grunden historiska och kulturella varelser. Konsekvensen av detta är att vi präglas av vår historiska och kulturella identitet i vår syn på kunskap om världen. Våra identiteter är oss inte givna en gång för alla, utan har ändrats och kommer säkerligen att ändras igen över tid. Det diskursiva handlandet är obönhörligen en social handling som bidrar till att bygga upp den sociala världen, skapa identiteter, kunskap och relationer mellan olika intressegrupper. Den sociala världen är alltså inte bestämd av yttre förhållanden eller på förhand ödesbestämd.
- Samband mellan kunskap och sociala processer
Vårt sätt att uppfatta världen skapas och upprätthålls i sociala processer. Kunskap frambringas i social interaktion, där man både bygger upp gemensamma sanningar och kämpar om vad som är sant och falskt.
- Samband mellan kunskap och social handling
När en världsbild etablerar sig som härskande får detta följden att några former av handlingar blir naturliga och andra otänkbara. Olika sociala världsbilder leder till olika sociala handlingar, och producerandet av tankegods präglas därför av den regerande världsbilden och får därmed i allra högsta grad sociala konsekvenser.

Socialkonstruktivismens rötter återfinns i den franska poststrukturalistiska teorin. Det är inom den senare som diskursteoretikerna Ernesto Laclau och Chantal Mouffe tar sin utgångspunkt; poängen att diskursen konstruerar den sociala världen.¹⁶ Poststrukturalismen

¹⁵ Så som de återgivits av Winther Jørgensen och Phillips, s. 11

¹⁶ Winther Jørgensen och Phillips, s. 13

tar vissa utgångspunkter i den franska strukturalismen men skiljer sig från denna genom att ifrågasätta sociala och språkliga strukturers absoluta makt över tänkande och samhällsliv.¹⁷

1.4.3 DISKURSANALYSEN SOM TEORI OCH METOD

Vårt val av diskursanalys är gjort till stor del utifrån två faktorer; den första är vår övertygelse att språkets och ordets användning är av central betydelse för hur den upplevda verkligheten formas. En konsekvens av detta blir att språket blir ett inslag i en maktkamp, där makten att föra språket vidare i enlighet med subjektiva mål och värderingar är krigsbytet. De eller den som innehar makten över språket besitter även makten att forma verkligheten. Därav kommer vi in på den andra faktorn; diskursanalysen som vetenskaplig metod är för oss ett studium av ett givet samhällsfenomen där språket står i fokus.¹⁸ Vi är således övertygade om att den litterära institutionens konstruerande av sin definition av beatnikgenerationen bäst kan utläsas med hjälp av denna metod.

Diskursanalysen inriktar sig främst på frågor kring makt och identitet.¹⁹ Inriktningen används som textanalytiskt verktyg och har den specifika egenskapen att den inkluderar en kontext.²⁰ Språkbruket som analyseras förekommer alltid i ett sammanhang vilket bör ägnas uppmärksamhet. Diskursanalysen som metod inkluderar en kontext av studieobjektet och vill artikulera ett samband mellan text, eller språk,²¹ och samhälle vilket gör vår övertygelse om metodens lämplighet större. Vi kommer därav att ägna oss åt ett inringande av den miljö i vilken begreppet beatnikgenerationen ser dagens ljus. Vi måste erhålla historiska kunskaper om det amerikanska samhället under efterkrigstiden för att göra en värdig analys och tolkning av källmaterialet. Om vi inget vet om sammanhanget i vilket beatnikgenerationen producerar sina texter, som sedan tages emot av en litterär institution, kan vi inte heller göra en trovärdig tolkning av mottagandet av verken och konstruerandet av en identitet som förknippas med beatniks. Vi vill försöka tydliggöra den sociala praktik som omger diskursen kring beatnikgenerationen. Därför kan den oinvigde lätt vid första ögonkastet tycka att uppsatsen är överkontextualiserad, men vi är övertygade om att allt kommer att passa ihop utmärkt när det väl är dags att gripa tag i själva analysen.

De diskursanalytiska angreppssätten bygger på strukturalistisk och poststrukturalistisk språkfilosofi,²² som förfäktar tanken att vår länk till verkligheten går igenom språket. Språket skapar med andra ord en representation av verkligheten. En långt dragen konsekvens av detta blir att den fysiska världen endast får betydelse genom språket.²³ Där verkligheten representeras gäller detsamma för sociala grupper och individer, identiteter och relationer.

Men en *representation* av verkligheten är inte detsamma som *sanning*. Fransmannen Michel Foucault menar att sanningen är en diskursiv konstruktion och att olika *kunskapsregimer* anger vad som är sant och falskt.²⁴ Alla vet att man inte får säga allt, att man inte kan tala om vad som helst när som helst och kanske viktigast; vems om helst får inte prata om vad som helst. Den som har rätten att yttra sig är vad Foucault kallar för det talande subjektets

¹⁷ Psykologilexikon, s. 419

¹⁸ Bergström, Boréus, s. 221

¹⁹ Ibid., s. 222

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

²² Winther Jørgensen och Phillips, s. 15

²³ Ibid.

²⁴ Ibid., s. 19

privilegierade eller exklusiva rätt.²⁵ Det talande subjektet som i vårt fall är *den litterära institutionen* så som den tar sig i uttryck i de fackliga tidskrifter som vi valt att analysera artiklar ur. Michel Foucault menar att den diskurs som uppstår ur det talande subjektet manifesterar begäret. Begäret att uttala sanningen skulle med andra vara detsamma som begäret efter makten. På detta vis blir sanningen inget annat än ett medel för att maskera den oundvikliga uteslutningsprocedur som sätts i verket när någon försöker etablera en viss form av språkbruk. När vi analyserar våra utvalda artiklar utgår vi från dylika procedurer som är välkända i vårt samhälle. Vi tänker först och främst på ovan nämnda uteslutningsprocedurer, där de tydligaste och mest bekanta är förbudet, och patologin.

En av grundpelarna inom diskursanalysen träder således fram och det är synen på *sanning*. I Foucaults termer är sanningen en produkt av reglering och spridning av utsagor som är skapad av ett maktsystem.²⁶ Intresset i diskursanalysen ligger således inte på att avgöra vad som är sant och vad som är falskt. Dessa dualistiska restprodukter får istället lämna plats för studiet av hur sanningsprodukter skapas. Vi undersöker vilka mönster som finns i språkbruket och vilka sociala konsekvenser detta får.

Diskursanalysen används inte enbart som en analysmetod utan inbegriper även en omfattande teoretisk ansats. Dess nyckelpremisser och band till socialkonstruktionismen är redan nämnda. Det finns dock även en avancerad begreppsapparat som vi vill ta upp här, dels för att klargöra diskursanalysens relevans inför vår uppgift och dels för att inviga läsaren i denna tanketradition.

Huvudverket som grundlägger de begrepp vi använder nedan är *Hegemony and Socialist strategy* skrivet av Ernesto Laclau och Chantal Mouffe. För att förstå den diskursiva konstruktionen av begreppet beatnik bör vi ta avstamp i en redan etablerad begreppsapparat. Laclau och Mouffe har, trots sin förkärlek för att kombinera diskursanalysens strukturalistiska och poststrukturalistiska ansatser med marxism, givit oss en grund att stå på.

För att klargöra vilka beståndsdelar som ingår i en diskurs och se vilken betydelsefixering den utgör bör vi börja med att identifiera en kärna, ett nav i det diskursiva hjulet, något som Laclau och Mouffe kallar för *nod* eller *nodalpunkt*.²⁷ Vår nodalpunkt är alltså begreppet beatnik som erhåller en betydelse beroende på hur språkets tecken ordnas kring det. Diskursens mål är att etablera en hegemoni där den utesluter alla andra möjligheter som tecken kan ha och sätt de kan tolkas på. På samma sätt som olika grupper av människors kollektiva uppfattningar tydligt kan skilja sig från varandra angående ett givet fenomen sanna natur existerar det så gott som alltid flera parallella diskurser vars utseenden är vitt skilda. Således kan man finna flera olika diskurser i vilka nodalpunkten kan sägas utgöras av begreppet beatnik. Den diskurs vi intresserar oss för är, som tidigare framgått, den som skapats av vissa amerikanska litteraturkritiker i mitten av förra seklet. Denna diskurs utseende formar på sätt och vis de andra diskurserna i ämnet, på samma sätt som olika människogrupperns åsikter och uppfattningar självklart influerar och förändrar varandras.

Alla dessa tecken som ingår i en diskurs kallar Laclau och Mouffe för *moment*.²⁸ Det är dock långt ifrån alla tecken som inringas i diskursen. Alla de möjliga betydelser som tecknen i den litteraturkritiska diskursen skulle kunna tänkas ha men aldrig får utgör det som Laclau och

²⁵ Foucault, s. 8

²⁶ Winther Jørgensen och Phillips, s. 21

²⁷ Ibid, s. 33

²⁸ Ibid.

Mouffe kallar *det diskursiva fältet*.²⁹ Winther Jørgensen uttrycker detta på följande sätt ”det diskursiva fältet är en reservoar av betydelse tillskrivningar som tecken har haft eller har i andra diskurser, men som ignoreras i den specifika diskursen för att skapa entydighet.”³⁰ Det finns här med andra ord en uteslutningsmekanism i diskursen som skapar en utesluten vildmark av tecken, det som Foucault kallar utanförskapets vildmark.³¹ Här ryms all möjlig utesluten betydelsemening av, i vårt fall begreppet beatnik.

Det finns även tecken som varken utesluts ur eller infogats i diskursen, de som inte slutgiltigt erhållit sin mening. Dyliga tecken kallar Laclau och Mouffe för *element*.³² Diskursen söker efter att skapa en betydelse åt tecknen och upphäva elementens öppenhet. Diskursen vill således göra moment av elementen, infoga dem i diskursen eller förpassa dem till vildmarken. När detta sker menar Laclau och Mouffe att det skett en *artikulering*.³³ En artikulering som skapat en relation med elementen så att dess identitet förändrats.

Elementen och det diskursiva fältet gör diskursen dynamisk. Betydelsen av tecknen kan aldrig fixeras så fullständigt att den inte kan omvärderas och förändras, sådan är mångtydigheten. En tolkning är inte beständig utan förändras med tiden och rådande intressen. Betydelsen av begreppet beatnik förändras så snart man sätter det i relation till någon annan diskurs än den litterära institutionens, t.ex. någon av de diskurser vi nämnde i kapitlet syfte och frågeställningar. Vi ställer oss även öppna inför möjligheten att det inom den litterära institutionens beatnikdiskurs kan förekomma fler än en diskurs som försöker göra sig gällande. Begreppet beatnik får en detaljerad betydelse först sedan det sätts in i en bestämd diskurs. Således kan begreppet även ses som ett element. Element som i särskilt hög grad är öppna för kamp, angående tillskrivningen av betydelse kan även med Laclaus terminologi betecknas som *flytande signifikanter*, dvs. tecken som diskursen försöker ge innehåll åt på sitt eget sätt. En kamp om viktiga tecken förs alltså mellan olika diskurser.

Genom att konstruera och framhäva s.k. *ekvivalenskedjor* ämnar vi att visa hur de för oss centrala begreppen får sin betydelse. Tecknena får sin betydelse endast genom ett system av distinktioner, där de element som ställs mot varandra antingen har positivt värderande funktioner eller negativt värderande.³⁴ Ekvivalenskedjorna är alltså serier av betydelskapande element som på ett eller annat sätt knyts till nodalpunkten.

Nu kan vi knyta ihop denna begreppscirkus och ställa innehållet i relation till uppgiften. Diskursen är alltså den som strävar efter hegemoni, att avskaffa mångtydigheten genom att göra elementen till moment och således behärska makten och språket inom området. En diskurs blir något som kan kallas struktur. Genom att jämföra dessa diskurser som kan förmodas ingå i diskursordningen kommer vi att söka blottlägga de skillnader i diskursernas definitioner av nodalpunkterna, dvs. diskursens kärnor eller flytande signifikanter och därigenom finna en nyckel till diskursens dolda andemening, alternativt dess värderande tankeklimat.

²⁹ Winther Jørgensen och Phillips, s. 34

³⁰ Ibid.

³¹ Foucault, s. 25

³² Winther Jørgensen och Phillips, s. 34

³³ Ibid., s. 35

³⁴ Bergström, Boréus, s. 229

1.4.3.1 IDENTITETS- OCH GRUPPBILDNING

Diskursen etablerar en åsiktsapparat, en klar innebörd av annars flytande begrepp och ger därmed handlingsanvisningar till människor som identifierar sig med begreppen.³⁵ Om det finns en auktoritet som uttalar sig om beatniks kommer detta uttalande vara vägledande för människors uppfattning av gruppen och hur medlemmarna av gruppen förväntas agera. Gruppen tilldelas på detta sätt en identitet och en social tillhörighet.

En grupp erhåller sin definition genom att vissa identitetsmöjligheter framhävs som relevanta och andra ignoreras. Denna process sker som sagt genom en etablering av ekvivalenskedjor.³⁶ Gruppbildningar är alltid avgränsningar i en tidigare obestämd vildmark och liksom all annan diskurs fungerar genom att försöka utesluta andra alternativ till tolkningar. Inom diskursteorin talas det om att ”identitet är något man antar, tilldelas och förhandlar om i diskursiva processer”.³⁷ Gruppen ifråga kommer alltså att underkastas en *representation* i form av en samling signifikanter med en nodalpunkt som centrum.

Representation, i sin mest primitiva mening, betyder att man genom en ställföreträdare kan vara närvarande även om man är fysiskt frånvarande. Idealet med representationen är att det ska finnas ett samförstånd mellan representanten och den grupp denne representerar. Men detta ideal är i det närmaste omöjligt att uppnå eftersom det krävs att gruppen konstitueras innan den låter sig representeras. Emellertid utgår diskursteorin från att gruppen och representanten konstitueras i ett enda svep. Detta faller sig naturligt då någon måste tala om gruppen, till gruppen eller på gruppens vägnar för att den ska definieras.³⁸ Vi talar alltså för vår egen del här om hur den del av den litterära institutionen som ägnar sig åt kritik representerar beatnikförfattarna. Den diskurs som slår igenom står sedan inte endast för själva gruppindelningen utan bringar även med sig hela sin samhällssyn som får avgörande konsekvenser för diverse handlingar. Detta resonemang får konsekvensen att gruppbildning ingår i kampen om hur myten om samhället ska givas sitt innehåll.³⁹

Diskursanalys inriktar sig på artikulationer som formar grupper genom representation. När vi nu ska genomföra en dylik analys av en kollektiv identitet börjar vi konkret med att identifiera de subjektspositioner som de diskursiva strukturerna anger som relevanta. Detta gör vi genom att söka efter de nodalpunkter som identiteten är organiserad kring, alltså vad det är för signifikant som bildar rubrik för identiteten, dvs. beatnik, beat, beat generation och övriga motsvarande. Därefter letar vi efter hur nodalpunkten får innehåll genom att ställas mot andra signifikanter, s.k. ekvivalens.⁴⁰ Identiteter är alltså en stridsterräng där olika konstellationer av element försöker göra sig gällande. Denna symbolik är typisk för det diskursteoretiska perspektivet där det sociala genomsyras av kamp. Kampen är ett viktigt fokus i den konkreta analysen.⁴¹

Diskursteorin har, för att tydliggöra, sitt fundament i antagandet att en diskurs alltid befinner sig i konflikt med andra diskurser som definierar världen annorlunda och som därmed anger andra riktlinjer för handlingar och begreppsdefinition. Bestämda diskurser kan vid vissa historiska skeenden verka självklara och oföränderliga och då glömmet vi speciellt inte de

³⁵ Winther Jörgensen och Phillips, s. 50

³⁶ Ibid., s. 52

³⁷ Winther Jörgensen och Phillips, s. 51

³⁸ Ibid., s. 53

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid., s. 54

⁴¹ Ibid.

historiska handlingarna som sker här och nu. Handlingar som i framtiden kommer att utsättas för nya artikuleringar och hamna i nya konflikter.

Diskursteorin har inte helt oväntat även ett begrepp för konflikt, nämligen *antagonism*. Antagonismer finner man med andra ord där diskurser stöter ihop. Antagonismer upplöses genom en kraft som återupprättar en entydighet. När detta entydiga stadium nått pratar man om *hegemonisk intervention*. Denna intervention har lyckats om en enda diskurs åter dominerar och lyckats undertrycka andra faktiskt existerande möjligheter.

Med hjälp av diskursanalysen försöker man avvärja och *dekonstruera*⁴² de strukturer som utgör denna hegemoni, den s.k. "naturliga" omvärlden. Diskursanalysen försöker hela tiden visa att den givna organiseringen av världen är ett resultat av politiska processer med sociala konsekvenser.

1.4.3.2 SÅ BEGAGNAR VI DISKURSTEORIN

Diskursanalysen är dynamisk och tillåter oss att bejaka vårt kreativa tänkande och konstruera en variant som passar just vårt ändamål bäst. De begrepp i diskursteorin som lämpar sig som redskap i vår konkreta diskursanalys av beatnikförfattarnas mottagande och identitetskonstruktionen kring beatnikgenerationen är följande (som vi genom noggrann närläsning och analysering av artiklarna ämnar identifiera):

- *Nodalpunkter*. Analysens första moment går ut på att vi identifierar diskursens utgångspunkt och ser hur identiteten är diskursivt organiserad. Vi har redan i inledningen känt på begreppet beatnik som en nodalpunkt. I analysen kan det visa sig existera mer än en. Begreppet beatnik kan även komma att representeras av olika begrepp, som i slutändan ändå alltid refererar till samma fenomen.
- Andra steget i analysen utgörs av sökandet efter knuttecken, dvs. de tecken som försöker ge nodalpunkten, en innebörd. Dessa tecken är intressanta oavsett om vi väljer att definiera dem som *element*, *moment* eller *flytande signifikanter*. Dessa tecken kommer att ställas mot nodalpunkten för att ge denna ett innehåll, en ekvivalens.
- *Ekvivalenskedjor*. Vi undersöker hur våra nodalpunkter knuts samman med andra tecken som ger dem ett värderande innehåll. Alla tecken är inte ekvivalenta på samma nivå, men bidrar gemensamt till att forma innebörden hos nodalpunkterna. Med dessa kedjor av betydelser kan vi se karaktären hos diskursen. Att vi här använder oss av plural när vi talar om kedjor är av anledningen att vi kommer att dela in det som sägs i olika ämnesområden som vi tycker är representativa, t.ex. en kedja för det som sägs om beatnikförfattarnas litterära förmåga och en annan för det som sägs om beatnikgenerationen som samhällsvarelser. Vi kommer att redogöra om detta mer i anslutning till den plats där detta sker.
- *Gruppbildning, identitet och representation*. Genom att följa ekvivalenskedjorna är vi övertygade om att vi sedan kan klarlägga hur den kollektiva identiteten konstrueras, hur gruppbildningen ser ut och vilka som representerar den givna bilden.

⁴² Dekonstruktion är ett begrepp hämtat från den franske filosofen Jacques Derrida. Begreppet har innebörden av en operation som visar att en hegemonisk intervention är kontingent, med andra ord att elementet kunde ha knutits samman på ett annat sätt. Därav visar dekonstruktionen på en existerande obestämbarhet.

När vi ser vad som konstruerar en identitet kring beatnikgenerationen, vad som påstås utmärka gruppen kan vi möjligen få en fingervisning om vad det är som den här gällande diskursen stänger ute och därmed vilka sociala konsekvenser den får. Som vi tidigare nämnt har vi inte den bestämda uppfattningen att vi i fallet beatnikgenerationen talar om en diskurs. Snarare är möjligheten större att det finns ett flertal diskurser på scenen. I de artiklar där vi märker att fler än en diskurs förekommer kommer vi försöka tydliggöra det genom att dela in dessa i skilda ekvivalenskedjor. Med möjligheten av flera förekommande diskurser är det naturligtvis av intresse att ta upp de konfliktlinjer som möjligen kan visa sig i materialet. Metodologiska infallsvinklar som bli intressanta i detta fall är; Vad är det för uppfattningar som står på spel? Var står de i motsatsförhållande till varandra? Vilka blir de sociala konsekvenserna om den ena eller andra uppnår en hegemoni som gör den flytande signifikanten entydig?⁴³

När vi nu talat en del om vårt val av teori och metod bör vi lämpligen säga något om våra förväntningar inför analysen. Vad vi förstår är en grupp, som t.ex. beatnikgenerationen, inte given på förhand i det sociala. Den existerar först, och endast, då den uttrycks med ord, då den avskiljts från det övriga kosmos. Detta kräver alltså att någon identifierbar livsform talar om gruppen, definierar vad som urskiljer den och som dessutom utger sig för att tala sanning. Det väsentliga med den litterära institutionens s.k. beatnikdiskurs är att den besitter auktoritet att leverera tankemönster och handlingsanvisningar till människor som i framtiden kommer att befatta sig med beatnikgenerationen. Vi förväntar oss att med vår analys se vilka mekanismer den litterära institutionen använder sig av, och väljer att framhäva, då de pratar om beatnikgenerationen och hur dessa påverkar identitetskonstruktionen bakom begreppet *beatnik*. Vi kan måhända ha en förförståelse enligt vilken dessa mekanismer inte helt omöjligt kan utgöras av försök till uteslutning eller motsvarande. Intressant skall även bli att se huruvida beatniks tas emot efter sina litterära prestationer eller för sitt skabrösa leverne.

Som diskursanalytiker är vi förankrade i den diskurs vi är ute efter att analysera. Även om arbetet hela tiden går ut på att försöka göra sig fri från dessa diskurser för att inte göra dem till något annat än vad de egentligen är finns det i teoribygget inget hopp om att man kan komma utanför diskurserna och säga den rena sanningen, eftersom sanningen själv är en diskursiv konstruktion.⁴⁴ Forskningsprodukten måste ses som ett bidrag av element som reproducerar eller ifrågasätter de gällande diskurserna i kampen om att definiera och konstruera identitet.

1.4.3.3 NÅGOT KORT OM DISKURSANALYSENS MÖJLIGHETER OCH PROBLEM

Diskursanalysen står inte över faktumet att tanketraditioner, teorier och metoder innehåller såväl för- som nackdelar. Vi kommer här att lyfta fram några av de båda för att visa läsaren vilka problem som kan uppstå och vilka frukter som kan skördas längs vägen. Bergström och Boréus tar upp ett par punkter om detta i sin vetenskapsteoretiska katekes *Textens makt och mening*.⁴⁵

När det gäller diskursanalysens bidrag till forskningen och argumenten för att använda sig av dem är det för det första synen på språkets betydelse för att förklara samhällsliga fenomen. När man, som vi nu gjort, tagit utgångspunkt i att språket är oundgängligt för konstruerandet av den sociala verkligheten erbjuder diskursanalysen en värdig metodologisk ram att förhålla sig till. För oss faller sig detta naturligt när vi undersöker hur litteraturkritikers språkbruk varit

⁴³ Winther Jörgensen och Phillips, s. 58

⁴⁴ Ibid., s. 56

⁴⁵ Bergström och Boréus, s. 255

med om att forma allmänhetens uppfattning och därav konstruera en identitet bakom begreppet beatnik.⁴⁶

Ett annat skäl till att bruka diskursanalys är inriktningens intresse för frågor om makt. Det finns en medvetenhet om språkets makt att förbjuda eller tillåta, att utesluta något eller legitimera detsamma, en s.k. tvingande karaktär.⁴⁷ I vår undersökning inkluderar vi den inriktning på makt som även befattar sig med maktkampen mellan konkurrerande synsätt, nämligen den kamp om att fylla begreppet beatnik med värden, en kamp som vi kommer närmre inpå senare i uppsatsen. Denna kamp om meningsskapande är utgångspunkten för makt hos Laclau,⁴⁸ som vi nämnt tidigare i kapitlet. Diskursanalysen är även fruktbar när det gäller frågor om identitet, då även identitet kan handla om makt.⁴⁹

Men, som sagt, det finns även vissa problem med diskursanalysen. T.ex. när diskursanalysen reducerar verkligheten till begrepp eller idéer om verkligheten. Med detta riskerar vi att hamna i en idealism⁵⁰ och röra upp känslor hos de som hävdar att det finns en verkligheten oberoende av människans begrepp och idéer. Vi vill inte göra denna bryska uppdelning enligt dualismens spelregler. Vi undersöker en diskurs som inkluderar texter och institutioner därför att det har en mening för oss när vi vill förstå en identitetskonstruktion.

Kritik har också riktats mot diskursanalysen för att den skulle vara relativistisk.⁵¹ Detta skulle kunna medföra att den effektivaste tolkningen kan bli den sanna istället för ett annat alternativ. Nu har vi aldrig utgett oss för att leverera någon sanning med denna uppsats, vi hoppas istället på att skapa något av en förståelse för vad som ägde rum i det litterära etablissemanget när man konfronterades med beatnikgenerationen och vilka medel man tog till för att handskas med situationen. Men varför skulle inte en "riktig" sanning kunna ha svårt att hävda sig mot en effektiv sanning?

I en studie av en diskurs, en språklig ordning, är det viktigt att inte släppa på kraven för reliabiliteten. Det ska vara möjligt för ett annat forskarlag att genomföra en liknande undersökning med liknande resultat. Således kan inte alla tolkningar av en diskurs vara lika goda eftersom det gör att intersubjektiviteten går förlorad. Diskursanalysen är vidare en relativt öppen metod, dvs. en öppnare syn på hur analysverktygen ska se ut.⁵² Vi har därför försökt att göra vår analys så klar och konsekvent som möjligt för att läsaren direkt ska kunna följa resultatet utan att förlora sig själv i den kringliggande begreppsarsenalen.

Nu när vi valt att undersöka den litterära institutionens identitetskonstruktion av beatnikgenerationen som diskursiv produkt har vi valt en kortare tidsperiod för att övervinna ett annars tydligt problem, nämligen källurvalet. Vi kommer i kapitlet material och urval signalera vilka överväganden vi gjort och huruvida detta urval kan representera en acceptabel källkritisk insikt.

Vi vill även peka på ett spänningsförhållande i vår uppsats; nämligen den mellan en konstruktivistisk ansats i kapitel fyra, uppsatsens hjärna, och de realistiska historiespegelarna i uppsatsens hjärta och lungor, nämligen kapitel två och tre. Vi är medvetna om denna spänning

⁴⁶ Bergström och Boréus, s. 255

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid., s. 257

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid., s. 259

och diskuterade den på ett tidigt stadium av arbetet, men kom fram till att uppsatsen skulle avlida utan de kontextualiserande kapitlen två och tre. Härav kan man påstå att det förs en inte helt problemfri dialog mellan realism och relativism. Vi anser att detta teoretiska förfarande dock har så pass stora förtjänster, vad gäller läsarens ökade insiktsmöjligheter och läsglädje, att detta problem ur denna synvinkel snabbt bleknar och dör. Alternativet, som eventuellt kommande generation beatnikforskare kan anamma, är att göra en komparativ studie av hur man talar om beatnikgenerationen i t.ex. de verk vi använt oss av i kapitel tre, som alla är skrivna på 1990 och 2000-talen.

1.5. MATERIAL OCH URVAL

Vi har valt att fokusera på åren 1957-1961. Vårt val av tidsperiod grundade sig på de uppgifter vi kunde hämta från *The Beat Generation Bibliography*. De artiklar som handlade om beatnikgenerationen generellt (till skillnad från de som endast tog upp enskilda författare) var fördelade enligt följande:

1947-1956, 3st.

1957, 14st.

1958, 23st.

1959, 34st.

1960, 15st.

1961, 6st.

1962-1965, 3st.

Den betydande delen av det totala antalet artiklar ska alltså ha publicerats under vår valda tidsperiod. Det ger intrycket av att något speciellt hände i media dessa år, beatnikgenerationen tar då störst utrymme och ägnas flest texter. Av den anledningen valde vi att inrikta oss på just dessa år. Våra valda år resulterade således i 92 (14+23+34+15+6) publicerade artiklar om beatnikgenerationen. Av dessa fanns 44 stycken på universitetsbiblioteket i Göteborg. Viktigast var att de mer etablerade tidskrifterna fanns tillgängliga, de som vi funnit mest lämpliga att använda som primärkällor. 44 är ett alldeles för stort antal artiklar för att kunna bedriva en trovärdig analys. I och med att vi under vårt arbete kommit i kontakt med en enorm mängd artiklar som alla skulle kunna tänkas vara användbara, på ett sätt eller ett annat, så har vi självklart varit tvungna att göra ett urval. Då diskursanalysen är en metod som kräver noggrann och djup läsning av texterna så har vi dragit slutsatsen att det är bäst att försöka koncentrera sig på ett fåtal artiklar och gå till botten med dem, istället för att ge sig på ett större antal och därmed bli tvungna att offra en del av djupet och noggrannheten i våra analyser.

Diskursanalysen kräver som sagt en närläsning av ett färre antal artiklar, därav skummade vi igenom flertalet artiklar och valde ut de som omtalas mest frekvent som inflytelserika. Därav kunde vi skära ner texterna till antalet sex. Därefter tog vi en närmare titt på respektive tidskrifts plats i sammanhanget för att avgöra deras representativitet.

Vid ett sådant här förfarande, där man ratar vissa texter till förmån för andra, uppstår direkt en rad frågor rörande vad man kallar urvalsproblematiken. Vad gör en artikel mer givande än en annan? Till att börja med kan vi slå fast att det ganska snabbt går att bedöma huruvida en artikel har tillräckligt med intressant innehåll för att antas vara fruktbar vid en diskursanalys av det slag vi gör. Detta genom en kvantitativ bedömning av textmängden, men också genom en granskning av de ämnen, personer och företeelser som texten behandlar. Om det visar sig

att texten behandlar en stor mängd relevanta ämnen, och att denna mängd dessutom står i en någorlunda bra proportion till textens omfång kan man anta att texten uppnår vad man skulle kunna kalla "en acceptabel kvalitet", rent innehållsmässigt. Ett annat kriterium som vi lagt stor vikt vid då vi gjort urvalet är artikelns hemvist. Med hemvist syftar vi både på författaren av artikeln och den tidskrift som den publicerats i. De tidskrifter som vi valt att hämta våra artiklar ur har det gemensamt att de alla har utgjort en del av den amerikanska litterära institutionen under 1950-talet och framåt. För att få en så intressant och givande bild av diskursen kring beatnikgenerationen som möjligt har vi försökt att välja artiklar ur tidskrifter med vitt skilda ideologiska bakgrunder. Dessa tidskrifter har riktat sig till olika målgrupper, och beroende på sina positioner inom den litterära institutionen vad gäller auktoritet, storlek och estetisk läggning, valt att förhålla sig på skilda sätt till beatnikgenerationen. Vi kan dock tillägga att det vid ett flertal tillfällen under arbetets gång uppstått en slags konkurrens, innehållsmässigt och rent intressebaserat, mellan olika artiklar, och att utgången av dessa konflikter så gott som alltid resulterat i att vi föredragit att analysera den artikel, av de om vårt intresse konkurrerande, som kunnat härledas till den mest "etablerade" tidskriften. Detta då vi antar att de etablerade tidskrifterna på grund av sin stora läsekrets och förmodade auktoritet spelat en större roll i etablerandet av beatnikgenerationens konstruerade identitet.

För att ge läsaren av denna uppsats en chans till förståelse tänker vi nedan redogöra lite kort för de tidskrifter som vi valt att hämta våra artiklar ur. I den mån vi funnit att även artikelförfattarna varit intressanta har vi valt att förlägga alla anmärkningar och upplysningar om dessa till den text som utgör redovisningen av vår undersökning. Detta då författarnas bakgrunder och motiv är av en lite mindre uttalad art, och endast får mening i sitt egentliga sammanhang, dvs. i analysen.

Då analyserna kommer att presenteras i kronologisk ordning, väljer vi även att använda oss av denna ordningsföljd här i urvalsavsnittet.

Commentary Magazine

En tidning som verkligen utövat inflytande på det amerikanska samhället är den judiska tidskriften *Commentary*. Tidningen grundades 1945 och har ända sedan dess varit med och påverkat den amerikanska politiken och allmänna opinionen. Ett flertal skribenter har bl.a. sett till att få positioner inom Vita Husets väggar och arbete som FN-ambassadörer delvis tack vare sina artiklar i tidningen.⁵³ Eller som Newhouse uttrycker det i en artikel:

"The editors of *Commentary* were not merely presenting ideas to the American government; they were offering people who could make them reality".⁵⁴

När tidningens upplaga var som störst nådde varje nummer ca 30 000 läsare och det handlade här om en ganska exklusiv läsarskara, ofta på höga positioner i samhället.⁵⁵

Ur denna tidskrift har vi hämtat artikeln "America's Angry Young Men" av Dan Jacobson, publicerad i december 1957.

⁵³ Newhouse, Alana - *When 'All the Rest' Was the Rage: Commentary Looks Back in Pride*
<http://www.forward.com/issues/2003/03.03.21/arts1.html> (2004-04-04)

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

Partisan Review

Tidskriften *Partisan Review* hade sitt ursprung i Boston, och var till viss del knuten till Boston University. Tidningen grundades 1934 av William Phillips och Philip Rahv, båda två ledande profiler inom det amerikanska kommunistpartiet, och var menad att fungera som ett komplement till tidningen *New Masses*, som var en slags medlemstidning för partiet.⁵⁶ Tidningen har alltså starka rötter i den amerikanska vänsterrörelsen även om de ursprungligen väldigt starka banden till kommunistpartier senare bleknade och ersattes av en lite mildare ideologi. Tidningens upplaga låg som mest på 15000 exemplar per nummer, men trots sin relativt lilla spridning så ansågs tidningen utgöra ett viktigt forum för utbyte av idéer, politiska uppfattningar, samt litterära upplevelser och omdömen, någonstans i gränslandet mellan den revolutionära undergroundpressen och den lite mer ”finkulturella” sfären. Något som ändå in till tidningens nedläggning 2003 var konstant var dock dess obehagliga ställningstagande mot etablissemangen och för ”den fria konsten”.⁵⁷

Ur denna tidskrift har vi hämtat artikeln ”The know-nothing bohemians” av Norman Podheretz, publicerad våren 1958.

The Library Journal

Tidskriften *The Library Journal* grundades 1876 av den för biblioteksforskningen inte helt okände Melvil Dewey.⁵⁸ Förutom att grunda tidningen så intog Dewey också rollen som redaktör under tidningens fyra första år för att sedan överlåta positionen till en annan känd profil, nämligen Charles Ammi Cutter.⁵⁹ *The Library Journal* blev direkt en väldigt inflytelserik faktor i USA:s utveckling av sitt nationella bibliotekssystem.⁶⁰ Den pondus och det rykte som tidningen snabbt skaffade sig har sedan levt kvar och gör det fortfarande. Tidskriften genomgick dock några smärre förändringar efter 1974 och går nu bara under namnet *Library Journal*.⁶¹

Ur denna tidskrift har vi hämtat artikeln ”Californias young men: angry and otherwise”, av Basil Ross, publicerad den 15 juni 1958.

Time

Time grundades 1923 och är en av USA:s mest lästa tidskrifter. Tidningen ingår i Warners Time Inc. koncern, som ger ut runt 130 olika tidningar som sammanlagt når en skara på 300 miljoner läsare, enligt koncernens egna uppgifter.⁶² Här har vi alltså att göra med världens största tidningsutgivare och det påstås av *Time* själva att varann vuxen amerikan läser en tidskrift utgiven av Time Inc. varje månad.⁶³ Denna tidningsjätte har självklart haft ett visst inflytande på det amerikanska samhället, och följaktligen även på landets litterära institution. Vad gäller tidskriftens allmänna inställning till det omgivande samhället så kan man, utan att

⁵⁶ Tanenhaus, Sam – *Hello To All That, The irony Behind The Demise Of The Partisan Review* <http://slate.msn.com/id/2081610/> (2004-04-04)

⁵⁷ Tanenhaus, Sam – *Hello To All That, The irony Behind The Demise Of The Partisan Review* <http://slate.msn.com/id/2081610/> (2004-04-04)

⁵⁸ <http://www.amherst.edu/library/news/newsletter/spring02.html> (2004-04-04)

⁵⁹ <http://www.famousamericans.net/charlesammicutter> (2004-04-04)

⁶⁰ http://61.1911encyclopedia.org/D/DE/DEWEY_MELVIL.htm (2004-04-04)

⁶¹ www.ub.gu.se/gunda (2004-04-04)

⁶² www.timeinc.com (2004-04-04)

⁶³ http://www.aoltimewarner.com/companies/time_inc_index.adp (2004-04-04)

ta sej vatten över huvudet, påstå att den i sin strävan att glorifiera den amerikanska drömmen förhåller sej relativt konservativ till alternativa idéer och samhällsgrupper. Den amerikanske skribenten och aidsaktivisten Larry Kramer⁶⁴ har t.ex. tagit upp det faktum att *Time* i sin sammanfattning av samhällsutvecklingen under de senaste 75 åren inte en enda gång nämner ord som "gay", "lesbisk" eller "homosexuell".⁶⁵

Huruvida detta faktum ger en rättvis bild av tidningens egentliga förhållningssätt till alternativa livsstilar eller inte vill vi inte spekulera i.

Ur denna tidskrift har vi hämtat artikeln "Manners and morals" publicerad den 9 februari 1959. Vem författaren är framgår ej.

New York Times Book Review

Ur *New York Times Book Review* har vi valt att hämta artikeln "Bearded barbarians or real bards" av poeten och journalisten Kenneth Rexroth, publicerad 12 februari 1961. Som framgår av veckobladets titel så har vi här att göra med en liten förgrening av det stora mediaföretaget New York Times Company, idag ägt av familjen Sulzburger. New York Times Book Review har genomgående haft en både en stor spridning och en viss kännbar genomslagskraft i den kulturella världen. New York Times ses ofta på som liberal vad gäller politiska och ekonomiska ställningstaganden.⁶⁶ Kolumnisterna har dock hämtats från fler politiska läger än det liberala.⁶⁷

The American Scholar

Sist men inte minst, har vi valt att ägna oss åt tidskriften *The American Scholar*. Publikationen grundades 1932 av föreningen Phi Beta Kappa.⁶⁸ Phi Beta Kappa är ett sällskap för människor som på ett eller annat sätt firat akademiska triumfer och har i över 200 år verkat för att förverkliga följande ambition:

*...fostering and recognizing excellence in the liberal arts and sciences*⁶⁹

Tidskriften har vunnit ett stort antal priser för sitt innehåll, har en upplaga som ligger under 100 000 exemplar per nummer, och påstår sig enligt chefredaktören Anne Fadiman vara:

*...a haven for people who love the English language and aren't ashamed to be intelligent.*⁷⁰

Ur denna tidskrift har vi hämtat artikeln "On the Beat nature of Beat" av Frank A. Butler, publicerad vintern 1961.

1.6 LITTERATUR OCH TIDIGARE FORSKNING

Inför denna magisteruppsats har vi inte tagit del av någon forskning som liknat den vi har bedrivit. Den forskning vi tagit del av har uteslutande varit amerikansk och utgjorts av i

⁶⁴ http://tps.studentorg.wisc.edu/TPS/mblgtcc/headliners/larry_kramer_bio.html (2004-04-04)

⁶⁵ <http://www.qrd.org/qrd/media/magazines/time.magazine.responds.to.larry.kramer-03.11.98> (2004-04-04)

⁶⁶ <http://encyclopedia.thefreedictionary.com/New%20York%20Times%20Book%20Review> (2004-09-03)

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ <http://www.pbk.org/about/faq.htm> (2004-04-04)

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Ibid.

huvudsak litteraturvetenskaplig forskning. Forskning kring beatnikgenerationen är naturligen mer etablerad i USA. Men de resultat som den genererat är inte alldeles lättillgängliga. I dag när beatnikförfattarna återigen har en kommersiell framgång har följden blivit att en stor del av de artiklar och uppsatser som publicerats endast går att beställa i utbyte mot pengar vilket inte intresserat oss det minsta. Vi har istället tagit del av det forskningsmaterial som vi kunnat erhålla genom universitetsbiblioteket i Göteborg. Forskning om beatnikgenerationen har enligt vår kännedom inte tidigare ägt rum på magisternivå på bibliotekshögskolan i Borås.

Ett av de främsta namnen inom den amerikanska beatnikforskningen är Ann Charters, PhD vid universitetet i Columbia. Hon har förutom en väl ansedd biografi om Jack Kerouac även varit redaktör för en av Kerouacs diktsamlingar, *Scattered poems* och varit redaktör för antologin *The Beats: Literary bohemians in postwar America* (1983) i två band. Vi har tagit hjälp av Charters i den del som behandlar just Kerouac. Hennes Kerouacbiografi är resultatet av en nära bekantskap med författaren och hon jobbade tillsammans med Kerouac för att färdigställa dennes bibliografi. Detta kan tänkas ha påverkat den bild hon målar upp av Kerouac. Vi har sett hennes bok som ett hjälpmedel. Vi har inte haft som ambition att presentera nya fakta kring beatnikförfattarna eller måla upp bilder som skulle göra anspråk på att vara mer sanna än de som redan finns. Då Charters namn är så pass etablerat och hennes böcker kända har vi gjort bedömningen att vi kunnat förlita oss på hennes version av Kerouacs liv.

Som komplement till detta har vi använt Ellis Amburns bok *Subterranean Kerouac*, även den en biografi om Jack Kerouac. Amburn var Kerouacs redaktör och utgivare under 1960-talet, närmare bestämt åren 1964-69,⁷¹ och hade god insikt i författarens arbete. Amburn skriver om den Kerouac som det tidigare varit tyst om, "the hidden Jack Kerouac".⁷² Det var under dessa år på 60-talet som Kerouac förstördes av en omfattande alkoholkonsumtion som skulle leda till hans död. Boken undersöker Kerouacs omvärld så som den har påståtts forma hans författande. Fokus tas därmed bort ifrån de direkta litterära uttrycken som Kerouac tog sig.

Universitetet i South Carolina har i sin serie *Understanding Contemporary American Literature* gett ut titeln *Understanding the Beats* skriven av Edward Halsey Foster. Foster väljer att förutom ett kapitel om beatniks och hipsters ta upp fyra profiler i beatnikgenerationen i var sitt kapitel. Förutom de tre vi valt att ta upp lägger Foster även till poeten Gregory Corso. Även vi hade denna poet i åtanke inför uppsatsen men lät honom passera för att mer grundligt kunna tala om de, som vi bestämt hävdar, tre stora namnen. Foster argumenterar för sin avgränsning till de fyra namnen genom att begreppet beatnik "becomes too general to be of much significance"⁷³ ifall man skulle gå bortom dessa författare. På samma sätt har vi resonerat, men som redan nämnt satte vi upp stoppskylten något tidigare än Foster. Fosters bok är en generell introduktion till beatnikgenerationens författare och utgår inte från en specifik problemställning som vår uppsats. Han diskuterar författarna enligt deras person, estetik och även politik i viss utsträckning. Han avslutar med att diskutera det inflytande som beatnikförfattarna haft på senare tiders författare.

"Words like 'beat' are generally the inventions of journalists and marketers." Dessa ord inleder den utställningskatalog som 1995 publicerades under titeln *Beat culture and the new America: 1950-1965* av Whitney Museum of American art i New York. Anledningen var en utställning med samma namn vars syfte var att definiera beatkulturens historiska rötter, för att

⁷¹ Amburn, *Preface*

⁷² Ibid.

⁷³ Foster, s.xii

se sammanhanget med de nutida konstnärerna. ”The aim is to put the cultural legacy of the beat generation into the context of the social and artistic ferment of the 1950’s and early 60’s.”⁷⁴ Katalogen innehåller artiklar av en rad olika författare samt ett förord av Allen Ginsberg.

En ingångsport till uppsatsen var Thomas Newhouses bok *The beat generation and the popular novel in the United States 1945-1970*. Newhouse uppehåller sig vid Buffalo State University i New York och har skrivit en rad artiklar om amerikansk litteratur och populärkultur.⁷⁵ Newhouse pekar ut att beatnikgenerationens litterära tradition och arv är långt mer svårdefinierat än dess kulturella dito. Newhouse talar om beatnikgenerationen som en del av den generella våg av protest som svepte över Amerika under 1950-talet där även ”the black mountain school, the New York poets, the San Francisco renaissance, abstract-expressionist painters and even experimental filmmakers”⁷⁶ ingick.

Ett annat, dock mer populärvetenskapligt namn, som figurerar i beatnikforskningen är den i Frankrike boende författaren Barry Miles. Miles är en välkänd profil när det gäller att skriva om den amerikanska undergroundkulturen på 60-talet. Han var även högst inblandad i denna kultur då det begav sig – bl.a. i egenskap av ägare till det legendariska konstgalleriet Indica i London (där John Lennon mötte Yoko) och utmärkte sig även som grundare av Londons första alternativa nyhetstidning *The International Times* och skivbolagschef på Beatles experimentella skivbolag Zapple.⁷⁷ En man med många järn i elden alltså.

Han har skrivit böcker om samtliga tre förgrundsgestalter vi kommer att ta upp och har varit inblandad i beatniklitteraturen i över trettio år. Genom hans bok *The beat hotel* har vi kunnat ta del av Cut-up-teknikens tillkomst på det ökända hotellet i Frankrike. Barry Miles fick även stå till tjänst i avsnittet som behandlar William S. Burroughs.

1.6.1 DISKURSANALYS INOM BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP

Diskursanalys används som teori och metod inom flertalet vetenskapliga ämnesområden. Inom biblioteks- och informationsvetenskap har dock inte diskursanalysen fram till de senaste åren använts i någon större utsträckning. Diskursanalysen har, där den förekommit, främst använts inom den mer teoretiska delen av forskningsområdet inom B&I. Det var först under slutet av 1990-talet som den började etableras på allvar inom ämnet. En viktig artikel som tog upp diskursanalysens relevans för biblioteks- och informationsvetenskap var *Discourse analysis as a research method in library and information science* skriven 1994 av Berndt Frohman. Frohman tar i artikeln upp faktorer som han anser gör diskursanalysen relevant för vår disciplin. Dessa faktorer kan sägas utgöras av att ämnet är tvärvetenskapligt och har en relation till flertalet andra discipliner. Därför passar diskursanalysen som angreppssätt då det är en mångdisciplinär ansats som erbjuder en kontextualisering.⁷⁸

Berndt Frohman forskade bl.a. kring Deweys klassifikationssystem och de diskurser som förekommer där. Inom den svenska B&I-forskningen, vid vår egen institution, har även en diskursstudie gjorts kring SAB-systemet av Joacim Hansson. Hansson har även använt diskursanalysen vid forskning kring viktiga begrepp som används inom B&I, t.ex. en diskursstudie av folkbibliotekens ideologiska identitet. Hanssons utgår i sin studie från Michel

⁷⁴ Beat culture and the new America: 1950-1965 s. 13

⁷⁵ <http://www.mcfarlandpub.com/book-2.php?isbn=0-7864-0841-3> (2004-06-01)

⁷⁶ Newhouse, s 1

⁷⁷ <http://www.craigslislist.org/eve/37522194.html> (2004-08-09)

⁷⁸ Frohman, 1994, s.119

Foucaults teorier och visar hur folkbibliotekets identitet växer fram i en politiskt/ideologiskt färgad kontext.

På bibliotekshögskolan i Borås har det på 2000-talet gjorts ett flertal uppsatser på magisternivå med ett diskursanalytiskt angreppssätt. Den uppsats som mest frekvent hänvisas till är skriven av Åsa Hedemark och Jenny Hedman. Den heter *Vad sägs om användare? Folkbibliotekens användardiskurser i tre bibliotekstidskrifter* och publicerades 2002. Ett annat exempel är Helena Karlssons *Digitala bibliotek i den svenska biblioteksdiskursen*, publicerad 2003. Här liksom i flertalet andra magisteruppsatser är det framför allt Laclau och Mouffe som fått stå till grund för hur diskursanalysen brukas. Vi kommer senare in på dessa frontfigurer. Alla har nämnt sina förebilder och vi tar inom ramen för denna uppsats upp våra. Vi vill med detta visa att det finns en tidigare tradition, i den mån man kan bruka det begreppet, av diskursanalys på institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap.

1.7 DISPOSITION

- Kapitel 1:** Här presenteras uppsatsens upplägg och vi går igenom de begrepp som är relevanta för vår valda teori och metod. Vi går även igenom de avgränsningar vi har valt att utsätta vår uppsats för samt en titt på våra föregångare inom forskning kring beatnikgenerationen och den diskursanalytiska traditionen på bibliotekshögskolan i Borås.
- Kapitel 2:** Vi inleder kontextualiseringen med att återge några av beatnikgenerationens amerikanska litterära föregångare för att se vad den amerikanska litterära institutionen haft att konfronteras med genom åren. Vi har delat in dessa i sina redan etablerade epoker för att läsaren lättare ska kunna orientera sig. Därefter går vi vidare till en tillbakablick på samhället som det tedde sig under efterkrigstiden, med bl.a. politik och subkulturer.
- Kapitel 3:** Detta kapitel ägnar vi åt att ge läsaren en introduktion till beatnikgenerationen och dess förgrundsgestalter, Burroughs, Kerouac och Ginsberg. Allt för att läsaren väl vid undersökningen ska ha en bild av hur författarna verkade och hur de själva formulerat sin protest mot efterkrigstidens rådande värden. Med denna introduktion vill även skapa en bild av beatnikgenerationen för att läsaren ska kunna föreställa sig vad den litterära institutionen hade att möta för fenomenen.
- Kapitel 4:** Här äger själva analysen rum. De sex artiklarna tas om hand kronologiskt och indelas i tre avsnitt; en refererande del där citat lyfts ut och kommenteras, därefter ställs en ekvivalenskedja upp med hjälp av den refererande delen. Avslutningsvis kommenteras denna kedja i ett eget avsnitt.
- Kapitel 5:** Här sammanfattar vi vår undersökning och de uppställda ekvivalenskedjorna. Vi ser på identitetskonstruktionen med hjälp av en indelning av kedjorna i *social* respektive *litterär* praktik för att eventuellt lättare kunna se ett mönster.
- Kapitel 6:** En avslutande diskussion.
- Kapitel 7:** En sammanfattning av hela uppsatsen.

Kapitel 8: Käll- och litteraturförteckning. Under denna rubrik återfinns alla de primärkällor och all den sekundärlitteratur vi använt oss av genom hela uppsatsen.

2. LITTERÄRA FÖREGÅNGARE OCH EFTERKRIGSSAMHÄLLET

Innan vi går vidare till att se närmare på beatnikgenerationen ska vi först ta en titt på den amerikanska litteratur som föregår beatniks följt av en bild av hur samhället såg ut under efterkrigstiden. Meningen med detta är att först se hur den amerikanska litteraturtraditionen sett ut. Då menar vi den litteratur som har etablerat sig i *kanon*, men också av författare med band till beatnikförfattarna i form av influenser i livsideal och litterärt utförande. Vi vill ta upp detta i uppsatsen för att se vad tidigare litteraturkritiker har ställts inför. Genom detta vill vi även se om beatnikgenerationen är en förlängning av en tradition eller ett brott mot den.

I kapitlet om efterkrigstiden vill vi knyta an till de nya värden som föddes och vad dessa fick för betydelse för samhället.

2.1 DEN AMERIKANSKA LITTERATUREN SOM FÖREGÅR BEATNIKS

Den amerikanska efterkrigslitteraturen är oerhört rik och mångskiftande. Där finns såväl experimentella och nästan okända författare, protestsångare och rockpoeter och globalt lanserade underhållningsromaner. Men där finns även en ådra som stämmer överens med den europeiska efterkrigslitteraturen; realistiska berättare som skildrar det moderna samhället och den nutida människans situation.⁷⁹ Denna mångskiftande karaktär inbjuder till att ta en närmre titt på den litteraturhistoria som utspelar sig i Amerika före beatnikförfattarna. Vi går därför tillbaka till epoken känd som realismen för att uppsöka några författare som utövat inflytande på beatnikgenerationen.

2.1.1 AMERIKANSK REALISM OCH NATURALISM

Det har sagts att USA var världens mest demokratiska land under 1800-talet.⁸⁰ Men trots européernas avund för framåtandan på andra sidan Atlanten rapporterades det också om andra, mindre beundransvärda sidor; slaveri, banditvälde i vilda västern och kulturlöshet.⁸¹ Amerikas kulturella centrum var Nya England. Vid Harvarduniversitetet, i närheten av Boston, verkade många författare och kritiker, bl.a. filosofen Ralph Waldo Emerson (1803-82) och Henry David Thoreau (1817-62).

Thoreau blev berömd främst genom sin naturskildring *Walden or life in the woods* (1854). De element som levde kvar från Thoreau och som upptogs av beatnikgenerationen var hans framhävande av samspelet mellan kropp och själ, vildeinstinkten och andligheten. Ända sedan ungdomen hade han upplevt en känsla av extas genom att känna detta samspel fungera och betraktade sin närhet till det sinnliga som sin egenart. Naturen var hans verklighet, han bodde där redan som ung och var övertygad om att det som inte fanns att tillgå i naturen inte heller var värt att söka någon annanstans.⁸²

Det finns en passage återgiven i *Walden or life in the woods* (här i Frans G. Bengtssons översättning) som först och främst ger en inblick i Thoreaus övertygelse men även ger ett intryck av hur han färgat av sig på beatnikgenerationen.

⁷⁹ Litteraturhistoria, s. 338f.

⁸⁰ Ibid., s. 217

⁸¹ Ibid., s. 218

⁸² Litteraturens världshistoria, band 8, s. 382

Jag önskade leva djupt och suga livets märm, att strängt som en spartansk krigare driva allt på flykten, som inte var livet självt, att tvinga in livet i ett hörn och beröva det allt som inte ursprungligen tillhört det.⁸³

Hela hans liv blev en protest, en konstform. En protest mot profitjakten, affärsandan och ökat tvång från staten. Han frågade sig varför man skulle böja sig för en regering som alldeles uppenbart handlade orätt.

Amerikansk realism hade en annan stor prosaprofil, nämligen Mark Twain (1835-1910). Twains mest kända verk är *The adventures of Tom Sawyer* (1876) och *The adventures of Huckleberry Finn* (1884). *The adventures of Huckleberry Finn* är beträttad ur trashanken och naturbarnet Huck Finns perspektiv. Här fick Twain tillfälle att bruka en mer spontan stil då boken berättas i talspråk, med en stänk ironi. Huck Finn är en idealgestalt som undgått att färgas av den sociala världen.

Den store lyrikern i amerikansk litteratur är onekligen Walt Whitman (1819-92). Whitman har beskrivits som en kosmisk och djupt originell skald som fann diktargåvan genom att släppa fram sina primitiva krafter.⁸⁴ Han var vidöppen för alla portar i livet, särskilt inför det sexuella. Han drogs till kvinnor och män såväl som till sig själv.

1855 anlände så diktsamlingen *Leaves of grass*. Här frigjorde sig Whitman från tidigare normer och former inom poesin; här fanns inga rim och ingen regelbunden takt.⁸⁵ Versraderna beskrivs som vilda, med textmassan liknande en obegriplig lavaström.⁸⁶

2.1.2 1900-TALET

Vad gäller poesin i Amerika på 1900-talet finns där två huvudsakliga föregångare och inspiratörer: den ovan nämnde Walt Whitman samt en av romantikens främsta skräckförfattare Edgar Allan Poe (1809-49). Den främste dramatikern var Eugene O'Neill, som för övrigt donerade rättigheterna till sina pjäser till Dramaten i Stockholm för att visa sin tacksamhet mot sin läromästare August Strindberg. Bland prosaisterna däremot finner vi ett antal väl etablerade namn som tyder på en anmärkningsvärd framgång i den amerikanska litteraturen; Ernest Hemingway (1899-1961), William Faulkner (1897-1962), vars böcker innehåller mycket brutala och tragiska inslag och handlar ofta om misslyckande och undergång, och John Steinbeck (1902-68), alla tre nobelpristagare i litteratur.⁸⁷

Ernest Hemingway var en mytomspunnen författare som deltog i första världskriget som sjukvårdare, levde bohemliv i Paris under mellankrigstiden och skrev reportage om Spanien och Afrika. Han skildrar sina upplevelser och erfarenheter i t.ex. *Farewell to arms* (1929) och *For whom the bell tolls* (1940). Hans första bud som författare var att diktaren måste förhålla sig strängt objektiv och tala sanning. Föremål och sinnesintryck ska återges med skärpa, klar meningsbyggnad och få bisatser. Hemingway använde något som han kallade "isbergstekniken" vilket innebar att berättelsen som den var nedtecknad utgjorde toppen av ett isberg medan den större delen var gömd under ytan.

⁸³ Litteraturens världshistoria, band 8, s. 384

⁸⁴ Ibid., s. 442

⁸⁵ Litteraturhistoria, s. 221

⁸⁶ Litteraturens världshistoria, band 8, s. 444

⁸⁷ Litteraturhistoria, s. 333ff

I *The sun also rises* (1926) skrev Hemingway om ”den förlorade generationen”⁸⁸. Frågan genom boken är hur en människa kan leva vidare när alla värden har förintats?

John Steinbeck är den av mellankrigstidens författare som mest troget följt traditionen från de realistiska författarna. Hans berättande har debatterats därför att han efter en estetisk måttstock i det närmaste kännetecknar den billiga underhållningslitteraturen; sentimental, smaklös, kvasifilosofisk och politiskt ensidig. Steinbeck hade den egenskapen att han fortfarande trodde på människorna och var intresserad av de livsprocesser som är gemensamma för människan och djuren och de livsvärden som skänker djuret dess förmåga att överleva. Livet hyllas för att det är liv och allt som vill utplåna liv måste bekämpas. Ett exempel på en hyllning till livet är *Cannery Row* (1945).

Henry Miller (1891-1980) levde i frivillig landsflykt i Paris. Miller föraktade den amerikanska livsstilen och utsatte den för grova parodier. Till hans främsta verk hör *The tropic of cancer* (1934) och *The tropic of the capricorn* (1939). Här skrev han om sitt bohemliv i Paris. Böckerna kom att förbjudas i England och USA pga. att Miller mycket detaljerat återgav sina sexuella äventyr. I den mån boken ändå dök upp i dessa länder var det i cirkulation med pornografisk litteratur.⁸⁹ Nu var inte Miller pornograf utan hade helt andra avsikter med sina samlagsskildringar. Han försökte med sina samlagsskildringar blottlägga de dolda skikten i människans medvetande. Civilisationen är död och det enda av verkligt värde som återstår är konst och sex.

2.2 DET AMERIKANSKA EFTERKRIGSSAMHÄLLET

Under 1900-talet har USA utvecklats till världens ledande stormakt och till detta finns flera anledningar; Landet tillhörde segrarna i de båda världskrigen, men var aldrig krigsskådeplats och drabbades inte av de förödande luftangrepp som förstörde så många av de europeiska storstäderna. USA hade på så sätt inga dyra återuppbyggnadsutgifter efter kriget och kunde istället fungera som långgivare åt det krigsdrabbade Europa. Freden hade av vissa fruktats ta USA tillbaka till den depression som rådde innan kriget.⁹⁰ Så blev inte fallet. Den ekonomiska blomstringen innebar ett uppsving för hela det amerikanska näringslivet, speciellt olje- och bilindustrin, och strategiska investeringar gjordes runt om i världen. I Latinamerika blev amerikanska storföretag i realiteten mäktigare än de inhemska regeringarna. Effekten av dessa framgångar, eller vad det bäst ska kallas, höjde levnadsstandarden kraftigt i USA.

Inom landet fanns dock växande motsättningar mellan folkgrupper, som t.ex. de mellan nord- och sydstater, öst- och västkusten, vita och svarta, rika och fattiga. Motsättningarna var dock till en början inte starkare än att de kunde döljas av den markanta framstegsoptimismen och tron på ”the american way of life”. Efter andra världskriget kom så slutligen amerikanerna att konfronteras på allvar med sina inneboende konflikter. De orosmoln som bildats var bl.a. rasoroligheterna, kommersialiseringen av politiken, nyfattigdomen i slummen och de kommande protesterna mot USA:s krigföring i t.ex. Vietnam under 60-talet.⁹¹

⁸⁸ Ett uttryck hämtat från författaren Gertrude Stein. Generationen utgjordes av de som präglats av första världskriget och dess följder. Det fanns inte längre något att tro på, ingen upprors känsla eftersom det stigande välståndet tillät en behaglig livsföring. Generationen var illusionslös, och begrepp som moral och konvention viftade man bort som ohyra. Man levde i nuet, drack sig full och populariserade Freud som man sedan applicerade på sitt eget sexliv. Det finns ett citat av Fitzgerald som talar om samma känsla: ”Alla gudar är döda, alla krig utkämpade, all tro på människan undergrävd.”

⁸⁹ Litteraturhistoria, s.338

⁹⁰ McCay, John P., s.1061

⁹¹ Ibid.

Efterkrigstidens USA har ett par mer uppmärksammade händelser och företeelser i sin historia som t.ex. den snabba ekonomiska utvecklingen, häxjakten på kommunister under senator McCarthy, rymdprogrammet, kapprustningen med Sovjet, medborgarrättsrörelsen, Vietnamkriget, mordet på bröderna Kennedy och Martin Luther King och politiska skandaler, t.ex. Watergate.⁹²

USA hade under andra världskriget fyllts med framstående naturvetare som flytt undan fascismen och nazismen. Ett exempel är den ungerskfödde Leo Szilard som lyckades övertyga Albert Einstein att skriva ett brev till president Roosevelt med uppmaningen att skapa ett atomvapen (i ett brev daterat 2/8 1939). 1941 inleddes det s.k. Manhattanprojektet (uppdraget att skapa en atombomb) som skulle leda till att Enola Gay släppte två atombomber. En som exploderade den 6:e augusti 1945 över staden Hiroshima och en till tre dagar senare över Nagasaki.

Slutet på det andra världskriget satte punkt för den stora depression som legat över Amerika. Ekonomin fick ny luft under sina vingar, arbetslösheten i det närmaste utplånades och välståndet ökade generellt sett över de breda lagren. Trots rädslan för en ny depression vid fred gick övergången till en fredsekonomi smidigt under Roosevelts regi. När Truman 1948 tillträdde presidentposten innebar detta att de ekonomiska riktlinjerna kunde bibehållas.

2.3 UNGDOMEN OCH SUBKULTURER

Ekonomisk tillväxt och en mer demokratisk klassbildning hade en stor inverkan på ungdomen i västvärlden. En väldigt distinkt och internationell ungdomskultur kom att utvecklas. Under 1950-talet var den mest påtaglig i sitt fokus på självmedvetenhet för att under 60-talet bli en form av opposition som interagerade med en vänsterpolitik. Det var de unga i Amerika som tog täten i denna identitetsomvandling. Collegestudenter på 50-talet kallades ofta för den *tysta generationen*, men det fanns även grupperingar av ungdomar som revolterade mot samhället, t.ex. beatnikgenerationen. Denna revolt kom snabbt att sprida sig i stora amerikanska och europeiska städer.

Rockmusik var till stor hjälp när det gällde att knyta ihop den växande internationella subkulturen. Rocken växte fram ur den svarta musikkulturen *rhythm and blues* och som kryddades med influenser från *country* och *western* för att göra den mer tillgänglig för de vita tonåringarna. Artister som Elvis Presley och the Beatles är de som mest förknippas med rockmusikens ofantliga framgång. De rönte oanad popularitet och kunde samtidigt föra fram ett budskap om sexuell frigörelse som många föräldrar fann störande.

Under efterkrigstiden uppstod en rad undergroundkulturer i USA som vände sig mot myten om sitt land som det fria och öppna samhället. De vände sig emot den mentalitet som deras regering använde sig av för att legitimera användandet av atombomben. De har haft som sin uppgift att peka på falska ideal som burit upp myten om det amerikanska samhället och fylla detta tomrum med sina egna.

Det är inte bara författare i beatnikgenerationen som fört fram bilden av ett USA som en annan än den officiella och glättade bilden av framåtanda och välstånd. De har alla haft en konservativ publiksmak att övervinna. Förutom det har man även konkurrerat med den framgångsrika amerikanska filmindustrin. Kulturen i USA har först och främst varit inriktad

⁹² McKay, s. 1061f

på underhållning och den amerikanska marknaden har således alltid översvämmats av snabbt hopkomna serier och romaner, ofta puritanskt moraliserande och sexuellt återhållsamma. Till detta kan läggas den vedertagna amerikanska myten som inneburit att ekonomisk framgång är detsamma som kvalitet vilket fört fram bestsellern i rampljuset i högre grad än den mer allvarsamma litteraturen.

3. BEATNIKGENERATIONEN

För att försöka skapa en förståelse för det fenomen litteraturkritikerna stod inför vill vi här presentera beatnikgenerationen i form av dess tre främsta företrädare och förebilder; författarna William S. Burroughs, Jack Kerouac och Allen Ginsberg.

3.1 HIPSTERS OCH BEATNIKS

Efter andra världskriget uppstod en ny form av manlig förebild vid sidan av den organiserande familjefadern; *hipstern*. Varför termen *hipster* uppstod är lite oklart och det finns många teorier om termens ursprung. Dessa teorier har ofta den gemensamma nämnaren att komponenten *hip* (det engelska ordet för 'höft') härleds ur det faktum att *hipstern* bar sin sprit vid höften – till skillnad från *bootleggern* som stoppade den i sin stövel.

Hipsters uttryckte en likgiltighet inför mainstreamfenomenets och kulturelitens värderingar genom att välja en alternativ livsstil. En viktig inspirationskälla för dem var jazzmusiken, i mer specifika termer bebop och den 40-talsjazz som spelades av bl.a. Charlie Parker, Dizzy Gillespie och Thelonius Monk. Jazzen uttryckte för hipsters konflikter mellan generationer.⁹³ Istället för musik som spelades av storband under starka tyglar av en orkesterledare och ofta framförd i fina konsertlokaler kom bebopen att framföras av små ensembler där frihet och improvisation var en viktig ingrediens. Musiken framfördes ofta på mindre nattklubbar under mindre ordnade och rationella former än vad storbandsjazzen gjorde, musiken blev på så sätt mer levande, eller kanske ännu hellre, mer livsbejakande. En målande beskrivning av musikens betydelse lyder: "...the music itself with it's broken phrasing, dislocated rhythms, frightening ecstasies, fractured ballads and harrowing rhythms..."⁹⁴ fångade tidens sinnelag och strävan efter tillvarons marginaler.

Hipsters var föregångare till beatniks och det finns klara likheter dem emellan, så som deras bohemiska livsföring och känsla av främlingskap i förhållande till sin samtid. Men det finns också skillnader mellan dem. De båda grupperingarna hade olika attityder till hur problemen skulle lösas. Beatniks förfäktade ett mer mystiskt och kontemplativt angreppssätt på vad de ansåg vara samhällsliga problem, ett andligt sökande i den världsliga revolten som rättfärdigade avståndstagandet från de rådande vedertagna moraliska värderingarna. Hipsters däremot förhöll sig mindre romantiska och sentimentala. De ville mer konkret förändra verkligheten hellre än att fly den. Hipsters kan på så sätt sägas vara ett starkare politiskt fenomen som sökte någon form av makt och inflytande.⁹⁵

3.1.1 KÄRNAN I BEATNIKGENERATIONEN

I efterdyningarna av andra världskriget växte beatnikgenerationen fram i Amerika. Fundamentet i Beatnikgenerationen utgörs av de tre författarna William S. Burroughs, Allen Ginsberg och Jack Kerouac. Som författare har de inte mycket gemensamt i sina sätt att uttrycka sig men där finns ändå deras gemensamma nämnare; reaktionen mot gällande principer och ickeflexibla former som hämmar mänsklighetens och framförallt den mänskliga individens utveckling.

⁹³ Newhouse, s.25

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Ibid., s. 63f.

Som främlingar inför västerländsk vetenskaplig framstegstro och teknologisk teknokrati hängav de sig åt uppgiften att hitta nya värderingar, en ny tro och identitet. De delade en vision av Amerika som ett land på väg utför och förenades i en gemensam opposition mot konformismen och materialismen som var, och möjligen fortfarande kan sägas vara, landets hörnstenar. Tillsammans bildade beatnikförfattarna en fruktbar undergroundscen som erbjöd en annan syn på amerikansk verklighet, ett alternativ till konformismen och andra produkter av den officiella amerikanska kulturen. Beatniks upplevde en motsägelse mellan vad den amerikanska staten lovade och hur verkligheten såg ut. Deras metod bestod i att skapa en egen bild av Amerika med sina egna intressen i fokus, en hyllning till livet i samhällets marginal.

Det fanns enligt beatniks ett tomrum att fylla, en brist på radikal politik. Efter kriget var det livet i marginalen och den frihet som kan uppnås där som hyllades. En frihet som menades vara av annan art än den frihet som lovsjunges i "Stars and stripes". Den amerikanska medelklassens frihetsbegrepp som inramades av likformighet skulle stormas av ungdomen, en kraft som i sanning var frigörande. Pentagons och storföretagens politik skulle demaskeras. Litteraturen i det amerikanska efterkrigssamhället återspeglade den uppdelning som skedde såväl socialt som kulturellt.⁹⁶ Den puritanskt moraliserande och sexuellt återhållsamma kulturen skulle bekämpas. Sexuell återhållsamhet ansågs av beatniks vara en börda som tvingats på människorna av en yttre makt, en makt de ville utmana.

Beatnikgenerationens uppror artikulerade en ny, tidigare outtalad, attityd. Många av dem som räknas till beatnikgenerationen föddes under depressionen och spenderade sin ungdom i ett samhälle präglad av krig, såväl världskriget som det kalla kriget, och blev vuxna i skuggan av atomvapnets kapplöpning och massförstörelse. Beatniks vägrade acceptera ett samhälle där vapenkapplöpning, McCarthyism och en växande förort utgjorde stora delar av vardagen. Beatniks försökte hävda sig genom att opponera sig mot företagets värderingar, konsumtion och inte minst mot den tyglade konventionen som låg som ett lock över samhället och hämmade kreativ verksamhet från att bli erkänd. För beatniks hade USA blivit en andlig öken fylld av förtryck och intolerans gentemot socialt avvikande av alla möjliga slag. Beatnikförfattarnas bidrag var att med extrema medel, extrema val av ord i texter och attityd, övervinna de restriktioner som samhället placerade på individen.⁹⁷

I det religiöst präglade amerikanska samhället fanns då, och finns fortfarande, en dominerande dualistisk världsbild där behovet av enandet av landet mot en yttre fiende historiskt sett alltid varit av stor vikt för det politiska livet. I ett sådant samhälleligt klimat byggs en hel apparat av särskiljande upp kring begreppen gott och ont, rätt och fel med klara riktlinjer för vad som representerar ett dygdigt och uppbyggligt leverne och vad som representerar det andra, det onda, det evigt förtappade och i synden frossande levernet. För beatnikförfattarna hade de konventionella begreppen "gott och ont" spelat ut sin roll, begreppen var inte längre aktuella när det gällde att skildra verkligheten då sanningen som representerades av staten skulle ha fört medborgarna bakom ljuset.

I beatnikförfattarnas böcker tas läsaren med ut från den generella bilden av storstäderna till ett landskap skapat av ett utbredd användande av droger, ett öppet sinne för sexualiteten och experimenterande kring denna för att hitta sig själv och en relation till en eventuellt annan högre makt än staten. Härigenom kom även Beatnikförfattarna in på sökandet i religioner utanför den traditionellt kristna. Detta sökande efter en sannare bild av sig själva och vår värld inspirerade författarna att bege sig in i en värld av dekadent bohemisk och kompromisslös

⁹⁶ Newhouse, s. 63

⁹⁷ Ibid., s. 3

livsföring. Syftet med just detta var att intensifiera den personliga upplevelsen, att utforska de okända formerna av frigörelse och förmedla dessa upplevelser till läsaren.⁹⁸ De konventionella beteendemönstren förkastades och istället erbjöd beatnikförfattarna sina egna, egenupplevda för det mesta och därav i deras ögon mer äkta erfarenheter av verkligheten. Genom droger fanns möjligheten att träda ur den andliga malplacering generationen ansåg sig fångad i. I den undre världen finns inte samma respekt för de sociala värdena.

Litteraturen var inte sällan självbiografisk (som t.ex. Jack Kerouacs *On the road*, sv. *På drift*) eller åtminstone kvasisjälvbiografisk, och skildrar författarnas kamp för en sannare livsföring, ett sökande efter ett sannare *Jag*. I böckerna speglas generationens sökande efter heliga och upplysande erfarenheter. Samtidigt som Beatnikgenerationen växte fram växte även den amerikanska avantgardescenen fram, som manifesterade sig i måleri, musik och film.⁹⁹ Vad dessa artister hade gemensamt med beatnikgenerationen var att de också arbetade vid sidan av den konventionella kulturen. Deras verk artikulerade en liknande känsla av utanförskap och en personlig, visionär spontanitet som man kan hitta hos t.ex. Kerouac.

Beatnikförfattarna ville inte skilja på konst och livsstil¹⁰⁰ utan såg dem som absolut beroende av varandra. På detta sätt blev hela generationens livsstil en protest. Deras konstnärliga aktiviteter gick ofta över gränserna mellan de båda.¹⁰¹ Livet skulle hela tiden pressas till ytterkanterna, det yttersta av konfrontation, obscenitet och ett ickeideologiskt avståndstagande från civilisationen. Sex och marijuana var en del av den naturliga livsföringen parat med långa uppläsningssessioner och happenings. Många faktorer skulle peka i förändringens riktning så som ett nytt sätt att behandla språket i tal och skrift och den excentriska klädstilen och andliga hållningen.¹⁰²

Författarna reste sig även mot den kulturella barriär som innebar att en konstnär bara skulle ägna sig åt ett fält, sin egna specialisering där han eller hon var unik. Tvärtom skulle beatnikkonstnären experimentera på så många fält som möjligt. T.ex. jobbade Allen Ginsberg inom både film och musik, William S. Burroughs inom måleri, film och fotografering medan Kerouac också han målade vid sidan av sitt författande. Detta intresse att överskrida sina egna gränser har lett till att Beatnikförfattarna ofta hamnat i samarbeten med andra artister inom flertalet verksamhetsområden och därigenom expanderat det helhetsbegrepp som har definierats som *Beat culture*.¹⁰³

3.1.2 BEGREPPET "BEAT"

Begreppet Beat introducerades av Herbert Huncke vid mitten av 40-talet. New Yorkbon Huncke var narkoman, hipster och god vän med Burroughs. Det var dock Kerouac som tog begreppet i bruk vid slutet av 40-talet, och tänkte till och med döpa *On the road* till *The beat generation*.¹⁰⁴ Faktum är att fragment av romanen publicerades anonymt av honom under titeln *Jazz of the beat generation*.¹⁰⁵ Frasen hade fötts ur ett samtal med författaren John

⁹⁸ Newhouse, s. 3.

⁹⁹ Som t.ex. Kenneth Angers experimentella filmer *Scorpio rising*, *Invocation of my demon brother* och *Lucifer rising*, eller Jackson Pollocks abstrakta *actionmålningar* eller inom musiken *Captain Beefheart* och hans kaotiska, psykedeliska och storslaget visionära rockkompositioner.

¹⁰⁰ Sargeant, s. 6

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Lee, Robert A., s.2

¹⁰³ Sargeant, s. 7

¹⁰⁴ Beat Culture and the new America 1950-1965, s. 25

¹⁰⁵ Ibid., s. 18

Clellon Holmes år 1948 när de diskuterade olika generationers natur och drog sig till minnes fenomen som *the lost generation* varpå Kerouac, enligt Allen Ginsberg, ska ha sagt "Ah, this is nothing but a beat generation."¹⁰⁶

Kerouac förtydligade senare att begreppet *beat generation* inte var menat att namnge en ny generation. Syftet var att icke-döpa den, att inte inringa en grupp människor som lever och skapar tillsammans efter specifika koder och riktlinjer. Beat var ett sinnestillstånd. Det finns inget uttalat beatnikmanifest, inget politiskt ställningstagande och inramande av åsikter i den konventionella politiska begreppsapparaten. Beatnikförfattarna vände ryggen åt sådana fenomen som kollektivistiska massrörelser och massmedia,¹⁰⁷ trots att media utgjorde ett viktigt verktyg för deras genombrott. Valet de gjorde var att ta avstånd från civilisationen för att kunna bejaka sin individualitet. Den enda idén var den utopiska tron att de konstnärliga medborgarna skulle leda det nya samhället.

Återvänder vi till Hunckes definition av begreppet *beat* får vi en betydelse av något subkulturellt, där *beat* är när man uppnått ett stadium där man saknar pengar och fast bostad. Det kunde också beskriva en utmattning, en trötthet orsakad av ett hårt liv i samhällets marginal, att vara slut som människa. Men ser vi vidare på begreppet finns även mer uppbyggliga definitioner där *beat* står för en öppenhet i betydelsen att vara mottaglig för visioner. Beatnikgenerationen bör definieras som *visionär* då de betydande individerna i den hade en attityd som i stor utsträckning formades av visioner under t.ex. meditation och/eller konsumerandet av sinnesvidgande substanser. Stannar vi kvar vid begreppet vision kommer ett citat av John Clellon Holmes att få bitarna att falla på plats; "The beat generation is a vision, not an idea."¹⁰⁸

Kerouac försökte kring 1959 att reda ut andra varianter av begreppet som uppstått i media, så som *beatific* och *beatitude*. Dessa gav intrycket av att det rörde sig om en förlorarattityd, vilket Kerouac menade var en förvrängning av verkligheten. Kerouac menade att beat innebär att befinna sig i mörkret som föregår ljuset, där man är mottaglig även för ickerationella förklaringar av världsordningen.¹⁰⁹ Kerouac anser att begreppet *beat* inte bara betyder utslagen, utan också saliggjord och försatt i extas, med anknytning till zen-buddhismen och visionära upplevelser under inflytande av droger. Beatniks experimenterade mycket med olika religiösa och mystiska traditioner som t.ex. zen, ockultism, yage¹¹⁰, kabbala och katolicism för att uppnå ett stadium av extas som de sedan kunde förmedla i olika konstformer.

Vid sidan av dessa något spektakulära definitioner av beat fanns också betydelsen av beatniks som en litterär rörelse, innefattande en grupp författare som arbetade tillsammans med prosa och poesi. Gruppen definieras av olika individer i olika böcker och listan kan göras lång när man väljer att gå utanför de tre författare vi tar upp i denna uppsats. Exempel på andra namn som räknas hit är Neal Cassady, Gregory Corso, Herbert Huncke, John Clellon Holmes. Senare även bl.a. Peter Orlovski och Lawrence Ferlinghetti. Vartefter beatnikgenerationen växer

¹⁰⁶ Beat Culture and the new America 1950-1965, s. 17

¹⁰⁷ Newhouse, s. 1

¹⁰⁸ Beat Culture and the new America 1950-1965, s. 30

¹⁰⁹ Ibid., s. 18

¹¹⁰ *Yage* (*Banisteria caapi*) användes bl.a. av indianska medicinmän dels som ett hjälpmedel för dem att erhålla visioner av utomvärldslig art som t.ex. att se in i framtiden, dels som ett universellt botemedel mot det flesta sjukdomar. *Yage* sänker kroppstemperaturen och kunde i vissa fall användas som smärtstillande vid ritualer som omfattar smärtsamma moment som t.ex. piskrapp.

inringas även andra, icke-litterära, konstnärer så som filmskaparen Kenneth Anger, musikern David Amram och fotograferna Robert Frank och Alfred Leslie.¹¹¹

3.1.3 DET BÖRJADE I NEW YORK

Skall man tala om en geografisk utgångspunkt för beatnikgenerationen bör denna vara New York och inte San Francisco,¹¹² som ibland felaktigt kommer på tal. Det var i New York i mitten av 1940-talet som Burroughs, Ginsberg, Corso och Kerouac formade sina litterära ambitioner och sina samhällseliga värderingar. Dessa fyra män kände varandra långt innan de fick sina verk publicerade och blev etablerade, både som individer och grupp. Kerouac och Ginsberg kände varandra redan som studenter i Columbia och de mötte Burroughs redan 1944.¹¹³ Tillsammans delade de på erfarenheter och utvecklade en social vision som ofta är dem alla gemensam. De skrev om varandra i sina böcker och gav varandra kritik.

Det fanns dock en relation med författare i San Francisco. Relationen var inte helt oproblematiserad då vissa dominerande medlemmar av den dåvarande San Francisco-vågen, känd under begreppet ”The San Francisco renaissance”, påstod att beatniks enbart exploaterade något som redan var etablerat. Trots den nära relationen med San Franciscoförfattare som Michael McClure, Lawrence Ferlinghetti och Philip Whalen kom aldrig beatniks att fullt ut integreras i den scen som uppkom på västkusten. William Burroughs, mannen som mer eller mindre fungerade som mentor och intellektuell inspiratör till hela beatnikgenerationen, levde utanför USA under denna tid utan någon som helst kontakt med scenen på västkusten,¹¹⁴ vilket skulle kunna vara en av anledningarna till att beatniks inte tog några nämnvärda intryck av The San Francisco renaissance.

Relationen med San Francisco stärktes ytterligare då diktaren Lawrence Ferlinghetti 1948 köpte *City Lights Bookshop* i staden. Bokhandeln kom att bli en samlingspunkt för såväl beatniks som San Francisco-renässansens anhängare. San Francisco var vid denna tid känt för sin liberala polismyndighet och stadens många buddhisttempel gjorde att det fanns en större möjlighet att bli bekant med orientaliska levnadsideal och religioner.

3.1.4 ETABLERANDET AV BEATNIKGENERATIONEN

Allen Ginsbergs *Howl* omhändertogs av San Franciscopolisen den 21:a Maj 1957 efter att den officiellt förklarats vara obscen. Diktsamlingens förläggare, Ferlinghetti, drogs inför rätta medan Ginsberg själv vistades i Frankrike. I kampen om den konstnärliga yttrandefriheten tog sig *The American Civil Liberties Union* an fallet å Ferlinghettis vägnar. Rättegången fick, inte helt oväntat, den följden att den amerikanska pressen ägnade en hel del uppmärksamhet åt diktsamlingen och dess förläggare. *Howl* sålde otroligt bra och vid rättegångens slutskede hade Ferlinghetti hunnit göra tre omtryckningar av den, som då fanns i sammanlagt 10.000 exemplar.¹¹⁵ Som väl var för Ginsberg, Ferlinghetti och övriga beatniks frikändes *Howl* efter det att domaren bekantat sig med fallet James Joyce och beatnikgenerationen hade därmed fått den start den behövde.

¹¹¹ Beat Culture and the new America 1950-1965, s. 19

¹¹² Foster, s. 4

¹¹³ Ibid.

¹¹⁴ Newhouse, s. 3

¹¹⁵ Miles (2000), s.39

Uppmärksamheten kring rättegången var viktigt, men kanske viktigast av allt för etablerandet av beatnikgenerationen var publiceringen av Jack Kerouacs bok *On the Road* 5:e september 1957. *On the road* (sv. *På Väg* och *På Drift*),¹¹⁶ fick en enorm betydelse för vad som skulle komma att benämnas *the beat generation*. Boken blev en bästsäljare och förde fram Kerouac i rampljuset, mannen som till sitt förtret tidigare endast varit känd som "the guy that Ginsbergs Howl is dedicated to".¹¹⁷

Med den försäljningsframgång som *On the Road* fick tog också den mediala uppmärksamheten fart och beatnikgenerationen befann sig plötsligt i en guldålder.

Beatnikgenerationen var inte utelämnade till akademiker och kritiker för att etablera sitt rykte som kontroversiella författare. Som för så många andra berömdheter blev deras instrument dagstidningar, nyhetsmagasin och television. Men beatnikförfattarnas berömmelse var inte helt oproblematiske. För den stora massan verkar de ha varit mer kända för sina personligheter och de värderingar som de representerade än för de böcker som de faktiskt skrev.¹¹⁸ Betydelsen av denna relation till media är att bilden många har idag av beatnikgenerationen är en stereotyp som kan ha växt fram under 50- och 60-talen, istället för den livsstil som presenteras i de verk som t.ex. beatnikförfattarna producerade.

Viktigt för beatnikförfattarna var uppträdanden där texter lästes *live* framför publik. Dessa sammankomster blev snabbt populära och omtalade som kontroversiella, nästan hetsiga evenemang. Beatnikförfattarna, och andra konstnärer som räknade in sig själva i generationen, sökte sig inte till de etablerade scenerna för att uppträda. Scenerna för uppläsning av poesi och motsvarande var de alltmer populära kaféerna. I dessa mindre lokaler kunde en mer intim relation mellan författare och publik etableras. Ofta läste författaren upp sina texter kompad av en mindre jazzensemble för att använda sin text som ett musikinstrument på vilket man kunde sväva ut i transartade solopartier, för att hålla spontaniteten vid liv, för att sedan återvända till temat. I takt med att beatnikgenerationens popularitet ökade steg även intresset för litterära kaféer. Bland de mest berömda litterära kaféer som höll sig med uppläsningar var *Gaslight*, *Cafe Bizarre* och *Epitome*.¹¹⁹ Sin kulmen nådde dessa litterära framträdanden när flera medlemmar av beatnikgenerationen uppträdde inför ett fullsatt Royal Albert Hall i juni 1965.

Beatnikgenerationen svälde snart ut och inkluderade alla möjliga avantgardepoeter, författare, filmskapare och andra visuella konstnärer på de båda amerikanska kusterna.

3.1.5 BEATNIKGENERATIONENS KULTURELLA GÄRNINGAR

Beatnikgenerationen arbetade inte, som tidigare nämnt, utefter ett uttalat konstnärligt eller politiskt program. Men där fanns ändå något som höll dem samman. De utförde gemensamma kulturella gärningar. I en essä kallad "a definition of the beat generation" publicerad i tidningen *Friction* 1982¹²⁰ arbetade Allen Ginsberg fram tio punkter som karaktäriserar beatnikgenerationens kulturella gärningar. De lyder som följer:

¹¹⁶ Miles (2000), s.36

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Foster, s. xii

¹¹⁹ Newhouse, s. 16

¹²⁰ A Definition of the Beat Generation, *Friction* (Winter 1982), pp. 50-52

- Spiritual liberation, sexual "revolution" or "liberation," i.e., gay liberation, somewhat catalyzing women's liberation, black liberation, Gray Panther activism.
- Liberation of the word from censorship.
- Demystification and/or decriminalization of some laws against marijuana and other drugs.
- The evolution of rhythm and blues into rock and roll as a high art form, as evidenced by the Beatles, Bob Dylan, and other popular musicians influenced in the late fifties and sixties by Beat generation poets' and writers' work.
- Spread of ecological consciousness, emphasized early on by Gary Snyder and Michael McClure, the notion of a "Fresh planet."
- Opposition to the military-industrial machine civilization, as emphasized in writings of Burroughs, Huncke, Ginsberg and Kerouac.
- Attention to what Kerouac called (after Spengler) a "second religiousness" developing within an advanced civilization
- Return to an appreciation of idiosyncrasy as against state regimentation.
- Respect for land and indigenous peoples and creatures as proclaimed by Kerouac in his slogan from *On the road*: "The earth is an indian thing."
- The essence of the phrase "beat generation" may be found in *On the road* with the celebrated phrase: "Everything belongs to me because I am poor"¹²¹

3.2 WILLIAM S. BURROUGHS

På sätt och vis skulle man kunna kalla Burroughs för beatkulturens "outsider" då han egentligen inte alls passar in på standardbeskrivningen av en beatnik.¹²² Denna man var överhuvudtaget väldigt svår att klassificera på alla möjliga sätt och har med åren antagit mer och mer av legendstatus där myt och verklighet oftast knappt går att skilja åt. Livet han levde var väldigt spektakulärt och stora inslag i hans böcker bygger mer eller mindre på självupplevda händelser.

Han föddes 1914 i St. Louis som son till de välbärgade föräldrarna Laura Lee och Mortimer Burroughs. Laura Lee var dottern till en mäktig politiker och Mortimer var bl.a. mannen som

¹²¹ Beat Culture and the new America 1950-1965, s. 19

¹²² En "outsider", till och med bland andra "outsiders", med andra ord.

uppfann räknemaskinen.¹²³ Burroughs skaffade sig under sina ungdomsår en fin utbildning och läste bl.a. medicin i Wien och antropologi och engelska på Harvard. Han gjorde även en mängd långa resor till bl.a. Europa och måste sägas ha haft en väldigt privilegierad sits i livet. Trots detta, eller kanske på grund av det, bar han på en stor fascination för ”det farliga livet” och rörde sig mycket i den undre världen.

Burroughs blev vid 30 års ålder beroende av heroin då han vistades i New York och även lärde känna människor som Jack Kerouac och Allen Ginsberg. Detta drogberoende drogs han sedan med under resten av sitt liv. Just drogerna har överhuvudtaget alltid utgjort en viktig ingrediens i – och påverkan på – Burroughs skrivande. Det var förmodligen också till viss del på grund av Burroughs kunskaper inom detta område som han fick något av en fadersposition inom beatkulturen. Droger, först marijuana och längre fram tyngre substanser som heroin och LSD var, som bekant, ett vanligt inslag i beatkulturen och Burroughs kom i mångt och mycket att representera bilden av den ständigt experimenterande knarkaren.¹²⁴

Det var också under vistelsen i New York som hann kom att träffa sin framtida fru, Joan Vollmer Adams. Deras äktenskap fick dock ett olyckligt slut när han 1951 av misstag sköt ihjäl henne under deras så kallade ”Willhelm Tell-rutin”, där hon placerade ett glas på sitt huvud - och han sköt. En annan viktig faktor i Burroughs liv och skapande (som även den ökar på hans roll som outsider) är hans homosexualitet och starka intresse för alla sorters – från normen avvikande - sexuella läggningar.

3.2.1 FÖRFATTARSKAPET

Burroughs började inte skriva förrän ganska sent i livet, vid trettiofem års ålder ungefär. Skrivandet satte han igång med på grund av att han kände ett behov av att dokumentera sitt liv som narkoman. I dessa anteckningar beskrev han alltifrån fantasier och hallucinationer - till nyktra iakttagelser om drogernas rent fysiska påverkningar på honom.¹²⁵

Han hade redan från början en väldigt speciell, och närmast surrealistisk stil, som gjorde det svårt för läsaren att skilja på dröm och verklighet. Sin första bok började han skriva på i början av 50-talet då han tvingats fly till Mexico med sin familj efter att ha arresterats för vapen- och droginnehav.¹²⁶ Boken hette *Junky (Tjacket)* på svenska, och var en hårdkokt - och till vissa delar självbiografisk - redogörelse för en narkomans framfart i den undre världen. Vissa partier ur boken kom sedan att återanvändas i *The naked lunch*, fast i helt andra sammanhang. Förutom att boken skildrar livet i den undre världen, på ett väldigt realistiskt och naturtroget sätt handlar den också om hur huvudpersonen Bill Lee blir beroende av olika droger och vilka konsekvenser detta får. Detta är dock ingen moraliskt rättfärdig bok som skildrar hur narkomanen går under på grund av sitt beroende, utan istället en väldigt kylig och objektiv historia där både drogernas goda och onda sidor beskrivs.

I prologen berättar Burroughs om sin barndom. Hans tidigaste minnen var de från hans rädsla för mardrömmar:

I was afraid to be alone, and afraid of the dark, and afraid to go to sleep because of dreams...¹²⁷

¹²³ Skerl, Jennie (1985). *William S. Burroughs*. Boston: Twayne Publishers, s.3.

¹²⁴ Ibid., s.13.

¹²⁵ Skerl, Jennie (1985). *William S. Burroughs*. Boston: Twayne Publishers, s.20.

¹²⁶ Ibid., *introduktion / kronologi*.

¹²⁷ Burroughs, William (1977, org.1953). *Junky*. London: Penguin Books, s. Xi.

Han kom ihåg att han hade hört någon prata om att opium skulle ge sköna drömmar och sade till sig själv att han skulle röka opium när han blev vuxen. Burroughs livsstil kom att inspireras av, framför allt, en skyddad barndom, hans tidiga fascination för europeiska dekadenta författare som t.ex. Oscar Wilde och Baudelaire och hatet mot universitetet i Harvard. Hans yrkesval ledde till karriärer som privatdetektiv, bartender och skadedjursbekämpare, vilka satte honom i kontakt med de utslagna delarna av samhället. I *Junky* förklarar han bittert drogbruket med att han:

...did not have strong motivations in any other direction.¹²⁸

Manuset till boken skickade Burroughs till sin vän Allen Ginsberg som tog med den till alla stora bokförlag han kände till, dock utan att få napp någonstans. Det enda förlag som kunde tänkas ge ut den var Ace Books, där en släkting till en av Ginsbergs vänner var ägare.

Det är faktiskt ganska underligt att boken överhuvudtaget gavs ut av någon med tanke på innehållet och samtidens syn på narkotika. Burroughs tvingades dock skriva ett förord till boken där han berättade om sin respektabla familj, samt att han tvingats stryka ett par partier i boken. Boken publicerades 1953 som en billig dubbel-pocket där den andra delen utgjordes av en roman med namnet *Narcotic Agent*.¹²⁹

Samma år som *Junky* gavs ut började Burroughs skriva på det som senare skulle bli *The naked lunch*. Den beskriver på ett oförskönat sätt den fiktiva drömvärld som genom ständiga drogrus och hallucinatoriska upplevelser på resande fot tog form i Burroughs. Detta i kombination med de grova sexuella utsvävningarna, inte sällan homoerotiska, ledde till att boken drogs inför rätta. Boken åtalades för obscenitet i Los Angeles (1965) och Boston (1966), varav Bostonrättegången är av särskilt intresse eftersom flera berömda namn inom Beatnikgenerationen vittnade om bokens konstnärliga värde, bl.a. Allen Ginsberg och Norman Mailer.¹³⁰ Advokat var bokens förläggare Edward de Grazia assisterad av Daniel Klubock.¹³¹ Boken friades, men ett antal bokförsäljare i en rad städer blev trakasserade av både polis och konservativa folkgrupper som kände sig hotade av den kompromisslösa realismen i Burroughs författande. I rätten hade *Naked Lunch* tre grundvillkor att uppfylla:

- 1) att materialets dominerande tema till sin helhet inte får vädja till ett osedligt intresse för sex.
- 2) Materialet får inte vara uppenbart förargelseväckande emedan det är stötande för nutida samhällsnormer och
- 3) materialet ska inte vara *fullständigt* utan något uppvägande socialt värde.

Utdrag från Bostonrättegången mot *Naked Lunch* finns publicerad som inledning i de flesta upplagor av boken. Där finns även Norman Mailers kommentarer till romanen. Mailer liknar Burroughs bok med Hieronymus Bosch eftersom de båda

...nedtecknade de mest diaboliska och blodisande detaljer med en känslighet i linjen och en okynnig humor som lämnade en med en känsla av att skräckens boningar som åtföljer helvetet /.../ ett helvete

¹²⁸ Burroughs, William (1977, org.1953). *Junky*. London: Penguin Books, s. Xv.

¹²⁹ Skerl, Jennie (1985). *William S. Burroughs*. Boston: Twayne Publishers, s. 21.

¹³⁰ För den speciellt intresserade: se Andreas Lassus B-uppsats *Rättegången mot Den Nakna Lunchen*, skriven vårterminen 2003 i anknytning till institutionen för Biblioteks- och Informationsvetenskap i Borås.

¹³¹ Burroughs, William (1978). *Nakna Lunchen*. s.5.

som kan vänta oss som höjdpunkten, slutprodukten av den vetenskapliga revolutionen.¹³²

Naked Lunch har begäret som sitt huvudtema. Begäret efter makt, individers och institutioners makt över andra individer, pengabegäret och inte minst begäret efter droger, narkomani. I boken omnämns detta som *Begärets algebra*, när människan blir slav under sitt eget begär t.ex. Förenta staternas slaveri under materialistiska tillhörigheter och ägodelar. Boken gestaltar således människor vars besatthet eller begär är inriktat på politisk, andlig och sexuell kontroll av andra människors tankar. Det är även kring maktbegäret som titeln *Naked Lunch* kretsar. Den nakna lunchen är det frusna ögonblick när alla kan se vad som finns längst ute på gaffeln, nyhetsgaffeln eller tidningsskeden. Med andra ord att vi matas med nyheter på ett sätt som formar vårt sätt att tänka. Burroughs vill istället lyfta fram ett naket seende där man kan se klart utan några vilseledande förklädnader, att kunna se genom förklädnaden.

3.2.2 CUT-UP

En berömd ingrediens i Burroughs författande är hans teknik, mer känd som Cut-up, en fragmentarisk uttrycksform där de litterära konventionerna vänds uppochner. Cut-up metoden eliminerar, enligt Newhouse, möjligheten att föra in meningsmönster i Burroughs fiktion med andra ord att minimera auktoriteten hos människans centrala medvetande som formar fiktionen, den linjära berättelsen. Denna teknik kommer starkast i uttryck i *The Soft Machine* (1961), *The Ticket That Exploded* (1962) och *Nova Express* (1964).

Burroughs använde Cut-up tekniken även för att inflika spontanitet som en mer kontrollerad form av författande skulle förhindra och kanske viktigast av allt: för att förrinta språkets makt, då han ansåg att språket bäst kunde definieras som ett virus och att dess kontrollerande och repressiva effekt på den sanna och fria mänskliga hjärnan var allt annat än god.

Burroughs kan dock inte göra, och gör det heller aldrig, anspråk på att ha uppfunnit Cut-up tekniken, även fast han var pionjär när det gällde att införa den i skriftlig form. Tekniken ”upptäcktes” av Brion Gysin i september 1959 i rum nr.15 på *Beat Hotel*, 9 rue Git le Coeur, Paris.¹³³ Gysin höll på med en tavla när han med kniv skar igenom en hög med tidningspapper och insåg vilka möjligheter detta besatt. Burroughs bodde vid denna tid på samma adress som Gysin, vilken högg tag i Burroughs för att omedelbart visa sin nya upptäckt. Så här återges händelsen i *The Beat Hotel*: ”Returning to room #25, I found Brion Gysin holding a scissors, bits of newspaper, *Life*, *Time* spread out on a table; he read me the Cut-ups that later appeared in *Minutes to go*”.¹³⁴

Cut-up blev en teknik som paradoxalt nog användes för att förhindra ett mer och mer abstrakt och meningslöst språkbruk. Så här uttrycker sig Burroughs själv i dokumentärfilmen *Commissioner of Sewers* från 1986:

The Cut-up is really much closer to the actual facts of perception. As soon as you look out the window, look around the room, walk down the street your conscious is being cut by random factors...life is a Cut-up /.../ closer to the actual facts of human perception than /.../ linear narrative

¹³² Burroughs, William (1978). *Nakna Lunchen*. s. 14

¹³³ Sargeant (1997), s. 170

¹³⁴ Miles (2000) - s. 194

Cut-up ger intrycket av att allting pågår parallellt, så som det gör i verkligheten. Bokformen är inte lika tacksam som måleri eller film när det gäller Cut-up eftersom det är lättare att där skapa intryck av flera parallella händelseförlopp. Tekniken anser vi även vara en utmaning åt det inrutande och konservativa amerikanska samhället vid denna tid, där lättillgängligheten och på förhand givna system var receptet på försäljningsframgångar, vilket betydde det samma som kvalitetslitteratur.

Burroughs har ägnat mycket av sin uppmärksamhet åt drogproblematiken. En problematik kring huruvida användandet av droger ska bestraffas eller behandlas. Han för en mer utförlig diskussion i förorden till *Junky* och *Naked Lunch* där han presenterar sin syn på verkligheten och den drogpyramid som gestaltar "begärets algebra". Pyramiden består av en bas som utgörs av de beroende och en överdel som utgörs av langarna. Han hävdade att man borde fokusera på den drogberoende individens behandling istället för att bestraffa densamme och jaga höjdarna i drogpyramiden, langarna, som lätt kan bytas ut. Problemet blir ett kortsiktigt synsätt där man inte bryr sig om varför människor använder droger, t.ex. som en flykt från en alltför bitter vardag när alla andra vägar är stängda (när individen inte tillåts att ta ansvar för sin egen natur, sin individualitet eller sexuellt självförverkligande). Fokus i det amerikanska samhället ligger istället på en avancerad polisverksamhet, typ DEA, som kan bekämpa langarverksamheten. Burroughs gjorde ett bejublat framträdande i filmen *Drugstore Cowboy* från 1989 där hans rollperson Tom, en präst, filosoferar över samma ämne och vi kan lätt förstå att det är Burroughs själv som pratar:

Narcotics have been systematically scapegoated and demonized. The idea that anyone can use drugs and escape a horrible fate is anathema to these idiots. I predict in the near future right-wingers will use drughysteria as a pretext to set up an international policeapparatus.¹³⁵

När Burroughs dog 1997 så hade han hunnit med att bli något av en populärkulturell ikon, mycket tack vare sin speciella stil och sina unika idéer men också på grund av sin enorma produktion som mestadels manifesterade sig i litterär form, men även i musikalisk form, bildkonstnärlig form och filmisk form.

3.3 JACK KEROUAC

Jean-Louis (Jack) Kerouac begravdes den 24 oktober 1969. Han hade då levt i 47 år. Kerouac föddes den 12 mars 1922 i Lowell, i nordöstra Massachusetts. Hans föräldrar var fransk-kanadensiska och uppfostrade honom enligt katolsk tradition. Kerouacs barn- och ungdom kantades av händelser som bör ha haft stor betydelse för hans liv och författarskap. När han var endast fyra år gammal dog hans nioårige storebror Gerard, vilket verkar ha lämnat djupast spår.¹³⁶ Vid tjugofyra års ålder förlorade han även sin far i cancer.

Jack Kerouac var, trots sin senare fascination för bohemplivet, en hyfsat god idrottsman under sina skolår. När han kom in på Universitetet i Columbia 1940 blev han rekryterad som amerikansk fotbollsspelare. Men livet hade andra planer för Kerouac. Efter ett benbrott 1941 tycktes fotbollskarriären definitivt vara över och Jack lämnade Columbia och tog värvning vid handelsflottan. Där blev han inte speciellt långvarig och återvände snart till Columbia och fotbollslaget. Inte heller denna gång lyckades Kerouac ta en plats i laget och tröttnade därför ganska snart på sporten. Vad som väntade runt hörnet var till att börja med att ta värvning vid den amerikanska arméns flotta. Men oviljan att lyda order fick honom placerad i psykvården

¹³⁵ *Drugstore Cowboy*. (1989). FILM - Regi: Gus Van Sant.

¹³⁶ Foster, s.28

vilket ledde till att han senare blev entledigad från sin tjänst. Kerouac återvände då till handelsflottan och började även vid denna tid (ca. 1944) resa fram och tillbaka i landet.¹³⁷

3.3.1 FÖRFATTARSKAPET

Jack Kerouac gav ut sin första bok 1950, *The Town and the City*. Han arbetade med boken under sin fars kamp mot cancer och slutförde den 1948. I *The Town and the City* har inte Kerouac utvecklat den stil som gjort honom så ofantligt berömd, den s.k. spontana prosan, men boken utgör en introduktion till författarens mest centrala intresseområden. Den ger en första inblick i subkulturen där den vanligen så vedertagna familjebilden har satts i gungning p.g.a. kulturella och institutionella omdaningar efter kriget. En familjefar förlorar sitt företag, tvingas sälja huset och flytta familjen till en lägenhet. Sjukdom och depression kantrår kampen mot storstadens kalla ”legoknektattityd”.¹³⁸ Boken reflekterar till stor del Kerouacs tillvaro i New York under sent 1940-tal och innehåller karaktärer med klara drag av bl.a. Ginsberg och Burroughs, som alla umgicks flitigt och var nära vänner. *The Town and the City* utspelar sig i hipsterns värld, en av de första av sitt slag.

The Town and the City innehåller även värderingar hämtade från George Spengler, vilken introducerades till Kerouac och Ginsberg av William Burroughs. Den hämtade tonen återfinns i mottot; ”all characterstructures based on tradition and uprightness and so-called morality will slowly rot away.”¹³⁹

Kerouacs verk efter *The Town and the City* brukar vanligtvis delas in i tre perioder; de tidiga böckerna där Kerouac utvecklar sin ”spontana prosa”, en mellanperiod som till större delen karaktäriseras av ett intresse för Buddhism, samt en avslutande period där Kerouacs buddhistiska tro och tron på att lidandet kan övervinnas gått förlorad.

Kerouacs centrala verk, det som gjorde honom berömd, nämligen *On the road*, gavs ut 1957 och räknas till de tidiga böckerna. Här gick han längre än någon annan tidigare gjort när det gällde att föra fram en idealism baserad på det nya livet och en väg ut ur det kulturella och andliga främlingsskap som var så speciellt för hans generation. Boken berättar om Sal Paradise´s (Kerouacs alter ego) luffarfärd genom den amerikanska kontinenten, en färd fylld med drag av beatniklivsstilen så som bl.a. jazzmusik och buddhism. Kontakten med det ordnade samhället återges oftast i form av problematiska möten med polisen, beatnikgenerationens största stoppkloss. Boken blev en guide till vägar bort från den konformistiska civilisationen. *On the Road* är klart präglad av Burroughs idéer om politik och visioner om Amerika, idéer om byråkratin, liberaler och polisen som fiender och visionen av Amerika som en polisstat. En av karaktärerna i boken har således tillägnats Burroughs, nämligen figuren under namnet Old Bull Lee, en vis man som testat det mesta för erfarenhetens skull och som nu delar med sig av sin kunskap till de yngre männen.

On the road bröt med traditionen, eller snarare trenden, att en bok skulle utspela sig i stadsmiljö och Kerouac visar istället platser som var mindre utforskade. Med denna utgångspunkt tog Kerouac läsaren med från den stela systematiska stadsmiljön, från öst till väst, från civiliserad till primitiv, till en mer avlägsen miljö där en mer ursprunglig miljö och till viss del främlingsskap var lovande verktyg för psykisk och andlig återhämtning.

¹³⁷ Foster, s.30

¹³⁸ Ibid., s. 32

¹³⁹ *The town and the city*, s. 370f. Citerad i Foster, s. 36.

3.3.2 DEN SPONTANA PROSAN OCH BUDDHISM

Kerouac utvecklade en unik stil när det gällde att skriva. *On the road* skrevs i en marathonsession under tre vårveckor 1951, under ett lika långt drogrus.¹⁴⁰ Kerouac ville skapa en prosa som flödade direkt från hans själ ut på pappret medan han satt och skrev i dessa långa pass och försökte fånga äktheten av hans personliga inre röst.¹⁴¹ Man kan märka spår av dessa pass i hans text som innehåller flertalet grammatiska fadäser och andra mindre slarvfel. Detta var något som Kerouac inte hade några problem med, snarare tvärtom. För Kerouac innebar hans författande ett medel att både beskriva och befästa sitt spirituella och existentiella sökande efter sanningen och till och med själen och essensen av den mänskliga erfarenheten. Kerouac såg sig själv som en ”registrerande ängel”¹⁴² som insåg att man kan skriva om livet som det är utan att ändra någonting. På detta sätt bevarar man en äkthet och sanning i sin prosa som är av största vikt i kommunikationen med läsaren. I filmatiseringen av boken *Naked Lunch*¹⁴³ finns en intressant scen där beatnikpionjärerna Kerouac, Ginsberg och Burroughs återfinns i tre karaktärer som möts på ett fik och diskuterar sin syn på konstnärskap och författande. Där förklarar Hank (Kerouac) teorin bakom den spontana prosan:

You've got to paint it or draw it or write it down. You pass it on to somebody and they read what you're saying and that's the only connection you have with that man. So you can't rewrite, cause rewrite is to deceive and lie and you betray your thoughts. To rethink the flow and the rhythm of the words is a betrayal...it's a sin.¹⁴⁴

On the Road skrevs tveklöst med en spontan stil, intensiv och extatisk som den är, men ändå kom inte Kerouacs spontana prosa att vara fullt utvecklad förrän flera månader efter författandet av *On the Road*. Behovet att få bokstäverna och orden på plats så fort som möjligt kom att ge språket en intensitet som var menat att spegla intensiteten i de upplevelser som behandlades i boken. Här fanns en klar inspiration från spontaniteten i bopmusiken, där Kerouac försökte fånga de omedelbara intrycken utan hänsyn till tidigare tradition och konvention, en metod som även återfinns hos målare hängivna till expressionismen.¹⁴⁵

Kerouac försökte i en essä publicerad 1957 förklara vad han gjorde, hur han erhöll det extatiska flytet som klarast kan beskrivas som en musikers soloutflykt, jakten på den sanna tolkningen av det som sker här och nu, att hitta *det*. Kerouac berättar i essän att han utgår ifrån ett bildobjekt och låter därifrån orden och språket att flöda ostört och så vackert simma ”in a sea of English with no discipline other than rythms of exhalation and expostulated statement.”¹⁴⁶ Poängen var att sedan fortsätta skriva i ett transliktande tillstånd tills en uppenbarelse eller ren utmattning satte stopp för det.

Den spontana prosan har ansetts vara mest utvecklad och framgångsrik i boken *The Subterraneans* (Sv övers. *De Underjordiska*, 1985), för övrigt ett av Kerouacs mest berömda verk vid sidan av *On the Road*. Boken färdigställdes på anmärkningsvärda tre (!) dagar.¹⁴⁷ Boken har ett problematiskt kärleksförhållande i fokus mellan en vit man och en svart kvinna.

¹⁴⁰ Drogen var Benzadrine

¹⁴¹ Sargeant, s. 6

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ En film som egentligen inte i huvudsak är baserad på William S. Burroughs bok *Naked Lunch* utan istället är ett sammelsurium av Burroughsrutiner som vävts ihop med andra biografiska episoder.

¹⁴⁴ Ur filmen *Naked Lunch*, 1991

¹⁴⁵ Foster, s. 44

¹⁴⁶ Kerouac citerad enligt Foster, s. 44

¹⁴⁷ Foster, s. 55

Boken tar inte så mycket upp rasproblemet utan fokuserar på hur två frigjorda själar kan mötas utan att binda upp varandra. Förekommande i boken är psykoanalytikern Wilhelm Reichs idéer, som Kerouac tog intryck av. Kerouac fann i Reich en intressant idé som han lätt kunde applicera i sin verklighet då Reich argumenterade för att den sexuella orgasmen är av största vikt när det gäller att undvika neuros. Berättaren i *The Subterraneans* är Kerouac själv, under annat namn. Han genomgår en kris och en ambivalens inom sin sexualitet som endast får sitt utlopp genom författarskapet.

Ett annat av Kerouacs många experiment och en av hans egna favoritböcker var *Visions of Cody*. Denna bok skrevs 1951-52 och publicerades i urval 1960 och i sin helhet först 1972. Boken ger Kerouac en spelplan att utnyttja expressionistestetiken. *Visions of Cody* (även kallad *Visions of Neal*) rymmer ett flertal kortare visioner om Amerika och karaktären Cody, baserad på vännen Neal Cassady. Stilen som Kerouac använder i denna bok är skissartad, en stil som Kerouac enligt Ann Charters ska ha varit en kvarleva från den katolska bikten där det var en synd att hålla någonting tillbaka.¹⁴⁸ Kerouac slutförde boken hemma i Neals lägenhet och använde sig av bandade samtal mellan honom själv, Neal och Neals hustru Carolyn. Samtalen var ett sätt att fånga orden i rörelse för att fånga spontaniteten och det undermedvetnas röster.

Av Kerouacs genomslagskraft att döma var han en stor anledning till att beatnikgenerationen förknippas med buddhism. Kerouac hade varit intresserad av buddhism sedan tidigt 50-tal och hade läst Dwight Goddards antologi av buddhistiska och taoistiska texter, *a buddhist bible*.¹⁴⁹ Under inspiration därav leddes han in på författandet av boken *The Dharmabums* (Sv. *Dharmagänget*). Här kunde han dryfta de frågor som engagerade honom just då: *Allt liv är lidande* ekar igenom boken med sökandet och övertygelsen att "The suppression of suffering can be achieved."¹⁵⁰ Boken är mer behärskad och asketisk. Kerouacs figur ägnar sig åt den symboliska handlingen att klättra i berg, slå läger på klipphyllor och meditera.

3.4 ALLEN GINSBERG

3.4.1 GINSBERGS LIV

Den yngste av de tre män som tillsammans utgjorde Beatnikgenerationens kärntrupp föddes den 3:e juni 1926 i det lilla samhället Paterson i New Jersey. Fadern Louis var en judisk högstadielärare och publicerad poet med stark socialistisk övertygelse, och en bild av förnuftet själv, medan modern Naomi istället kallade sig radikal kommunist och bar på en okontrollerbar drift att när och var som helst kasta sina kläder och visa sig sprängande naken. Modern gled under Allens uppväxtår tragiskt nog längre och längre in i sin schizofreni medan Louis kämpade för att hålla skenet uppe gentemot övriga samhället. Någonstans mitt emellan den psykiskt sjuka modern och den intellektuella fadern kom Allens personlighet sedan att hamna, skulle man lite krasst kunna säga.¹⁵¹

Allens uppväxt präglades av ängslan och starka orosmoment. Han var väldigt blyg och redan som litet barn intellektuellt väldigt avancerad för sin ålder. Allens moder Naomi led ofta av svåra paranoidea vanföreställningar, varför lille Allen fick inta rollen som terapeut. Som om det inte vore nog med alla de normala problem den grubblande tonåringen ofta bar på, plus

¹⁴⁸ Charters, s. 148

¹⁴⁹ Foster, s. 61

¹⁵⁰ Foster, s. 61

¹⁵¹ <http://www.charm.net/~brooklyn/People/AllenGinsberg.html> (2004-02-10)

det faktum att Allen fick ta del av moderns alla psykiska problem, så hade den unge mannen även ett annat orosmoln på sin himmel. Detta moln utgjordes av avsaknaden av känslor gentemot det andra könet. Allen insåg ganska tidigt i livet, precis som många andra av beatnikgenerationens figurer, att han var homosexuell.¹⁵²

Han upptäckte tidigt poesin och fann sin främsta förebild hos Walt Whitman, och följde sedan, då han kommit upp lite i åldern, sin faders råd och började studera på Columbia University. Det var där han träffade många av de människor som kom att bli väldigt viktiga för hans personliga utveckling. Bland annat lärde han här känna Jack Kerouac, Neal Cassady och William S. Burroughs. Dessa unga män delade alla ungefär samma intressesfär, bestående av ingredienser såsom litteratur, droger och sex. Ginsberg utgjorde den yngsta och mest oskyldiga medlemmen av kompiggänget, och blev ganska snart invigd i den vuxna världens alla hemligheter.¹⁵³

Det var i detta sällskap som – under sommaren 1944 - Beatnikgenerationens huvudsakliga vision utkristalliserades. De kom att kalla den ”the New Vision”. Huvudpoängen i denna nya vision var att skapa ”det mest individuella, oförstörda, icke förtryckta konstnärliga uttrycket”,¹⁵⁴ som Ginsberg uttryckte det i sin dagbok.¹⁵⁵ Ginsbergs godtrogenhet inför livet fick sig en rejäl törn då vännen Lucien Carr, efter att ha blivit antastad av en äldre manlig beundrare, dräpte densamme och kastade dennes lik i Hudsonfloden. Carr anmälde sig själv till polisen som först inte trodde honom. När kroppen sedan hittades flytandes av en kustvakt förstod alla att historien faktiskt var sann.¹⁵⁶ Ginsberg blev inkallad som vittne under rättegången.¹⁵⁷ Händelsen påverkade förmodligen Ginsberg starkast av de inblandade då den även väckte tankar om hans egen sexualitet och de reaktioner på den han kunde tänka sig förvänta.¹⁵⁸

Händelsen gjorde att Ginsberg drog sig mer och mer åt den - i Ginsbergs ögon - trygge Jack Kerouac, som efter ett tag flyttade in i Ginsbergs studentrum på skolans område. Ginsberg berättade för Kerouac om sin homosexualitet och möttes av en blandad reaktion, som inte kunde sägas vara övervägande positiv. En kväll då de bägge festade till det skrev Ginsberg på skämt ”Fuck the Jews” på sitt fönster. Denna handling var menad som en ironisk kommentar mot områdets städerska, vars inställning till judar enligt Ginsberg var tydligt antisemitisk, men skämtet uppskattades inte av skolledningen som bestämde sig för att stänga av den unge Allen från skolan.¹⁵⁹ Ginsberg fann då sin tillflykt i en lägenhet inne i New York som han delade med bl.a. Kerouac och Burroughs. Det var i denna lägenhet som gängets drogvanor började ta sin form. Droger som benzedrin, heroin och marijuana brukades flitigt. Denna lägenhet användes också flitigt som förvaringsplats för diverse stöldgods av en annan vän till gänget, en småtjuv och före detta prostituerad vid namn Herbert Huncke. Denne man

¹⁵² Caveney, Graham, s. 28

¹⁵³ Ibid., s. 36

¹⁵⁴ Ungefärlig svensk översättning av följande mening: ”the most individual, uninfluenced, unrepressed, uninhibited expression of art”. Meningen hämtad ur Caveney, Graham, s. 35

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Eller som New York Times skrev: ”The fantastic story of a homicide, first revealed to the authorities by the voluntary confession of a nineteen-year-old Columbia sophomore, was converted yesterday from a nightmarish fantasy into a horrible reality by the discovery of the bound and stabbed body of the victim in the murky waters of the Hudson River”. Citatet hämtat ur Caveney, Graham, s. 37

¹⁵⁷ Detta var den första gången Ginsberg blev inkallad till en rättegångssal, men absolut inte den sista, som vi senare kommer att se.

¹⁵⁸ Caveney, Graham, s. 37

¹⁵⁹ Ibid., s. 41

representerade den exotiska brottslingen i Ginsbergs och Burroughs ögon och var den man som först använde termen ”beat” – något som eventuellt snappades upp av Kerouac.¹⁶⁰

Ginsbergs moder Naomi blev med tiden sämre och sämre och blev slutligen intagen på ett mentalsjukhus och utsatt för lobotomi. En människas instinktiva reaktion på sinnessjukdom inom familjen kan vanligen tänkas resultera i ett försök till att själv vara så ’normal’ som möjligt, men Ginsberg gick den rakt motsatta vägen och fascinerades av alla udda och ”osunda” företeelser han stötte på. Man skulle nästan kunna påstå att han började söka efter den gräns mellan sundhet och vansinne som hans egen mor föll över.

En sommardag 1948 satt den då 22-årige Ginsberg i sin lägenhet och läste William Blake då en händelse, som han senare i livet kommit att beskriva som den viktigaste i hans liv, inträffade. Då han läste brukade han onanera, och precis efter det att han fått utlösning verkade dikten framför honom helt plötsligt få liv på något sätt. Ginsberg hörde helt sonika den döde poeten Blakes röst i sitt huvud, samtidigt som han uppfylldes av en underlig och storslagen känsla av att dikten ifråga handlade om just honom själv, och att just detta ögonblick var anledningen till att han blivit född.¹⁶¹ Orden löd:

Ah Sunflower, weary of time
Who countest the steps of the sun
Seeking after that sweet golden clime
Where the traveller’s journey is done¹⁶²

Han beskrev det som ett möte med Gud och kände det som att Blakes röst talade till just honom, på samma sätt som Skaparen skulle kunna tänkas tala till sin skapelse. Det blev uppenbart för honom att just han själv var solrosen och att det var hans eget livsöde det handlade om.¹⁶³ Denna euforiska och mystiska upplevelse spelade förmodligen ganska stor roll som motiv för hans framtida experiment i hallucinogenernas sinnesutvidgande värld. Tyvärr lyckades han dock aldrig återskapa ett ögonblick liknande detta. Likväl skulle han aldrig glömma denna händelse. Någon som inte tog emot nyheten om mötet med Gud speciellt bra var fadern Louis, som ganska logiskt fruktade att sonen ärvt sin moders schizofreni. Ginsbergs kamrater var inte heller alla så förtjusta, utan uppmanade istället honom att uppsöka en psykiater. Detta gjorde Ginsberg så småningom, efter att först ha blivit arresterad för diverse lagöverträdelser och sedan övertalad att genomgå psykiatrisk behandling i stället för att bli fängslad.

Han spenderade sammanlagt sju månader på en psykiatrisk anstalt och kom där att lära känna en man vid namn Carl Solomon. Förutom att introducera varandra för nya influenser (Solomon fick upp Ginsbergs ögon för författare som Jean Genet och Antonin Artaud och Ginsberg tipsade i sin tur Solomon om Kerouac och Burroughs) beskrev de sina livsöden för varandra och Solomons berättelser kom senare att återges i flera av *Howls* passager.¹⁶⁴ En annat tydligt avtryck i Ginsbergs liv som Solomon gjorde var genom att presentera honom inför den etablerade poeten William Carlos Williams, vilken sen kom att utgöra en av de viktigaste stöttepelarna och inspirationskällorna i Ginsbergs liv. Williams skrev ett introduktionsbrev till Ginsberg som denne sedan tog med sig på en resa till San Fransisco och övergav till en man en - i de litterära kretsarna – välkänd figur vid namn Kenneth Rexroth.

¹⁶⁰ Caveney, Graham, s. 43

¹⁶¹ Ibid., s. 54

¹⁶² Ginsberg, Allen. (1971)., s.7

¹⁶³ Miles, Barry (1989), s. 99

¹⁶⁴ Ibid., s. 123

Rexroth sågs som ledare för den nya våg av poeter som höll på att skapa sig ett rykte i San Francisco, och mycket tack vare Williams brev blev Ginsberg snabbt accepterad i dessa nya och spännande kretsar.¹⁶⁵

Tillbaka i New York kämpade Ginsberg fortfarande hårt med sitt eget skrivande och gjorde långsamt framsteg. Ett annat område som han var mer omedelbart framgångsrik inom var som agent och påtryckare för andra författare, i det här fallet först Kerouac och sedan Burroughs. Ginsberg var främst i kontakt med ett förlag vid namn Ace Books som drevs av en släkting till Carl Solomon. Efter envetna påtryckningar fick Ginsberg 1953 igenom sin vilja och Ace gav ut Burroughs första roman *Junky*.¹⁶⁶

Just denna rollen som påtryckare, kommunikator och medlare var en roll som Ginsberg flitigt spelade i resten av sitt liv. Han spenderade stora delar av sitt liv på resande fot och platser som Indien, Tanger, Prag, Paris, London, Moskva, Kuba och Nicaragua spelade alla stora roller i hans liv. I Prag blev han till och med utnämnd till "Kungen av Maj" inför hundratusentals människor.¹⁶⁷

Ginsberg kom under sitt liv att bli en väldigt inflytelserik man på diverse områden och i det rollgalleri som efterhand utkristalliserar sig då man granskar hans liv finner man honom (i kronologisk ordning) bl.a. i rollerna som revolterande student, poet, författare, organisatör, samhällskritiker, lärare, kollaboratör och slutligen som någon slags litterär och subversiv kultfigur. Han hann under sitt liv med att samarbeta med ett stort antal inflytelserika människor såsom Bob Dylan, Paul McCartney, Timothy Leary med flera, och är väl främst ihågkommen som en slags undergroundikon. Det var bl.a. Allens sätt att leva och betrakta världen, en livsåskådning influerad av allt ifrån zenbuddhism till drogromantik, pacifism, fri kärlek och sexualitet och revolutionär politik, som kom att bli en av hippierörelsens starkaste influenser.¹⁶⁸

3.4.2 FÖRFATTARSKAPET

Efter mötet med Gud kom Ginsberg otaliga gånger att anspela på denna vision i sin litterära produktion, där solrosen är symbolen för det rena och oförstörbara hos människan. Det kan förstås inte undgåas att nämna att vissa försök att förklara denna vision har sett Ginsbergs mångomskrivna intresse för hallucinogena droger som en viktig inspirationskälla till visionen.

Ginsbergs debutsamling *Howl and other poems* utkom 1956 och orsakade en rejäl skandal, vilket ledde till en stor försäljnings- och pr-mässig succé. Otaliga utskällningar och polisingripanden följde publiceringen.

Om man ska se de underliggande mönstren i Ginsbergs diktning syns kommunikationen som en central punkt. För att uppnå en värdig kommunikation måste alla tabuföreställningar raseras, som *Howl* gör med besked. Total uppriktighet är av yttersta vikt. Där finns också en positiv syn då Ginsberg tror att kontakt och kärlek är möjlig, t.o.m. i ett samhälle som USA. Att gå över den gräns som i allmänhetens ögon fått skilja de psykiskt sunda människorna från de sjuka var som vi tidigare nämnt ett återkommande tema i Allens tankar och författarskap. *Howl* var dedikerad till Carl Solomon, Ginsbergs vän från vistelsen på den psykiatriska

¹⁶⁵ <http://www.charm.net/~brooklyn/People/AllenGinsberg.html> (2004-02-10)

¹⁶⁶ Skerl, Jennie (1985). *William S. Burroughs*. Boston: Twayne Publishers, s.29

¹⁶⁷ Caveney, Graham, s.115

¹⁶⁸ Miles, Barry (1989) – *Ginsberg: A Biography*. London: Viking, s. 239

anstalten och hyllar alla de ”madmen bums and angels” som vågade följa sina visioner trots omvärldens hårda fördömanden.¹⁶⁹ Ginsbergs poetiska stil var influerad av den språkrytm han hörde på gatorna, hos diskjockeys på radion, bland de svarta och i jazzmusikernas fraseringar. *Howl* blev en väldigt lång dikt, där Ginsbergs egna erfarenheter blandades med beskrivningar och hyllningar till alla de andra i hans generation som vågat, alternativt inte haft något annat val än att kasta sig huvudstupa ut i denna främmande och skrämmande värld.

I saw the best minds of my generation destroyed by madness,
starving hysterical naked, dragging themselves through the negro
streets at dawn looking for an angry fix, angelheaded hipsters
burning for the ancient heavenly connection to the starry dynamo in
the machinery of night...¹⁷⁰

Ginsbergs poetiska stil var, som förmodligen framkommer ovan, väldigt kraftfull, melodisk och metaforisk. Ibland nästan lite mystisk med sina religiösa, magiska och övernaturliga inslag. Språket var vid tiden också okonventionellt med alla sina svordomar och slanguttryck. Tydliga influenser i Ginsbergs diktande var enligt honom själv Celine, Walt Whitman och William Carlos Williams. Bland Ginsbergs övriga verk kan det vara värt att nämna några av de mest centrala såsom: *Reality Sandwiches*, *Yage Letters*, *The Gates Of Wrath*, *Kaddish* och *Ballad Of Skeletons*. De två sistnämnda visar även på Ginsbergs kreativa bredd.

Det är ju näst intill omöjligt att beskriva och ringa in ett författarskap men just den kreativa bredden är något som var särskilt signifikant för Allen Ginsberg. *Kaddish* är en lång dikt dedikerad till mamman Naomi som aldrig fick den värdiga begravning hon förtjänade pga. judiska lagar. Så Allen skrev en egen välsignelse åt henne. Denna djupt personliga dikt skiljer sig avsevärt från exempelvis *Ballad Of Skeletons*, som för det första är en tonsatt dikt, men skillnaden märks också i hela ansatsen och innehållet. Där *Kaddish* är personlig är istället *Ballad Of Skeletons* riktad mot alla världens olika ”skelett”. Ginsberg låter här varje skelett representera en ideologi eller människotyp och går halvt ironiskt igenom en rad stereotyper på ett humoristiskt sätt (där den ständigt uppräknande stilen känns igen från en rad verk som t.ex. *Howl*):

Said the Military skeleton, Buy Star Bombs, Said the Upperclass
Skeleton, Starve unmarried moms, Said the Yahoo Skeleton, Stop
dirty art, Said the Right Wing skeleton, Forget about your heart...¹⁷¹

Vi kan här avsluta med att återge hur Ginsberg själv beskrev sin motivation bakom författarskapet;

I began typing, not with the idea of writing a formal poem, but
stating my imaginative sympathies, whatever they were worth. As
my loves were impractical and my thoughts relatively unwordly, I
had nothing to gain, only the pleasure of enjoying on paper those
sympathies most intimate to myself and awkward in the great world
of family, formal education, business and current literature.¹⁷²

¹⁶⁹ Miles, Barry (1989) s.190

¹⁷⁰ Citat från *Howl and other poems*, hämtat ur Miles (1990)., s.197

¹⁷¹ <http://www.songlyrics4u.com/allen-ginsberg/ballad-of-the-skeletons.html> (2004-04-16)

¹⁷² Miles, Barry (1989) – *Ginsberg: A Biography*. London: Viking, s. 188

4. RESULTATDEL

4.1 COMMENTARY, DECEMBER 1957

Den artikel som hämtats ur tidskriften *Commentary* är skriven av författaren och kritikern Dan Jacobson. Den har titeln "America's Angry Young Men" och undertiteln "How Rebellious Are The San Fransisco Rebels?" Till den grupp Jacobson kallar "The San Fransisco Rebels" räknas, som framgår tydligare nedan, både Ginsberg och Kerouac. Det är intressant att se att Jacobson med titeln drar paralleller till den någorlunda samtida engelska nya vågen av *arga, unga män*. Detta verkar vara ett förfarande som mer än en kritiker använt sig av.¹⁷³ Det som är lite speciellt med Jacobsens artikel är att han främst fokuserar på de som han kallar *San Fransisco-rebellerna*, istället för det lite bredare begreppet beatnikgenerationen, och detta med anledning av en dikt och essäsamling vid namn *San Fransisco Scene*, där bl.a. Allen Ginsberg är inkluderad.

Jacobson ägnar en del utrymme åt kritik av poeter som Kenneth Rexroth, Lawrence Ferlinghetti och Philip Whalen, men det är Kerouac och Ginsberg som får störst plats, och då de ingår i vår kärntrio väljer vi också att främst koncentrera oss på vad som sägs om dem.

Jacobson dömer i stort sett ut så gott som alla av de medverkande författarna i den essäsamling som i artikeln utgör föremålet för kritik. En av de få som han dock inte finner helt utan litterärt värde är Allen Ginsberg:

...with the exception of the poems contributed by /.../Allen Ginsberg, the poetry in San Fransisco Scene is for the most part so remarkably innocent of rhythm, of a true feeling for the weight and value of words, of sustained thought, or of anything else that might go into the making of poetry, that one can only wonder at the prestige of verse, that it should still attract so many people who have no particular talent for writing it.

Ginsberg är alltså en av de få som enligt Jacobson överhuvudtaget har någon slags talang, vad gäller skrivandet. Att kalla honom en god poet är dock att gå till överdrift, enligt Jacobson:

...one cannot accuse Mr.Ginsberg of being incapable in quite the same way as most of the other poets who contribute to "San Fransisco Scene". He does have a rhythm, and he does have a feeling for the value of words; but despite these great advantages he still hasn't managed to write a poem which can stand up to any but an excessively sympathetic examination.

Något som är intressant med denna artikel är det att Jacobson faktiskt lyckas förhålla sig ganska sakligt i sin kritik och ägnar merparten av sin energi åt att titta på själva litteraturen, istället för att kritisera och bedöma beatnikgenerationens livsstil eller liknande. Jacobson är dock besviken på det faktum att Ginsberg i sin dikt inte alls är så individualistisk och rebellisk som ryktet omkring honom låtit påskina. Jacobson uttrycker sin uppfattning om *Howl* och dess egenskaper på följande sätt:

..."Howl" struck me as being pathetically dependent on a concurrent movement of literary opinion/.../on the anxious support of those who make it their business to jump as the "generation" jumps./--/So

¹⁷³ Se exempelvis artikeln "Californias young writers, angry and otherwise" ur *Library Journal* under stycke 4.3

far from finding the poem individualistic, it seemed to me afraid to stand on its own legs. In its very first line "Howl" simply puts its fingers between its teeth and whistles up all its friends.

Jacobson kritiserar här Ginsbergs brist på individualitet.¹⁷⁴ Individualitet verkar tydligen vara ett viktigt kriterium vad gäller god konst, för Jacobson. Han visar dock här prov på en inte alltför saklig sida då han, kanske omedvetet, använder sig av en - om inte utestängningsmekanism – så i alla fall vad man skulle kunna kalla en reduceringsmekanism. Detta sker då han begagnar sig av liknelsen där *Howl* i sin första mening "sätter fingrarna mellan tänderna och visslar på alla sina kompisar". Det element som i detta fall antar den från diskursen utestängande rollen skulle kunna representeras av ordet infantil, som visserligen aldrig förekommer i texten, men som omedelbart dyker upp i huvudet som en produkt av de associationer liknelsen ger upphov till. Om *Howls* ton är infantil så kan man även dra slutsatsen att det i ett så vuxet och moget sammanhang som detta inte heller finns någon riktig plats för en sådan dikt, eller författare. För att redovisa våra tankar lite tydligare så kan man se det som att Jacobson här med hjälp av sitt ordval plockar ned Ginsberg och hans dikt till en slags skolgårdsnivå.

Jacobson fortsätter sin kritik mot Ginsbergs bristande individualism på följande sätt:

It seems that Mr. Ginsberg could not write his poem about one suffering soul: it had to be about nothing less inflated /.../ than a "generation". What kind of individualism is this, exactly? What kind of rebellion is it? Couldn't "Howl" have howled about one man, one mind?

Argumenteringen här går ut på att Ginsberg inte riktigt vågar stå på egna ben. Denna rädsla för att inte ha uppbackning av gemenskapen är något som faktiskt får känneteckna beatnikgenerationen vid ett flertal tillfällen i diverse artiklar som vi stött på i vår undersökning. Det verkar i artikelförfattarens sinne finnas en tydlig mur som skiljer individuellt präglade konstuttryck från kollektivt präglade, och det är uppenbart att den förstnämnda uttrycksformen är att föredra, enligt Jacobson. Den eventuella upproriskhet som omnämnts i samma andetag som beatnikgenerationens litterära verk förringas i Jacobsons ögon totalt på grund av bristen på individualitet.¹⁷⁵

Man får nästan intrycket av att det i den litteraturkritiska diskurs som Jacobson är en del av inte går att förena kollektivism och god konst, utan att det förstnämnda begreppets innebörd i diskursen fått en tillfälligt fixerad betydelse vars klang i förhållande till konstabegreppet endast är negativ. De artikuleringar som här strävar till att fixera de respektive elementen konst, individualism och kollektivism och göra dem till moment tyder i alla fall på en sådan negativt värderande tendens i fallet med kollektivismbegreppet.

Jacobson fortsätter sedan i samma tankekedja och menar att:

...if "Howl" had been about one man, one mind, it would have been a far more difficult poem to write: restraint and thought would have been forced upon it /.../ He (Ginsberg, vår anmärkning) has taken the easier way; and from this

¹⁷⁴ Denna kritik har visat sig vara återkommande i de artiklar om beatnikgenerationen som vi studerat. Se exempelvis vår analys av "On The Beat Nature Of The Beat" ur tidsskriften *American Scholar*, under stycke 4.6.

¹⁷⁵ Intressant att notera är det sammanband mellan individualism och upproriskhet som Jacobson antyder. Som om kollektivism och upproriskhet inte vore kompatibla.

rebellion the customs officers in San Fransisco really have
nothing to fear.

Andemeningen i citatet ovan är den att Ginsberg i sin diktning varit lat och därför valt att basera sin dikt på mer än en människas öde, för att slippa en del av det hårda arbete i form av återhållsamhet (restraint) och tankeverksamhet (thought) som det individuellt orienterade angreppssättet skulle inneburit. I och med att Ginsberg valt den enkla vägen så har inte heller tullkonstaplarna i San Fransisco något att frukta från hans håll.¹⁷⁶

Vad Jacobson här gör är inget mindre än en medveten ansträngning att reducera och desarmera den påstådda sprängkraft som beatnikgenerationen skulle kunna tänkas besitta. Även den konstnärliga visionen, alternativt motivationen, hos Ginsberg ifrågasätts då Jacobson konstaterar att Ginsberg helt enkelt tagit den enklaste vägen i sitt skapande. Vi har här att göra med ett argument, som även kommer att återkomma i senare analyser, som går ut på att beatnikgenerationen egentligen inte är "äkta" konstnärer, utan mer en slags konstnärsimitatörer vars tunnor måhända skramlar högt, men desto värre är nästintill tömda på innehåll.

Efter att ha behandlat Ginsberg och hans poesi går Jacobson vidare och koncentrerar sig på Jack Kerouac vars bok *On the road* relativt nyligen blivit publicerad. Artikelförfattaren yttrar även här några goda omdömen, till att börja med, för att sedan hänge sig åt den negativa kritiken.

Some of the wriring is immediately attractive; but what is
attractive about it is not its "wildness" or its "desperation",
but a certain unmistakable simplicity and openness of the
mind.

Jacobson framhäver här enkelheten och öppensinnigheten som Kerouacs största stilistiska tillgångar. Någon vildhet eller desperation verkar Jacobson inte finna spår av i romanen, av citationstecknena att döma. Han anmärker även på den baksidestext som står att finna på första utgåvan av *On The Road*, där Kerouac utnämns som språkrör för en förlorad efterkrigsgeneration. Jacobson menar att denna utnämning till språkrör är orättvis och att den endast ligger Kerouac i fatet.

Vad gäller själva innehållet i boken så konstaterar Jacobson att det är näst intill omöjligt att fatta någon sympati för så gott som alla av bokens karaktärer, och speciellt inte för huvudpersonen Dean Moriarty. Att Moriarty stjälar bilar och brukar droger, men ändå porträtteras som en ängel och ett helgon av Kerouac, är något som Jacobson verkar störa sig på. Han kräver en djupare förklaring av Moriartys person för att kunna godta detta. Denna förklaring kommer aldrig någonstans i boken. Jacobson uttrycker detta problem på följande sätt:

Moriarty is never "explained" or examined /.../...and so, despite all
the strain and emphasis, it remains purely a private conviction of the
author`s that car-stealing, for example, is a form of yea-saying.

Han är alltså bekymrad över de moraliska aspekterna av Kerouacs författarskap, eller kanske ännu hellre – de moraliska övertygelser som Kerouac själv bär på, alternativt inte bär på.

¹⁷⁶ Jacobson anspelar här på den incident där tullmyndigheterna beslagtogs ett stort antal kopior av *Howl*, pga. USA:s dåvarande osedlighets- och censurlagar.

Angående porträtteringen av huvudperson Moriarty, och skildringarna av de miljöer han i boken rör sig genom, så ser Jacobson inget annat än tomhet:

...for much the greater part of the book the emptiness of Dean Moriarty – angel, bum and saint – is matched by the emptiness of the social scene in which Moriarty declaims and postures.

Han drar sedan ur detta konstaterande, angående Kerouacs brist på moraliskt rättfärdigande, slutsatsen att beatförfattarnas uppfattning av det amerikanska livet är av en sådan art att man förväntas acceptera denna sortens beteende om man önskar att ”säga ja till livet”:

We have to take it entirely on trust that the conditions of American life are such that if one wishes to say ”Yea” to life one has to indulge in the violent and delinquent activities of Mr.Kerouac’s heroes. It is with this demand upon the reader that ”On The Road” finds common ground with ”Howl”...

Efter detta uttalande påpekar han att det tyvärr är omöjligt att acceptera sådant beteende så länge författarna visar så få tecken på att verkligen ha ansträngt sig för att förstå det amerikanska samhället, innan de valt att slå ned på det. Ännu en gång bevittnar man här i artikeln påpekandet om beatnikens lathet och ovilja till ansträngning. Denna lättja eller ovilja till att verkligen söka sanningen beskriver Jacobsson på följande sätt:

It all comes too easily, too glibly; the outsider cannot but be struck by how totally these ”rebels” accept the most vulgar of the received ideas of ”America” as the truth about America.

Jacobson avslutar till sist med att slå fast att även om de tider som världen och USA befinner sig i för tillfället lätt kan leda till förtvivlan och rop efter uppror så krävs det av de som ropar större ansträngningar än de som exempelvis Kerouac och Ginsberg gjort sig ansvariga för:

...the truth is that we are entitled to despair or howl for rebellion only after much harder work than anyone here has bothered to.

4.1.1 EKVIVALENSKEDJA I JACOBSONS INLÄGG I BEATNIKDISKURSEN

- no particular talent
- incoherent
- frenzied
- frantic
- self-indulgent
- pathetically dependent (om *Howl*)
- afraid to stand on it`s own legs (om *Howl*)
- a certain unmistakable simplicity
- openness of the mind
- stealing cars
- drinking turpentine
- taking drugs
- swearing at ”squares”
- few signs that these writers have been modest, disciplined and serious enough?
- self-pity

- self-admiration
- taken the easier way

4.1.2 KOMMENTAR

Den identitetsbeskrivning som Jacobson ger av beatnikgenerationen baseras, som förmodligen framgått, på de intryck han fått av Ginsbergs dikt *Howl* och Kerouacs roman *On The Road*. Dessa verk är allmänt sedda som några av de få verk som kan sägas utgöra kärnan i beatnikbibliografin. Den bild som Jacobson här målar är dock förmodligen även influerad av uppgifter som artikelförfattaren hört eller läst om de bägge författarna i diverse andra tidskrifter. Detta är i alla fall något man kan ana i texten, då Jacobson talar en del om författarnas rykte. Han anmärker främst på det faktum att författarnas verk inte alls utstrålar den rebelliskhet, alternativt upproriskhet, som ryktet gett sken av. Detta får man en antydning om redan i artikelns undertitel. Jacobsons andra stora anmärkning är den att författarna brister i sin förmåga att fokusera och anstränga sig i sitt skrivande. De är i hans ögon lata och aningen bekväma.

Förutom dessa två brister lägger Jacobson till sin värdering och beskrivning även in författarnas eventuella moraliska ståndpunkter, som skulle kunna beskrivas som tveksamma, samt deras tendens att alldeles för lättvindigt tro sig kunna beskriva den sanna amerikanska tidsandan genom sina litterära figurer, när de egentligen aldrig gjort sig besväret att verkligen försöka nå den sanna kärnan i sin samtid och omgivning.

Jacobsons bidrag till den litterära institutionens beatnikdiskurs består av en bild vars innehåll inte helt förkastar de två frontfigurerna Ginsberg och Kerouacs ambitioner och prestationer, men den negativa klangen i hans omdöme överväger ändå de positiva inslagen. Den identitet han här tilldelar beatnikgenerationen, genom deras representanter, skulle mer eller mindre kunna beskrivas som karaktäriserad av lathet, pseudokonstnärlighet, pseudorevolutionärighet, innehållsfattigdom och självömkande.

4.2 PARTISAN REVIEW, NR. 25, VÅREN 1958

Artikeln ”The know-nothing bohemians” inleds med en redogörelse för vilka de mest inflytelserika medlemmarna i beatnikgenerationen är, nämligen de som Allen Ginsberg har tillägnat sin volym av samlade dikter (*Howl and other poems*). Podhoretz använder här begreppet bohem, som en representation för beatnikgenerationen. Namnen är Kerouac, Burroughs och Neal Cassady. Redan 1958 talas det om Burroughs för tillfället opublicerade bok *Naked Lunch*.

So far, everybody's sanity has been spared by the inability of Naked Lunch to find a publisher...

Så mycket mer spänning detta skapar och bygger upp en myt kring boken som kom att se dagens ljus år 1962. Det är hur som helst Jack Kerouac och hans litterära hit *On the Road* som får mest uppmärksamhet av beatnikförfattarna.

When *On the Road* appeared last year, Gilbert Milstein commemorated the event in the *New York Times* by declaring it to be ”a historic occasion” comparable to the publication of *The Sun Also Rises* in the 1920's.

Norman Podhoretz pekar här på New York Times som en hyllare av *On the Road*, i nivå med Hemingways minimalistiska mästerverk. Podhoretz framhåller att Kerouac redan hade gjort sig ett namn innan *On The Road* publicerats.

But even before the novel was actually published, the word got around that Kerouac was the spokesman of a new group of rebels and Bohemians who called themselves the Beat Generation,

Kerouac står alltså i Podhoretz som en potentiell talesman för beatnikgenerationen, ett namn som de även gett sig själva. Podhoretz inleder varsamt och förhållandevis passiv när det gäller att tala om och ge beatnikgenerationen en egen representation. Podhoretz låter oss veta att *On the Road* var en hit.

On the Road sold well enough to hit the best-seller lists for several weeks.

Anledningen till denna framgång skulle enligt Podhoretz vara att amerikaner förälskat sig i romaner som är representativa för olika folkgrupper i ett tidevarv där sociologi blivit en populär disciplin.

Americans love nothing so much as representative documents and what could be more interesting in this Age of Sociology than a novel that speaks for the "young generation"

Verket kom som en frisk fläkt i ett klimat dominerat av "the notorious respectability and 'maturity' of post-war writing", säger Podhoretz. Därpå bjuder Podhoretz på en rad attribut som karakteriserar denna form av prosa:

Restless, rebellious, confused youth living up, instead of thin, balding, buttoune-down instructors of English composing ironic verses with one hand while changing the baby's dippers with the other.

Vad vi kan säga av detta är att beatnikgenerationen verkar ha återfunnit den passion som de annars så rutinartade instruktörerna förlorat.

Det finns ett begrepp som Podhoretz väljer att begagna flitigt genom sin artikel. Begreppet är *Bohemianism*.

Bohemianism is not particularly fashionable nowadays, but the image of bohemia still exerts a powerful fascination.

Så följer då ett resonemang kring *On the Road*:

On the surface, at least, the Bohemianism of *On the Road* is very attractive. Here is a group of highspirited young men /.../ talking intensely about love and God and Salvation, getting high on marijuana (but never heroin or cocaine), listening feverishly to jazz in crowded joints and sleeping freely with beautiful girls.

Podhoretz redogör här för Kerouacs egna karaktärers beteenden i en sorts förenklad version som skulle framstå som de omedelbart, på ytan, vackra dragen hos denna bohemianism som beatnikgenerationen är ett uttryck för: Det andliga sökandet, sökandet efter frälsning, sex, droger och jazz. Bilden är något klichéartad, absolut ingen lögn, men kanske något effektsökande.

Det finns en antydning i denna roman som Podhoretz vill framhäva, med anknytning till artikelns titel.

There are intimations here of a kind of know-nothing populist sentiment /.../ that bums and whores and junkies are more interesting than white-collar workers or civil servants.

Där finns en problematisk syn på den hårt arbetande medelklassamerikanen, en problematisk syn på den respektabilitet som återfinns i den livsstilen. Den med vita staket, två bilar i garaget och söta barn med flätor och blommor i håret. Emellertid är inte Kerouac politisk menar Podhoretz. Hans tankar är av annat slag än andra upprorsmakare, som t.ex. Nelson Algren.

Kerouac, who is thoroughly unpolitical, seems to feel that respectability is a sign not of moral corruption but of spiritual death.

En ”andlig död” är alltså Podhoretz egen tolkning av förortens drivkraft enligt Kerouac. Podhoretz drar här paralleller till fenomenet bohemianism.

The bohemianism of the 1950's /.../ is hostile to civilisation; it worships primitivism, instinct, energy,

En ickepolitisk inställning hos bohemer och beatnikgenerationen. Därpå vill Podhoretz diskutera de anspråk på intellektuell verksamhet som intresserar beatnikbohemerna.

To the extent that it has intellectual interests at all, they run to mystical doctrines, irrationalists philosophies, and left wing Reichianism. The only art for the new bohemians have any use for is jazz, mainly the cool variety.

Fortsättningen lyder:

Their predilection for bop language is a way of demonstrating solidarity with the primitive vitality and spontaneity they find in jazz and of expressing of contempt for coherent, rational discourse.

Det finns enligt Podhoretz en ickerationell läggning hos beatnikgenerationen. En läggning som tagit sig uttryck i ett språkbruk som är därefter; bop language, en form av slang. Podhoretz hänger kvar vid språket och har följande att yppa angående beatniks irrationella språkbruk:

To be articulate is to admit that you have no feelings (for how can real feelings be expressed in syntactical language?) that you can't respond to anything /.../ and that you are probably impotent.

En intressant tolkning. Den spontanitet som karakteriserar *On the road* har här fått ta på sig en helt annan roll. Den blygsamhet som rådde tidigare i artikeln byts mer och mer ut mot en mer klart uttalat representation där Podhoretz ord fritt får tillgång till en konstruktion av begreppet beatnik och bohem, som får dela utrymme.

Podhoretz menar att denna syn på språket tar vissa uttryck.

This ethos shades off onto violence and criminality, main-line drug addiction and madness. Allen Ginsbergs poetry, with its lurid apocalyptic celebration of "angel-headed hipsters," speaks for the darker side of the new bohemianism. Kerouacs is milder. He shows little taste for violence, and the criminality he admires is the harmless kind.

Våld, kriminalitet och droger överskuggar beatnikgenerationens identitet. Speciellt verkar Ginsberg förtjäna en plats i helvetet för hans hyllning av höga hipsters. Intressant parallell mellan "angel-headed" och "the darker side". Änglalikheten representerar alltså en form av ondska.

Det finns ett annat problem som yttrar sig i Kerouacs texter, då speciellt i *The Subterraneans*. Problemet är kärleksförhållanden över rasgränser.

For the new Bohemians interracial friendship and love affairs /.../ play the same role that sex used to play in older bohemian circles. Negroes and whites associate freely on a basis of complete equality and without trace of racial hostility.

Vi förstår vad Podhoretz lyfter fram. Det finns enligt honom en romantisk bild av rasproblemet.

I doubt if a more idyllic picture of Negro life has been painted since certain Southern ideologues tried to convince the world that things were just as fine as fine could be for the slaves on the old plantation. /.../ Kerouacs love for Negroes and other dark-skinned groups is tied up with his worship of primitivism.

De nya bohemerna är mer idylliska än de gamla sydstatsideologerna. Kerouac är färdiganalyserad i.o.m. konstaterandet att han har en kärlek till primitivismen. Att Kerouacs rasöverskridanden skulle vara av annan härkomst reflekterar Podhoretz inte över. Denna primitivism är upphov till vidare resonemang hos Podhoretz.

The plain truth is that the primitivism of the beat generation serves first of all as a cover for an anti-intellectualism so bitter that it makes the ordinary Americans hatred of eggheads seem positively benign.

Podhoretz levererar en "sanning". Primitivism och anti-intellektualism läggs till beatniken. Men Podhoretz har mer att säga om detta.

The Beat Generation's worship of primitivism and spontaneity is more than a cover for hostility to intelligence; it arises from a pathetic poverty of feeling as well.

Orden blir hårdare...

This is the revolt of the spiritually underprivileged and crippled of soul – young men who can't think straight and so hate anyone who can;

...och artikeln slutar i ett våldsamt crescendo:

Even the relatively mild ethos of Kerouacs books can spill over easily into brytality, for there is a suppressed cry in these books: Kill the intellectuals who can talk coherently, kill the people who can sit still for five minutes at a time, kill those incomprehensible characters who are capable of getting seriously involved with a woman, a job, a cause. /---/ sordid acts of violence are justifiable so long as they are committed in the name of "instinct". /.../ It has to do, in other words, with being for or against intelligence itself.

4.2.1 EKVIVALENSKEDJA I NORMAN PODHORETZ INLÄGG I BEATNIKDISKURSEN

- a new group of rebels and Bohemians who called themselves the Beat Generation,
- the "young generation"
- Restless, rebellious, confused youth living up
- Bohemianism
- a group of highspirited young men
- talking intensely about love and God and Salvation,
- getting high on marijuana (but never heroin or cocaine),
- listening feverishly to jazz in crowded joints
- sleeping freely with beautiful girls.
- respectability is a sign /.../ of spiritual death.
- intellectual interests /.../ run to mystical doctrines, irrationalists philosophies, and left wing Reichianism.
- The new bohemians
- The only art for the new bohemians have any use for is jazz, mainly the cool variety.
- predilection for bop language
- expressing of contempt for coherent, rational discourse
- violence and criminality, main-line drug addiction and madness
- interracial friendship and love affairs
- idyllic picture of Negro life
- worship of primitivism
- the primitivism of the beat generation serves first of all as a cover for an anti-intellectualism
- pathetic poverty of feeling
- spiritually underprivileged and crippled of soul
- young men who can't think straight and so hate anyone who can
- Kill the intellectuals who can talk coherently,
- Kill the people who can sit still for five minutes at a time,

- Kill those incomprehensible characters who are capable of getting seriously involved with a woman, a job, a cause.

4.2.2 KOMMENTAR

Podhoretz inledde sin artikel i en ton där beatnikgenerationen talades om som en ny gruppering av bohemer utan att nödvändigtvis lägga något explicit värde i detta ord. Dessa rastlösa ”ungdomar” med gott mod kunde nästan anas ett tag som framtidslöften inom amerikansk litteratur. Beatnikgenerationen tilldelas en identitet som unga, rebelliska och sökande efter kärleken, Gud och någon form av frälsning. Denna identitet är en relativt traditionell identitet hos amerikanska protesförfattare som figurerat genom litteraturhistorien. Podhoretz låter även beatnikgenerationens förmodade drogkonsumtion innehålla någon form av rationalitet då han nämner att de väljer marijuana som rusmedel och valt bort de tunga drogerna heroin och kokain. Även jazzen är en del av identiteten ur vilken beatniks hämtat såväl inspiration till sina författarskap och till sitt vardagliga språkbruk.

Men artikeln, som behandlar de idéer som beatnikgenerationen ”representerar”, vägs snart över till att tala om de otjänster beatnikgenerationen gör samhället. Den sexuella aptiten är stor och kopplad till den vänsterorienterade psykoanalytikern Wilhelm Reich. Reich's idéer spreds brett på framför allt 1960-talet och de talade om en sexuell revolution och familjens upplösning. Detta tankegods kan tänkas vara svårsmält hos kultureliten i det konservativa Amerika. Kerouac skriver bl.a. om ett kärleksförhållande som överskrider rasgränserna i boken *The Subterraneans*, ett kärleksförhållande som Podhoretz väljer att tolka som att Kerouac målar upp en idyll över de svartas tillvaro i Amerika.

Beatnikgenerationens hängivna beundran av primitivism kommer enligt Podhoretz att få ödesdigra konsekvenser. Den anti-intellektualism som förfäktas hos beatniks tyder på en ”patetisk avsaknad av känslor” som i sin förlängning sår ett frö där budskapet är ”död åt de intellektuella, de som kan koncentrera sig och behärska sig, död åt de som tar äktenskapet och karriären på allvar.” En otrolig, nästan fantastisk, tolkning av *On the Road* och *Howl and other poems*. Begreppet bohem får i denna artikel en fixerad innebörd genom sitt sätt att användas ihop med beatnikgenerationen.

Podhoretz tolkningar underkastar beatnikgenerationen en identitet vars sociala tillhörighet i det närmaste kan sägas vara den som man bör finna i fängelset. Detta säger vi utifrån våra egna ögons iakttagelser, men att förknippa beatnikgenerationen med folkmord är att skriva in sig själv i vansinnets historia.

4.3 LIBRARY JOURNAL, 15 JUNI 1958

Library Journals artikel ”Californias young writers, angry and otherwise” närmar sig inte beatnikgenerationen enbart utifrån deras livsstil utan fokuserar på vad de faktiskt gör, nämligen att skriva böcker och poesi. Vad vi tidigare nämnde som ett fenomen med rötter i New York har nu blommat ut i San Francisco och Ross skriver:

...in California, centered in San Francisco, there is the so-called ”beat generation”

Intressant öppning att prata om den ”så kallade” beatnikgenerationen; det antyder att det är ett flytande begrepp som ännu inte fått sin definitiva innebörd. Ross skriver om begreppet ”beat” som tvetydigt:

The name alone of this movement has given rise to some argument as to whether it means "beat" in the sense of tired, or of being in time with the beat of modern life.

Den ton som Ross slår an i inledningen är således öppen, och han gör inga anspråk på att själv sätta en stämpel på begreppet. Han fortsätter med att länka ihop beatnikförfattarna med liknande litterära fenomen i världen.

It is /.../ more international /.../ having links with the "angry young men" - /.../ in England, the literature of the "Sun Children" in Japan, and in France the works of the criminal-poet Genet.

Allmänheten kan inte påstås ha vetskap om dessa litterära strömningar i världen, så vi kan således anta att artikeln riktar sig till de redan invigda.

Ross citerar poeten och journalisten Kenneth Rexroths artikel "San Francisco Letter" från tidskriften *Evergreen Review* no. 2:

The authour introduces some of the young writers who, in the definition of this qoutation, are rebels with a cause.

Direkt därefter definierar han dessa rebellers "cause" (ändamål) på egen hand:

The cause beeing a general protest against the literary coteries sheltering behind the walls of our universities and more established reviews, in addition to a feeling of disgust with our contemporary political leaders.

Vi ser att en bild kring beatniks växer fram som kännetecknas av protest mot det litterära kottieriet och en känsla av äckel gentemot landets politiska ledare. Detta är allvarliga åtaganden och för oåterhållsamt in beatnikgenerationen i en kamp.

Ross går vidare och presenterar förgrundsgestalterna i beatnikgenerationen:

Nationally the most well-known of these young writers, and those who might be considered as the standard bearers of the "beat generation" are novelist Jack Kerouac and poet Allen Ginsberg.

Nu när då dessa fanbärare ännu en gång kommit på tal är det av intresse att se vilka begrepp som rör sig i dess direkta närhet:

Ginsberg achived some fame last year when the San Francisco Police /.../ attempted to have Ginsbergs book of poems Howl banned from the city's bookstores.

Vem höjer inte på ögonbrynen efter vetskapen om att beatniklitteratur har jagats av lagens män?

Intressant är även den omedelbara uppföljningen av detta:

Ginsberg, born in 1926, graduated from Columbia and after working in New York and elsewhere settled in the San Francisco area.

Ross kontrasterar alltså bilden av Ginsberg som jagad av lagens långa arm med bilden av en lyckad student med en examen från ett universitet, vilket innebär att det omedelbart finns en viss legitimitet hos Ginsberg. Han är således inte endast ett laglöst djur som profiterar på att vara obscen och provocerande.

Ross gå vidare med att tala om *Howl*:

There is certainly violence all the way through and Ginsberg uses words and expressions generally considered not fit for mothers ears. However, it is not a brutal poem, but summons up a picture of a cruel America (and by extension, the world)...

Denna beskrivning antyder att det krävs fula och råa ord för att beskriva det fula och råa fenomenet. Innebörden av formuleringen är sådan att vi förstår att det ligger andra faktorer bakom *Howl* än att vara våldsam. Det finns en tanke bakom våldsamheten, en avsikt. Men där finns också möjligheten att anta att Ginsberg skriver våldsamt i en våldsam tid, att han är ett barn av sin tid. Att poesin inte passar sig för "mothers ears", säger i detta fallet mer om mödrarna än det gör om beatnikgenerationen.

Denna återgivning av *Howl* paras med ett annat utfall som förtjänas att nämnas här:

...the writers generation wanders across the country seeking "kicks" in various forms – drugs, drink, Zen Buddhism or homosexuality, yet searching for tenderness in the jungle and seemingly despairing of finding it.

Här brukas en nästan oavbruten svit av signifikanter på ett intressant sätt. De annars så kontroversiella formerna av "kickar" beatnikgenerationen söker i droger (inkluderat alkohol, dvs., drink), Zen Buddhism och homosexualitet anses i artikeln vara ett uttryck för att hitta en ömhet i den hårda djungeln. Alltså ett uttryck för en strävan efter något som har ett värde. Begreppen, eller elementen om vi så vill, utgör *här* alltså *inte* en mekanism för att utesluta verken ur den etablerade litteraturen som man skulle kunna tänka sig.

Efter detta presenteras Kerouac:

Jack Kerouac, 36-year old novelist /.../ is in some ways a prose counterpart of Ginsberg. His book *On the road* published by Viking last fall hovered briefly in the best-seller latitudes.

Vi lär alltså att Kerouacs framgång varit av sådan art att hans bok *On the road* legat i bästsäljarhöjder, om än för endast ett tag. Därpå följer en passage om Kerouacs motiv och uttrycksform:

Kerouac captures the true atmosphere of the Skid Row areas of our cities /.../ and one feels that he would be ill at ease walking through a pleasant residential area in a spring day.

Ross känner säkerligen till beatnikgenerationens åsikt om de uppblomstrande förorterna med vackra hus och vita staket; vilka de såg som ett artificiellt liv och lugn. Dessa var ju produkter av ett samhälle mot vilka de vände sig. Men vad själva litteraturen anbelangar kommer Ross att föra resonemanget om deras ungdom vidare.

Kerouac has neither the required depth nor the experience. He has been compared with Thomas Wolfe, and in truth he shows a sense of power which resembles the work of early Wolfe /.../ Like Ginsberg, Kerouac has to learn the uses of literary discipline. His dialogue often reads like part of the script from a film starring the late James Dean (one of the heroes of the "beat generation").

Det är alltså inte en helt oproblematiserad bild vi får. Ross uppskattar inte på det sätt Ginsberg och Kerouac begagnar språket. Men intrycket av dessa uppfostrande rader är sådant att de inte behöver utgöra ett avslag i ansökan om tillträdet till den etablerade och erkända litteraturen. Problemet verkar utgöras av omognad, alltså något i stil med "vi har här en intressant ny författargeneration framför oss. De är unga, energiska men lite omogna och ytliga i sitt sätt att uttrycka sig vilket gör att det inte bär hela vägen fram. Men ger vi dem tid att utvecklas kan vi snart se något av stor betydelse i den amerikanska litteraturen."

Det finns dock andra aspekter av beatnikgenerationens språkmönster som Ross tar upp. Förutom det "talspråk" som återfinns i verken finns det ett annat språkbruk som t.ex. Ginsberg och Kerouac inte förväntas förfäktat:

For the heroes of Ginsberg and Kerouac mature speech patterns, like holding a regular job or wearing a suit, are signs of surrender to the "square" world, and in sharp contrast to the rebels of the Thirties, any political activity is taboo /.../ However they will deny that they are escaping; rather they will affirm that they are seeking a new God – not in the outdated established religions of the west, but in Zen Buddhism, Yoga or merely a vague deism.

Ross fortsätter här att tala om beatniks som sökare, inte bara efter ömhet i storstadskungälv, utan även efter en ny Gud, en icke västerländsk sådan. Det görs en klar skillnad på sökande. Sökandet efter nya värden inom politiken är uteslutet, det finns inget av intresse för beatnikgenerationen (kanske rent av för mänskligheten i stort) att hämta där. Uppmärksamheten riktas enligt Ross, som även vi själva tog upp tidigare i uppsatsen, på ett sökande efter andlig frigörelse och själsfrid.

Det avslutande Ross har att säga som kan härledas till vår uppgift är:

Nevertheless one somehow feels that these people are indulging in a little selfpitty for their troubles in a world they claim they never made.

4.3.1 EKVIVALENSKEDJA I BASIL ROSS INLÄGG I BEATNIKDISKURSEN

I vår jakt på element och signifikanter har vi funnit följande kedja av speciellt intressanta begrepp och fraser:

- rebels with a cause

- being a general protest against the literary coteries sheltering behind the walls of our universities
- a feeling of disgust with our contemporary political leaders
- Young writers
- words and expressions generally considered not fit for mothers ears
- summons up a picture of a cruel America (and by extension, the world)
- wanders across the country
- seeking "kicks" in various forms - Drugs, Drink, Zen Buddhism, Homosexuality
- searching for tenderness in the jungle - seemingly despairing of finding it
- has to learn the uses of literary discipline
- holding a regular job or wearing a suit, are signs of surrender to the "square" world
- any political activity is taboo
- they are seeking a new God
- Yoga
- indulging in a little selfpitty for their troubles

4.3.2 KOMMENTAR

Ross undviker att ge själva begreppet "beat" en slutgiltig innebörd, istället presenterar han möjliga tolkningar av begreppet. Ross gör de annars så klassiska uteslutningsmekanismerna (t.ex. droger, dryckesvanor och homosexualitet) flytande genom sitt sätt att använda dem. De nämnda utsvävningarna behöver inte betyda att människor med dessa läggningar är odugliga författare och konstutövare. I fallet beatnikgenerationen är dessa ytterligheter enligt Ross ett sökande efter något annat, något utanför de ramar som samhället och politiken erbjuder denna generation. Följden av detta alienerade med den amerikanska civilisationen får dock den konsekvensen att beatnikgenerationen tilldelas sin speciella sociala tillhörighet, nämligen utanför samhället. Om än inte helt utkastade, så i marginalen av samhället, en tillhörighet som följs av den identifikation med droger och sexvanor som under detta tidevarv ansågs skamliga och förhatliga. Nu uttrycker inte Ross något hat mot beatnikgenerationen, istället ser han dessa rebellers potential.

Ross använder termen *rebell* för att tala om beatnikgenerationen, "rebels with a cause". Den identitet som etableras är en identitet som bygger på att dessa rebeller, som fortfarande står i sin ungdom och fortfarande utvecklas, kämpar emot det litterära etablissemang som gömmer sig bakom universitetets väggar, universitet som är de politiska ledarnas instrument och kväser den skaldenatur som annars skulle kunna göra sig gällande i Amerika. Detta livsnjutarförakt hos institutionerna kan ses om en källa till den känsla av äckel gentemot de politiska ledarna, som Ross tar upp då han pratar om rebellernas ändamål. Däri ligger också en klar faktor till identitet hos beatnikgenerationen "any political activity is taboo". Uppmärksamheten riktas istället till en ickemateriell lycka. Beatnikförfattarna, eller åtminstone Ginsberg och Kerouac som tas upp här, söker en ny Gud eller de vises sten. Deras författarskap utgör en förädlingsprocess där de hoppas finna det slutgiltiga, extasen, mötet med Gud eller motsvarande. Det finns i detta andliga sökande en klar dragning till österländsk mysticism som involverar yoga och meditation.

Beatnikförfattarnas problem i artikeln ligger i deras ungdom. De är fortfarande omogna i sitt förfarande men ska för den skull inte uteslutas ur den etablerade litteraturen. Det finns ett frö som ska få gro för att förhoppningsvis bära frukt senare. Häri ligger också en del av deras identitet, den som framtidslöfte inom amerikansk litteratur. Dvs. om generationen väljer att

följa de fixerade och oemotsagda tillvägagångssätten inom den litterära disciplinen, det som Ross uttrycker: "to learn the uses of literary discipline".

4.4 TIME, 9 FEBRUARI 1959

En av de mer inflytelserika tidskrifterna i Amerika vid slutet av 1950-talet var veckotidningen *Time*. Vad vi här har framför oss är en artikel i samband med ett evenemang med beatnikförfattarna/poeterna Gregory Corso, Allen Ginsberg och Peter Orlovsky i huvudrollen. Evenemanget, en uppläsning och samtalsstund med författarna i syfte att proklamera starten för den nya tidskriften *Big Table*, beskrivs som ett cocktailparty där alla talar om konst. *Time* lägger i själva presentationen av Ginsberg, i artikelns inledning, ribban när de citerar sig själva ur en tidigare artikel, närmare bestämt från 9:e juni 1958:

Allen Ginsberg /.../ recognized leader of the pack of oddballs... (s. 14)

Presentationen avslutas sedan i följande ton:

...who celebrate booze, dope, sex and despair and who go by the name of Beatniks. (Ibid.)

Vi får här på en och samma gång en handfull attribut som tilldelas beatnikgenerationen. Attributen kan i detta fall sägas vara tveklöst värderande, men de har ingenting med författarnas verk att göra som vi kan se. Det handlar till en början om att "beskriva" en livsstil.

Time finner även plats i den relativt korta artikeln att ge sig in på att beskriva hur beatnikförfattarna valt att klä sig denna aften. Först ut är Ginsberg:

Poet Ginsberg arrived, wearing blue jeans and a checked black-and-red lumberjacking shirt with black patches at the elbows (Ibid.)

Därpå följer en mycket intressant introduktion av Corso och Orlovsky.

With him (Ginsberg: vår anm.) were two other shabbily dressed Beatniks. One was Ginsberg's intimate friend, a mental-hospital attendant named Peter Orlovsky, 25, who writes poetry /.../ the other was Gregory Corso, 28, a shaggy dark little man who boast that he has never combed his hair /.../ also a poet, (Ibid.)

Här förekommer en rad intressanta fenomen. Hela trion bekräftas som skabbigt klädda, men vad som är mer intressant: *Time* skriver i samma mening om åtminstone två av de tre männens sexuella läggning, samt Orlovskys tidigare bristfälliga mentala hälsa. Tanken att läsaren ska förknippa beatniks med såväl homosexualitet som galenskap är ett fint prov på utestängningsmekanismer i full operation. Corsos uttalande om sin hårvård känns i sammanhanget mest som en retsam provokation. Men likafullt återfinns uttalandet i artikeln för att ge en tydligare och i det närmaste orubblig bild av beatnikgenerationens bristande hygien, såväl intellektuell som andlig som fysisk.

Artikeln konstaterar att det inte finns något tvivel om beatnikgenerationens popularitet

The trio was an instant hit with the literary upper crust. (Ibid.)

Detta faktum uppföljes i artikeln av den korta men något tumultartade pajkastning som ägde rum mellan Corso och en man i publiken:

There was in fact only one unbeliever in the crowd, one William Haskins, instructor in english at Northwestern University. (Ibid.)

Här ser vi alltså en representant för ett universitet som ställer sig mot beatnikgenerationen. En etablerad institution som innehar en stor auktoritet när det gäller att skapa sanningar inför människor. Själva meningsutbytet som det är återgivet i artikeln är kort och ger oss ingen anledning att citera. Intressant i sammanhanget är *Times* metod att använda beatnikgenerationens egna ord för att förstärka den bild de själva konstruerat tidigare i artikeln. Detta är infogat genom författarnas presentation av sig själva som lyder:

Then, as the formalities began, somebody shoved a microphone in view.

"I'm Peter Orlovsky," said Peter Orlovsky. I'm very fine and happy and crazy as a wild flower."

"I'm Allen Ginsberg," said Allen Ginsberg, "and I'm crazy like a daisy."

"I'm Gregory Corso," said Gregory Corso, "and I'm not crazy at all." (Ibid.)

Således har detta självironiska uttalande infogats i den återgivna bilden av beatniks. Galenskap är en farlig läggning, en sjukdom, men också väldigt provocerande. En tolkning skulle här vara, liksom tidigare nämnt, att beatnikförfattarna använder media för sina egna ändamål. De känner till de begrepp som provocerar den konservativa kultureliten och använder sig av dessa för att skapa uppståndelse och därigenom ännu mer publicitet. Nyfikenheten ökar med varje artikel om sexuella utsvävningar och påtalad galenskap.

Artikeln avslutas i en smått fantastisk bild av beatnikpoeternas uppläsning av sina egna verk:

With the crashing madness of a Marx Brothers scene run in reverse, the Beatniks read their poetry, (Ibid.)

Få av oss har väl skådat en scen, eller ännu mindre en film, av Bröderna Marx baklänges. Men av uttalandet att döma och med vetskapen om Bröderna Marx förmåga att framställa galenskap med filmen rullandes framlänges framstår det som om beatnikpoeternas uppläsning var i det närmaste obegriplig och sanslöst vansinnig.

4.4.1 EKVIVALENSKEDJA I TIMES INLÄGG I BEATNIKDISKURSEN

- Pack of oddballs
- Celebrate booze
- Celebrate sex
- Celebrate dope
- Celebrate despair
- Shabbily dressed
- Mental-hospital attendant
- Shaggy
- Never combed his hair
- Ginsbergs intimate friend (anspelar på en homosexuell relation: Vår anm.)
- Crashing madness of a Marx Brothers scene run in reverse

- Enigmatic (gåtfull: Vår anm.)

4.4.2 KOMMENTAR

Vi har genom denna artikel kunnat omsvepa begreppet beatnik med ett flertal element. Det är en kortfattade men desto intensivare definition av beatnikgenerationen som konstrueras i artikeln. Det byggs upp en kollektiv bild av beatnikgenerationen, eller rättare sagt byggs det upp en myt kring beatnikgenerationens identitet. *Times* intresse ligger inte i att i denna artikel säga något om varför författarna gör vad de gör och hur deras poesi (i detta fall) ser ut, vad de konkret har åstadkommit vid denna tidpunkt. Det enda vi lär om deras verk är att de mottagits förhållandevis väl av den litterära gräddan och även andra. Fokus har istället lagts på andra attribut, så som deras utseende, sexuella läggning (även sexuella aptit) och mentala hälsa. Varför just dessa identitetsmöjligheter framhävs som relevanta och så oändligt många andra ignoreras kan vi spekulera länge kring. Vi kan åtminstone med egna ögon se hur ekvivalenskedjan ser ut och konstatera att bilden är mycket ensidig.

Denna bild kan förstås, för beatnikförfattarna själva, inte sägas vara representativ. Det är istället en identitet som de tillhandahållits och som konstrueras av något helt annat än vad som står i enlighet med beatnikgenerationen. De tilldelas alltså en identitet som nästan framstår som en uttalad varning till kulturkonsumenter att deras leverne leder raka vägen in i fördärvet. Beatnikpoeterna underkastas alltså en representation i *Times* artikel. Den sociala tillhörighet som med detta tillskrivs beatnikgenerationen är den i rännstenen. Där de kan hålla till med sina droger, sina sexuella aktiviteter, dricka sprit och låta bli att kamma håret och låta skägget växa.

4.5 NEW YORK TIMES BOOK REVIEW, 12 FEBRUARI 1961

Artikeln "Bearded barbarians or real bards" skriven av poeten och journalisten Kenneth Rexroth utgör ännu en variant av identitetskonstruktion bakom beatnikgenerationen. Rexroth har en väldokumenterad god relation till de unga författarna och poeterna och inleder:

The young poets who have come into prominence since world war II have a clear, if often misunderstood, objective. They are striving to reassert simplicity and personal directness. Their emphasis is on immediate, personal communication.

De tre första orden i artikeln är *The young poets*. Huruvida detta skall sägas utgöra den primära faktorn i deras identitet låter vi vara osagt. Men vi har redan sett åldern vara en faktor för indelning i social tillhörighet. Rexroth tar även upp de litterära idéer som dessa ungdomar hänger sig åt; att skriva enkelt och direkt, med tyngdpunkten på att uppnå en omedelbar och personlig kommunikation med läsaren. Detta är ingredienser som vi inte minst känner igen från de tidigare kapitlet om författaren Jack Kerouac. Rexroth inflikar här i diskursen att dessa litterära mål har missuppfattats av kritiker och som vi sett tidigare varit upphov till en klassificering som "omogen" litteratur.

Rexroth fortsätter inledningen med att förklara att:

They are fiercely individualistic – and they have made an intensely American declaration of independence from the English tradition in poetry.

Vi har nu erhållit en rad intressanta element i vår kedja. De är obändiga individualister – som har gjort sig fria från det engelska poetiska arvet. De nya poeterna, som tillströmmat efter andra världskriget utges alltså för att vara något unikt i och med detta. Rexroth kontrasterar detta mot vad han kallar de unga författarnas omedelbara föregångare:

...these young poets are more conscious than their immediate predecessors,

Denna unika medvetenhet skulle enligt Rexroth bestå i:

First of their unchanging responsibility to poetry's most ancient utterances,

Ett litet förtydligande: Poeterna ska alltså ha ett ansvar inför poesins mest grundläggande motiv som t.ex. sex, död, natur, liv och mening som varit centrala sedan de gamla egyptierna.¹⁷⁷ Därefter:

second, of their connections with the world idiom of twentieth century verse, their strong desire to escape from the narrow insularity of british influences that have been dominant in american verse for the past thirty years.

Rexroth återkommer alltså ganska omedelbart till sin övertygelse om att denna nya generation av unga författare gör något nytt då de bryter med den engelska skolan. Rexroth förtydligar sin mening om författarnas plats i världspoesin:

For the first time in a generation, American poetry is once more a recognizable part of world poetry.

Som grupp, menar Rexroth har de mer gemensamt med t.ex. Guillaume Apollinaire och Garcia Lorca än de har med T.S. Elliot. Som vi såg i vår tillbakablick på den amerikanska litteraturen var det snålt med framstående poeter under det tidiga 1900-talet. Det var Whitman och Poe som stod i fokus men nyheter var det ont om. Rexroth vill sätta den nya amerikanska poesin på världskartan och låter denna ”nya” generation stå för en markering som kan tolkas som en tillbakagång till de stora amerikanska poeterna och då i synnerhet Whitman.

Innan Rexroth går vidare vill han göra upp med den mytbildning som ägt rum i olika sammanhang:

Yet before we look at these young poets /.../ we have to look at (or see through) the myth that has once been built up around them.

Det finns ett ickelitterärt inslag i denna diskurs som Rexroth vill göra upp med, nämligen det inslag som utgörs av generationens livsstil.

The doings of poets are hot copy for newspapers and magazines. A popular image has formed of bearded savages who shoot themselves full of dope in public places (preferably on television) and take off their clothes at fashionable soirees.

¹⁷⁷ Rexroth, New York Times Feb.12 - 1961

Det finns inga referenser hos Rexroth som säger vart han tagit del av denna mytbildning, men vi har tidigare i vår undersökning sett att det funnits intresse hos t.ex. beatnikgenerationens förmodade dåliga klädstil och bristande hygien. Rexroth frågar sig dock kort härefter:

What are the sources of this myth? One source is a small group of poets whose work has taken the form of explicit social protest. /.../ In them, however, sensationalists have discovered something they have named the beat generation and have played it up as an outrageous novelty.

Nu blev det alltså mycket intressant; sensationslystna journalister har namngivit en del av denna nya författargeneration till *the beat generation*. Rexroth nämner beatnikgenerationen som en källa till den myt som media har skapat sensationsnyheter kring. En myt som bidragit till att försöka ställa hela den s.k. San Francisco renässansen utanför den litterära kanon. I vår egenskap av efterlevande kan vi konstatera att de författare som Rexroth räknar upp till San Francisco renässansen inte har överlevt historiens förlopp speciellt väl, speciellt inte då de ställs i relation till beatnikgenerationen.

Den andra och sista källan till denna myt menar Rexroth är:

Another source is found in the nature of much of the new poetry, wich seeks to be "simple, sensuous and passionate."

Även här återgår Rexroth till vad han inledde sin artikel med, ett pedagogiskt knep kanske. Rexroth menar alltså att såväl författarnas livsstil som deras verk har i media utsatts för en omfattande mytbildning kring vilken de ovan nämnda ingredienserna varit rådande. Rexroth lägger ansvaret på journalister som använt bl.a. beatnikgenerationen till att skapa rubriker för att sälja lösnummer.

It is not the fault of the poets if scandalmongers and literary standpatters play up the nasty, brutish and turgid. Nor is it their fault if, once a vulgar stereotype has been manufactured, plenty of people appear, anxiuos to conform to it.

Vi skulle enligt detta kunna följa resonemanget att beatnikförfattarna skriver sin prosa och poesi som bedömts utifrån deras bohemiska livsföring och enkla uttryckssätt. Denna, enligt Rexroth felaktiga, stereotyp som då byggts upp har resulterat i att många människor dragits till denna myt. Följden, enligt Rexroth, skulle alltså blivit att de som dragit sig till beatnikgenerationen har dragits till en förljugen identitet som egentligen inte var poeternas avsikt utan endast en produkt av media, ett medvetet missförstånd.

Samtidigt som man kan läsa artikeln som att media har byggt upp en vulgär myt kring dessa författare kan man även tolka det som att beatnikgenerationens livsstil har gett media nog med skandalmaterial för att skriva ner hela den nya våg, den s.k. San Francisco renässansen, av bohemiska poeter som försöker slå igenom.

Rexroth försöker istället att fokusera på att bygga upp en identitet kring författarnas verk:

These young poets – mythmakers and mythfollowers to the contrary – are a valid group. They share characteristics wich are certainly wholesome ones. They are more concious of the social role of the poet than many of their predecessors, and

more ready to /.../ sacrifice all for Art. Young as they are,
they have all been around more than their sheltered academic
colleagues. They are all /.../ men and women of the world.

Rexroth verkar ha fastnat för det faktum att denna nya generation poeter, i vilken beatnikgenerationen ingår, är mer medvetna i stort om poesins roll än vad deras föregångare var. Medvetna om hur poesin kan användas som ett verktyg i protesten mot samhället och de rådande värderingarna istället för att endast vara metafysisk, som t.ex. Elliot. Rexroth, som ju själv är poet, tar av våra tre utvalda författare upp Allen Ginsberg för kommentar. Följande ord har Rexroth att säga:

About four years ago a young man in violent revolt against
the polite literary world of Colombia university, where he
had been a student "most likely to succeed" in literature
showed up in San Francisco.

Ginsbergs talang bekräftas genom hans förmåga att behärska de etablerade inlärningsinstitutionerna. En metod för att föra in ett nytt namn, eller element, i en redan etablerad diskurs är att som Rexroth gör använda utbildning vid universitet, eftersom denna är "god" bortom alla tvivel. Detta är ett sätt att använda det som redan är etablerat för att etablera något nytt. Man skulle även kunna tänka sig att själva förfarandet att utbilda sig vid universitet inte bör utgöra ett moment i diskursen som om den är objektivt rätt och av godo. När även revoltörer som t.ex. Ginsberg har gått vid universitet görs sålunda detta moment till element.

Rexroth fortsätter om Ginsberg:

once he throws away the worn-out Davy Crockett cap of the
Beat Generation it will be apparent that he is a typical
American popular poet,

Det finns alltså, som vi förstår, en jargong hos Ginsberg som är representativ för beatnikgenerationen, en fasad som inte har hjälpt utan snarare stjälpit poeten när det gäller att etablera sig bland de främsta amerikanska populära poeterna.

4.5.1 EKVIVALENSKEDJA I KENNETH REXROTHS INLÄGG I BEATNIKDISKURSEN

I vår jakt på element och signifikanter har vi funnit följande kedja av speciellt intressanta begrepp och fraser:

- young poets
- a clear, if often misunderstood, objective
- striving to reassert simplicity and personal directness
- emphasis on immediate and personal communication
- fiercely individualistic
- independence from the English tradition in poetry
- more conscious than their immediate predecessors
- strong desire to escape from the british influences /.../ that have been dominant in american verse for the past thirty years
- more a recognizable part of world poetry
- myth that has /.../ been built up around them
- "simple, sensuous and passionate."

- a valid group /.../ characteristics which are certainly wholesome ones.
- more conscious of the social role of the poet than many of their predecessors
- ready to /.../ sacrifice all for Art.
- been around more than their sheltered academic colleagues.
- They are all /.../ men and women of the world.
- A violent revolt against the polite literary world of Columbia university
- the worn-out Davy Crockett cap of the Beat Generation

4.5.2 KOMMENTAR

Rexroths artikel innehåller ett klart fokus på beatnikgenerationens litterära identitet. I artikeln får beatnikgenerationen ett par klara funktioner inom litteraturen. Förutom sin ungdom, sensualitet och passion utges de för att vara pionjärer i den amerikanska litteraturen, då främst poesin som Rexroth koncentrerar sig på, genom att göra sig fria från det brittiska poetiska arvet. Genom att lämna detta bakom sig uppstår nya litterära mål. Den nya poesin är individualistisk och strävar efter enkelhet och en mer äkta och direkt kommunikation med läsaren.

Den nya generationen är också mer medveten om poetens roll i samhället och hur denne kan använda poesin i sin kamp för förändring. Problemet som Rexroth ser det är att detta ändamål missuppfattats och svävat ut i en ren mytbildning från tidningar, nyhetsmagasin och kritiker. Den enkla poesin förkastas och gruppen beatniks frigjorda livsstil har dragit åt sig all uppmärksamhet i media, en uppmärksamhet som istället kunde riktas mot deras verk menar Rexroth.

Rexroth tar upp en intressant problematik med pressens mytbildning. Det som han tar upp som *mythfollowers* är ett resultat av ungdomar, eller motsvarande, som funnit vägen till generationen via medias förvridna projektion. Därav förses generationen med ”medlemmar” som egentligen är främmande inför de egentliga målen, nämligen de gemensamma faktorer som Rexroth plockat fram i vad han anser är en enhetlig generation: den sociala medvetenheten samt att de är villiga att offra *allt för konsten*.

Det är i Rexroths ögon säkerligen av största vikt att göra upp med den myt, den patologisering av beatnikförfattarna som ägt rum då den nya amerikanska poesin kan bli en erkänd del av världspoesin när den nu gått ifrån sina brittiska rötter och enligt Rexroth presenterat något nytt, något eget och specifikt amerikanskt. Det krävs en öppenhet för ny bra poesi istället för att söka sensation i poeternas utsvävningar i privatlivet.

Rexroths representation av beatnikgenerationen är av mer litteraturanalytisk art. Den sociala tillhörighet poeterna ges är *ungdomlig*. Detta faktum kan behandlas på olika sätt. Ungdomen är ju ännu inte på riktigt inne i den samhällsliga apparaten. Detta kan få karaktären av artikeln att bli en vädjan till kritiker att värna om dessa unga poeter som kan utgöra en början på något stort om de bara bemöts med respekt och seriositet.

4.6 THE AMERICAN SCHOLAR, VINTERN 1961

Den artikel som här kommer att vara föremål för analys bär titeln ”On the Beat Nature of Beat” och är skriven av författaren och litteraturkritikerna Frank A. Butler. Butler slår redan på första sidan fast vad som är hans mål och avsikt med artikeln, nämligen att:

...destroy the pretense that the Beat Generation represents a movement of any artistic validity whatsoever.

Hårda ord som direkt slår an tonen för vad som komma skall. Han har precis i inledningen av artikeln dock yttrat följande mening (som åtminstone till en början kan verka något positiv gentemot beatnikgenerationen):

These Beatniks are right about a few things: the world is a tough place for arts and artists; materialism is largely a damned shame; politics are hard on the nerves; revolt is fun.

Men fortsättningen i följande meningar visar ganska tydligt vad han tycker om beatnikgenerationens kritik mot den rådande världsordningen:

I suppose it is easy enough to suck a kind of non-life from such aged lemons./---/But art is made of sterner stuff than whines and jargon, and it is hardly nurtured by the sentimental, the lazy and the naive.

Just detta förfarande, där Butler först påpekar att han kan relatera till beatnikgenerationens bekymmer och tankegångar för att sedan slå ned på sättet de manifesterar dessa känslor, är genomgående i hela artikeln. Författaren ger sig själv gott utrymme i texten till att berätta hur han också minsann har upplevt svåra tider och fallit i desillusionens mörka klor. Han är dock väldigt mån om att distansera sig själv från beatnikgenerationen, och istället framhäva vilken skillnad det är på den väg han tagit, respektive beatnikgenerationens valda väg, vilket exemplifieras tydligt av följande passage:

I think I understand what is eating them. I am their contemporary; we have sought and feared and lost much the same things. We even agree on superficialities. It is more the active depths, those of discovery, where we differ, and where I am incensed.

Butler är på svenska alltså ganska upprörd (*incensed*) när det handlar om de aktiva djupen (*the active depths*), som han väljer att uttrycka det. Han fortsätter i sin mission att klargöra skillnaden mellan honom själv och sitt objekt för artikeln:

It became very clear to me that for these a dissatisfaction very similar to my own had led only to talk, to endless parties and feuds, and personal incompetency toward the simplest demands of life.

Butler påstår alltså att beatnikgenerationens allmänna missnöje, till skillnad från hur fallet ser ut vad gäller hans egna livsutveckling, inte resulterat i något annat än prat, fester, fejder och en oförmåga att klara av ens de simplaste av livets krav. Med tanke på den bild Butler målar upp av beatnikgenerationen så är det inte konstigt att han är väldigt mån om att distansera sig från dem. Han fortsätter att ta upp beröringspunkter mellan honom själv och beatnikgenerationen, såsom deras gemensamma kärlek till jazzsaxofonisten Charlie Parker,¹⁷⁸ men antyder ändå att han själv förstår dessa gemensamma referenser på ett annorlunda sätt än vad beatnikgenerationen gör. Butler menar att beatniken inte riktigt *förstår* de olika

¹⁷⁸ Intressant är också det faktum att den annars så korrekta Butler här väljer att tala om 'Bird' Parker, vilket underförstått visar att han är väl förtrogen med jazzmannens smeknamn. Må handa att han vill påvisa att han inte är helt "ute", trots sin relativt konservativa attityd.

konstuttryckens sanna innebörd, utan istället satsar på att imitera den attityd som de *riktiga* utövarna, exempelvis han själv, ger prov på.

He (syftar på beatniken; vår anm.) is more the imitator of attitudes than effects. And it is jazz and literature that are the principal sources of his attitudes.

Beatniken imiterar alltså de sanna författarnas attityd, vilket direkt implicerar att de själva inte kan kallas författare. När Butler ändå kommit igång på temat imitation fortsätter han med följande utläggning:

The beatnik, or more aptly here the hipster, relishes the popular confusion between himself and the jazz artist. Why shouldn't he? His lingo is lifted from jazz as well as from the underworld, and he is likely to play with bongo drums as to be a petty thief...

Här ser vi, förutom den intressanta och inte helt fördomsfria parallellen mellan jazzmusikern och den kriminelle, ett tydligt exempel på hur Butler, i sin iver att fördöma beatnikgenerationen, använder sig av diverse utestängningsmekanismer, genom att mer eller mindre kalla honom för potentiell småtjuv (*petty thief*). Andra exempel på element med en uppenbart utestängande funktion som förekommer i texten finner man t.ex. i utsagor som:

Some amusement at their (beatnikgenerationens; vår anm.) spurious art movement is as normal as toward the shallows of Soviet art.

Eller:

For does any sane man pretend that free will entirely nullifies responsibility? The beatnik actually does. Ask one. "Sanity" is for him just another vicious word invented by squares to persecute the cool.

I det första exemplet använder sig Butler av den för tiden väldigt tacksamma jämförelsen med sovjetisk konst, dvs. konst som enligt tidsandans "normala" kommunistfruktande amerikanska mått inte kunde tolkas som något annat än absurd och motbjudande.

I den andra utsagan använder han sig av en argumentation som går ut på en förmodan att beatniken tror att den fria viljan automatiskt onödiggör alla former av ansvar. Som läsare ställs man frågan om huruvida det går att anta att en mentalt frisk man kan ha en sådan dum föreställning? Beatniken kan uppenbarligen begagna sig av en så självklart verklighetsfrämmande uppfattning då han inte är mentalt frisk (*sane*), enligt Butler.

Ännu ett uppenbart försök att sjukförklara beatniken bjuds det på i följande mening:

Is it any wonder that such retarded adolescents have found no audience but themselves?

Till den tidigare sjukdomsdiagnosen, där både den ideologiska avvikelserna och den mentala osundheten radats upp, lägger Butler även till efterblivenheten (*retarded*).

Som sista sjukdomssymptom, och spiken i kistan vad gäller dryftemålet om huruvida beatniken är frisk eller inte, får man i texten veta att:

...only the beatnik craves the perverse anarchy of a junky`s dream world.

De element som här får ta sig an utestängningsfunktionen är 'pervers', 'anarki', 'narkoman' och 'drömvärld'. Vad gäller den perversa anarkin och drömvärlden så förstår man att dessa begrepp inte ingår i Butlers ideala verklighetsuppfattning, då han gång på gång talar om vikten av kontroll, sunt förnuft och tradition. I en pervers och anarkistisk drömvärld blir det förmodligen lite problematiskt att upprätthålla kontrollen, det sunda förnuftet och traditionen. Beatnikens litterärt stilistiska brott mot traditionen är något som inte uppskattas av Butler:

For even when the beatnik scrawls out his gummy poems, he scorns the effort it takes to say a thing well. Even at that most sacred task he continues to reject the tools of the ages, the accumulated skill and wisdom of man.

Känslan av att Butler bär på en stark övertygelse om att han faktiskt kan skilja god konst från dålig blir under närläsning av texten hela tiden mer och mer påtaglig. Han ställer ständigt beatnikens konst mot vad man skulle kunna kalla "den redan kanoniserade konsten", som för att påvisa skillnaden mellan den goda och vedertagna respektive den dåliga och - i Butlers ögon förment - utmanande nya. Den goda konsten exemplifieras av namn som Milton, Blake och Thomas, medan Allen Ginsbergs poesi beskrivs som:

...Walt Whitman multiplied by Jean Genet and divided to a fraction by the personality of a masturbatory child.

Den enda av beatnikgenerationens författare som Butler inte avfärdar totalt är Jack Kerouac, som intressant nog skulle kunna beskrivas som den mest konservativa och traditionellt amerikanske av de tre förgrundsfigurerna, där Burroughs och Ginsberg utgör de två andra. Butler ser i Kerouacs roman *On the Road* vissa kvalitéer, såsom humor och objektivitet, men avslutar sitt resonemang om författaren med att konstatera att hans talang ändå är så begränsad att bokens avsaknad av struktur, konflikt och dugliga personporträtteringar inte kan uppvägas av den:

...Jack Kerouac is a writer surpassing all the other beatnik literati put together. Throughout *On The Road*, at least, the humour and objectivity of a real writer lighten his dreary, one-track confessional./---/But his talents extends no further/.../so long as a somewhat inspired gush is sufficient for him, and such concerns as characterization, structure and conflicy are deemed irrelevant.

Vad Butler lägger in i begreppet 'en riktig författare' (*a real writer*) är en intressant fråga. Måhända får man en liten glimt av vad han syftar på i en av artikelns slutklämmar där han slår fast förutsägelsen att:

The next Dante or Shakespeare will be the first genius to speak to the entire world, to East as well as West, and it will be the traditional values and complex understandings from which he shall speak,..../---/It is no job for a Zen hobbyist, or for a mouther of anarchistic thrash, or for a hophead enemy of mankind itself.

En annan intressant aspekt i Butlers artikel är att han inte nöjer sig med att förkasta beatnikgenerationens livsstil och litterära produktion, utan även ger sig på diverse tidsskrifter

som väljer att publicera eller uppmärksamma dem. Han vädjar till och med till tidningarnas redaktörer att inte glömma bort att det faktiskt är de som själva bär ansvaret för vad de publicerar samt att:

...they (redaktörerna: vår anm.) stand or fall by what they print.

Butler tar upp en artikel skriven av Kenneth Rexroth i tidskriften *New World Writing* och slår fast att de nya författare som Rexroth där tipsar om (Parker Tyler, Denise Levertov, Charles Olson och Rexroth själv) endast är skrämmande derivat (*appaling derivatives*) av Ezra Pound, Walt Whitman och William Carlos Williams, och därför inte förtjänar att få en endaste ”skön rad” skriven om dem. Speciellt inte av de etablerade kritikerna (Roethke, Hall, Bowers):

...none worth a sweet line of Theodore Roethke, Donald Hall, Edgar Bowers...

Av denna hätska artikel kan man endats få fram en rakt igenom negativ laddad ekvivalenskedja, vilket läsaren av denna uppsats ges möjligheten att beskåda nedan.

4.6.1 EKVIVALENSKEDJA I BUTLERS INLÄGG I BEATNIKDISKURSEN

- beaten
- hipster or hobo
- pathetic and limited escapist
- personal incompetency toward the simplest demands of life
- panic at the thought of privacy
- the poetry barely literate
- the prose sprawling and empty
- the abstract paintings without character or control
- good gone fruitlessly wrong
- pure, negative existence
- relishes the popular confusion between himself and the jazz artist
- imitator of attitudes
- rebels without a cause
- retarded adolescents
- violence and dirt
- craves the perverse anarchy of a junky`s dream world
- anti-intellectual, anti-artistic gang of sentimental dabblers and semi-criminals
- devoted to destruction, motivated by pettiness and equipped with mediocrity
- a Togetherness of filth
- zen hobbyist
- mouther of anarchist thrash
- enemy of mankind itself

4.6.2 KOMMENTAR

Som tydligt framgår av ekvivalenskedjan ovan faller Butler inte en endaste positiv kommentar om beatnikgenerationen. En tendens som man inte kan undgå att lägga märke till är den att Butler ständigt verkar känna sig tvungen att påvisa vilken skillnad det är mellan honom, ”den riktige författaren” och posörerna som utgör beatnikgenerationen. Han påpekar gång på gång att han faktiskt förstår dem och deras problem, han har till och med samma bakgrund som

flera av beatnikförfattarna, men berättar sedan hur han själv valt att handskas med livet och litteraturen på ett annorlunda och bättre sätt.

Man kan dock undra vad det är hos beatnikgenerationen som framkallar denna oerhörda vrede hos Butler? Han ställer vid ett flertal tillfällen beatnikgenerationens litterära prestationer mot de kanoniserade klassikerna och försöker på så sätt göra någon slags kontrastering mellan god konst och dålig konst. Han kallar till och med beatnikförfattarna för imitatörer. De är alltså inte ens riktiga konstnärer enligt Butlers måttstock. Det är lätt att se hur Butler bär på övertygelsen att han kan skilja god konst från dålig, eller ”riktig” från ”falsk”, och om vi tillåter oss själv att spekulera lite i artikelförfattarens inre så verkar det nästan som om han bar på någon slags rädsla för denna samtida, och från konventionerna avvikande, grupp författare.

Något annat som är intressant är också det att Butler talar om vikten av individualitet i samband med kreativt skapande och därför dömer ut beatnikgenerationens kollektiva sammanhållning. En konstnär kan tydligen inte inordna sig i några som helst gruppering, eller dela några som helst stilistiska drag och ambitioner med andra konstnärer utan att hans eller hennes egna prestationer blir lidande.

Butlers artikel gör sitt bästa för att förringa allt värde som beatnikgenerationen skulle kunna tänkas ha för sin samtid, och han använder alla klassiska knep såsom utestängningsmekanismer, ironi och till och med personangrepp för att uppnå sitt mål. Att Butler skriver på uppdrag av den ärkekonserverativa och ganska så självgoda tidskriften *American Scholar* ter sig inte speciellt överraskande. Inte heller att hans fokus för artikeln nästan överskuggas av hans självhävdelsebehov. Butler blir vid ett flertal tillfällen direkt plump och ofrivilligt komisk då han i all sin iver att fördöma kastar ur sig den ena grodan efter den andra.¹⁷⁹ Denna artikel skulle nästan kunna användas som framtida undervisningsexempel på artiklar där diskursanalysen av det slag vi begagnar oss av ter sig som mest tacksam. Den bild Butler målar av beatnikgenerationen är en rakt igenom ondsint och fördömande sådan, utan någon som helst pardon och med en total avsaknad av alla slags gråskalor och nyanser.

¹⁷⁹ Se t.ex. utläggningen ovan angående jämförelsen mellan beatniken och den svarte jazzmannen.

5. SAMMANFATTNING AV RESULTATDELEN

Som vi nämnde i uppsatsens inledning har vi för avsikt att dela in artiklarnas ekvivalenskedjor efter vad de talar till oss om. Vi har efter vår läsning av artiklarna funnit det lämpligt att dela in den sammanslagna ekvivalenskedjan (av alla artiklar) i två kategorier för att lättare överskåda vad som sägs om beatnikgenerationen. Kategorierna utgörs av *litterär praktik* och *social praktik*. Den litterära praktiken avser det som sägs i artiklarna om beatnikförfattarnas sätt och förmåga att uttrycka sig i skrift. Den sociala praktiken avser det som artiklarna säger om beatnikgenerationens fysiska egenskaper och attribut samt dess intellektuella egenskaper, livshållning och beteendemönster. En möjlig invändning mot denna uppdelning skulle kunna vara att artikelförfattarnas uppfattning av både den sociala praktiken och den litterära har sitt ursprung i litteraturen, och därmed endast kan ses som litterär. Vi vill här poängtera att ett flertal av artiklarna baseras bl.a. på direkta fysiska möten med beatgenerationen, såsom vid poesiuppläsningar och dyl., samt att det inte är uppfattningarnas ursprung (alltså huruvida de härstammar från litterära utsagor eller faktiska upplevelser) som här är relevant.

5.1 DEN LITTERÄRA PRAKTIKEN

Inom denna del av diskursen, som talar om beatnikgenerationens litterära verk och beatnikförfattarnas uttryckssätt, omges våra flytande signifikanter *beat*, *beatnik*, *the beat generation* och *beatnikgenerationen* med element av olika värderande principer. Låt oss se närmre på dessa.

Det är i våra ögon inte lönt att försöka dela upp innehållet i kedjan i goda och dåliga omdömen. Men hur vi än ställer oss i frågan måste vi acceptera att det finns varieringar i sättet att tala om beatniklitteraturen. På den ena sidan har vi de som försökte göra gällande att beatnikförfattarna strävade efter att hävda enkelheten och en personlig uppriktighet med betoning på omedelbar och personlig kommunikation. Denna sida talade även om beatnikgenerationen som den författargeneration som försöker slå sig fri från den engelska traditionen och därav gör sig mera självmedveten än deras omedelbara föregångare i Amerika. Frukterna av detta nämns som att beatniks är en mer erkänd del av världspoesin än sina föregångare. Beatnikgenerationen har alltså med dessa ord ett klart mål och syfte med sina litterära verk, som Rexroth uttryckte det ”a clear, if often misunderstood, objective”. Detta litterära syfte som frammanade en grym bild av Amerika och i förlängningen även världen har helt klart även provocerat och vi ska titta vidare på den sammanfogade litterära ekvivalenskedjan.

På den andra sidan har vi uttalanden av en helt annan karaktär som kämpar om makten att fixera den flytande signifikanten. Denna sida talar bland annat om en känslolös, talanglös och osammanhängande prosa som på intet sätt klarar av, eller ens försöker klara av att stå på egna ben. Vikten av individualitet för kreativt skapande verkar hos Butler och Jacobson vara av stor vikt för slutresultatet. En författare arbetar självständigt och bör överleva tidens tand av sig själv och inte genom en sammanslutning av vänner, vad som i sin förlängning kan kallas ett koteri om man så önskar. Beatnikgenerationen skulle på så sätt präglas av en rädsla för att stå på egna ben. Beatnikförfattarna och beatnikpoeterna uppträdde ofta i grupp då de mötte media och de sammanlänkades av attribut som vi kommer närmare in på i nästa underrubrik. Även i sina egna verk berättar de om varandra (om än under skydd av påhittade namn) och väjde inte för det icke rumsrena. Denna taktik att gömma sig bakom varandra, som Jacobson talar om, skulle kunna tyda på en lathet.

Men det finns också en tredje sida av detta mynt. Här talas det om beatnikförfattarna som unga poeter vilka ännu har att lära sig hur man för sig i den litterära disciplinen. De har en glöd, en passion som kan komma dem till gagn om de väl tar sig tid att läras sig hantverket att skriva.

Beatnikförfattarnas ordval, m.a.o. respektlösheten och det ekivoka inslaget i litteraturen ses inte som något förkastligt utan hellre som en tecken på att det finns en sund kampvilja, en vitaldel hos en ung författargeneration.

Ser vi till hela den del av det som sägs om beatnikgenerationens litterära praktik märker vi att det rådde en jämn fördelning mellan de tre sidorna, ett hegemoniskt tillstånd hade inte uppnåtts när det gällde litteraturen. Vi kan inte heller se att det utfördes en ensidig uteslutning eller omfattning genom de artiklar vi studerat, åtminstone inte om vi ser på hur deras litteratur omtalades. Hur ser då förhållandet ut i vår andra undergrupp, den sociala praktiken?

5.2 DEN SOCIALA PRAKTIKEN

Denna del av diskursen är den som på något sätt behandlar den sociala praktik som sammankopplas med våra flytande signifikanter *beat*, *beatnik*, *beatnikgenerationen* och *beatgenerationen*. Som vi nämnt ovan så avser vi med *den sociala praktiken* det som artiklarna säger om beatnikgenerationens fysiska egenskaper och attribut samt dess intellektuella egenskaper, livshållning och beteendemönster.

Vad gäller deras fysiska attribut kan man notera att det främst är sådan karaktäristika som skulle kunna betecknas som - från normen - avvikande som artikelförfattarna väljer att ta upp, vilket på sätt och vis ter sig ganska naturligt då det oftast är det avvikande, alternativt oväntade, som blir anmärkningsvärt i betraktarens ögon, vare sig det handlar om en nerför Avenyn flanerande turists observation av en punkares tuppkam eller en litteraturkritikers mentala registrering av Allen Ginsbergs vildvuxna skägg. Dessutom kan sådana här avvikande detaljer vad gäller en människas utseende vara intressant då det oftast (men inte alltid) ger prov på ett – förmodligen – medvetet uttryck för något av personens inre ställningstagande. Omdömen som återfinns i texterna vad gäller beatnikgenerationens fysiska egenskaper manifesteras i konstateranden såsom att de är sjaskigt klädda (*shabbily dressed*), lurviga (*shaggy*) och okammade (*never combed his hair*). Vidare så talas det om beatgenerationen som en grupp rastlösa och förvirrade unga människor, som främst utgörs av män. Denna grupp människor ger även intrycket av att vara en samling vanvettiga (*frenzied*) och rasande (*frantic*) knäppgökar (*pack of oddballs*). De omdömen som vi genom vår analys extraherat ur texterna målar alltså en allt annat än harmonisk och vacker bild av beatgenerationens rent fysiska utseende.

Om man sedan tar en titt på de omdömen som gör anspråk på att beskriva något slags beteendemönster hos beatgenerationen så finner man inte heller här ett speciellt positivt intryck. Man kan både ana en hel del kriminella och ligistartade tendenser hos beatniken. Dessa kompletteras av en allmänt laglös och okonventionell livsföring. Beatniken stjälar bilar (*stealing cars*), dricker terpentin (*drinking turpentine*), både hyllar och konsumerar narkotika och sprit (*celebrate drugs, celebrate booze, taking drugs*), svär åt ”normalt folk” (*swearing at squares*), lyssnar feberaktigt på jazz (*listening feverishly to jazz*), ligger obekymrat med både vackra flickor, människor av annan rastillhörighet än sig själva och personer av sitt eget kön (*sleeping freely with beautiful girls, interracial relationships, homosexuality*), vandrar

tvärsöver landet (*wanders across the country*) och verkar överlag mest angelägen om att söka diverse kickar (*seeking kicks in various forms*).

Denna bild av beatniken som en rastlös och ganska ytlig njutningsmänniska är förmodligen den som starkast skiner igenom överlag i den avbildning man i texterna kan hitta. Vad gäller utmålingen av beatnikens intellektuella egenskaper och dragningar så finner man här lite större variation i omdömena än de som stod att finna angående de fysiska egenskaperna och beatnikens beteendemönster.

Å ena sidan finner man utsagor som ger intrycket av att beatniken skulle vara självömkande (*self-pity*), full av självbeundran (*self-admiration*) och inkapabel till att tänka ordentligt (*can't think straight*). Till denna negativa bild hör även påståenden som att beatniken, på grund av sin egen inkompetens vad gäller att klara av livets mest grundläggande krav (*personal incompetency toward the simplest demands of life*), hatar alla övriga människor som klarar av anpassningen till samhällets spelregler. Beatniken beskrivs även som andligt och själsligt handikappad (*spiritually underprivileged and crippled of soul*), patetisk, begränsad (*pathetic and limited*) och livrädd för att vara ensam (*panic at the thought of privacy*).

Mot detta går det att ställa positivare utsagor som istället utmålar beatniken som öppensinnad (*openness of the mind*), individualistisk (*individualistic*) och mer medveten om sin sociala funktion som poet än många av sina föregångare (*more conscious of the social role of the poet than many of their predecessors*). Till denna mer positiva beskrivning kan man även addera ett intresse för kärlek, gud och frälsning (*talking intensely about love and God and Salvation*), och det faktum att beatnikarna verkar ha varit med om mer här i livet, vad gäller empirisk erfarenhet, än sina beskyddade och akademiska kollegor (*been around more than their sheltered academic colleagues*).

Efter att ha granskat allt det som sägs om beatnikgenerationens sociala praktik lägger man märke till två saker; dels att man här möter två diametralt motsatta framställningar av generationen (en totalt negativ och onyanserad samt en mer positiv och förstående) och dels att det överhuvudtaget verkar ägnas mer energi och större textutrymme åt att beskriva beatnikgenerationens livsstil och värderingar än vad de försöker uträtta rent litterärt.

6. AVSLUTANDE DISKUSSION

Av mottagandet att döma ställde sig beatnikförfattarna emot den litterära eliten som skyddade sig bakom universitetets murar. Vi kunde se hur t.ex. tidskrifterna *The American Scholar* och *Partisan Review* publicerade artiklar som med full kraft försökte tillintetgöra beatnikförfattarnas verk. Andemeningen att ”vi förstår dem men väljer ändå att förkasta dem” var ett sätt för journalister att ta upp en kamp om den goda litteraturen. En ”godhet” vars kriterier inte helt explicit klargörs, men som liknas vid namn som t.ex. Milton och Blake, med andra ord framstående individuella prestationer. Denna typ av nästan aggressiv sensationsjournalistik som här ägde rum verkar dock inte i långa loppet ha haft någon större inverkan på beatnikgenerationens öde.

Rexroth var den som talade om att beatnikgenerationen var utsatt för en mytbildning. Av det vi förstått av vad som pågick i amerikanska tidskrifter vid denna tid fann de som förhöll sig mest kritiska till beatnikgenerationen en metod som bestod i att svartmåla beatnikförfattarnas livsstil. Detta avslöjade sig i den ekvivalenskedja vi namngav ”den sociala praktiken”. Denna var avsevärt mycket större och innehållsrik än den som tog upp ”den litterära praktiken”. På detta sätt kan man ha försökt att varna konsumenterna för en rent hälsovådlig litteratur, vilket i sin tur skulle vara ett tecken på en övertygelse om att vissa idéer är skadliga och om möjligt bör hållas i det fördolda. Det finns liknande tankegångar även när det gäller andra medier, t.ex. i debatten om hur videovåld påstås påverka tittare. Att på detta sätt undanhålla konsten från sin publik av rädsla för att ett antal människor ska ta skada skulle kunna diskuteras i termer som t.ex. ”kollektiv bestraffning”.

Trots att Kerouac och Ginsberg inte var så väldigt unga talades de i artiklarna om som ”unga”, ”lovande”, ”omogna” och ”att måste lära sig den litterära disciplinen”, att de i sin iver att uttrycka sina känslor endast ”imiterar hellre än förstår” de stora konsterna. Att vara ung förknippas ofta med att vara arg, naiv, rastlös och full av kampvilja, egenskaper som i viss mån även skulle gå att applicera på beatnikförfattarnas böcker. I efterkrigstiden kunde man i Amerika se att just ungdomen började sluta sig samman i olika subkulturer som ofta utgjorde en protest mot det vuxna samhället. I en subkultur, där beatnikgenerationen inte var ett undantag, blev livsstilen viktigt och beviset på detta skulle kunna vara den popularitet som beatnikförfattarna tydligen uppnådde genom sitt sätt att leva innan de ens blivit publicerade, eller åtminstone innan deras verk blivit kända.

Subkulturerna efter andra världskriget blev tveklöst mer populariserade än tidigare och nådde ut till långt fler människor. Även i våra dagar finns det en kvarleva av denna tradition, en protest mot sittande regeringar och rådande konsumtionslystnad. Amerika har framför allt producerat två kulturprofiler som kan infångas i denna protesttradition: Noam Chomsky och Michael Moore. Båda ägnar sig åt en flerfilig kommunikationsväg där framför allt TV och böcker är viktiga, men även film och föreläsningar. Media utnyttjas av dessa två herrar idag och media utnyttjades även av beatnikgenerationen under efterkrigstiden.

Som vi säkert alla märkte förekom inte William S. Burroughs speciellt ofta i artiklarna. Burroughs hade vid tiden för vår analys endast fått ett verk publicerat, som vi tidigare nämnt, nämligen *Junky* 1953. Burroughs egentliga genombrott kom alltså efter vår period, då *Naked lunch* slutligen hittade en förläggare. Som vi kunde se i Norman Podhoretz artikel *the knowing nothing bohemians* tagen ur *Partisan Review*, nr. 25, våren 1958 (se sida 56) omtalades dock *Naked Lunch* redan 4 år innan sin publicering. Vi har valt att hålla kvar vid Burroughs då han enligt våra källor fungerade som en av beatnikgenerationens tre kärnfigurer. Detta dels med

tanke på hans enorma intellektuella inflytande på Ginsberg och Kerouac. Burroughs var betydligt äldre än både Kerouac och Ginsberg och uppges ha fungerat som en slags mentor för de yngre männen. Dels valde vi att hålla oss kvar vid honom p.g.a. hans förhållningssätt till litteraturen och sina experiment med konstnärliga uttryckssätt som kom att betyda mycket för övriga beatniks och populärkultur i stort.

Förslagsvis skulle man kunna ställa sig frågan hur våra samtida konstnärer (författare, målare, musiker, filmskapare m.fl.) låter sig inspireras av beatnikgenerationen¹⁸⁰ och hur deras syn på den bakomliggande identiteten ser ut till skillnad från den kulturkonsumerande och recenserande delen av befolkningen. Kanske är det den visionära definitionen av begreppet *beat* som kommer väl till pass här? Att befinna sig i mörkret som föregår ljuset, där man är mottaglig även för ickerationella förklaringar av världsordningen. Att begreppet *beat* inte bara betyder utslagen, utan också saliggjord och försatt i extas, ett tillstånd som sedan avspeglas i olika konstnärliga yttringar.

¹⁸⁰ T.ex. har den svenska författaren Sture Dahlström blivit omtalad som en utav de svenska arvtagarna av beatniktraditionen

7. SAMMANFATTNING

Genom att närma oss sex tidskrifters artiklar, med en diskursanalytisk ansats i syfte att klarlägga identitetskonstruktionen bakom begreppet beatnik, har vi sett att det råder en kamp om begreppet där angreppspunkterna till övervägande del utgjorts av en kritik mot beatnikgenerationens sociala praktik. Försvaret har hävdade litteraturens yttringar i första rummet och har inte försökt förneka det som sägs av generationens belackare. Det talas om en ”mytbildning”, vilken är resultatet av ett litterär revirtänkande. Om vi har hittat något övergripande gemensamt i beatnikdiskursen kan detta sägas utgöras av en ungdomsproblematisering. Av de sex artiklarna vi analyserat återfinns endast en som vill visa på möjligheterna med de nya konstnärerna och författarna; Kenneth Rexroths artikel i *New York Times Book Review*. Även Rexroth tar dock upp författarnas ålder som något de måste brottas med. Den gemensamma nämnaren för beatnikgenerationen (så som de gestaltas i artiklarna) har alltså utgjorts av att de omtalades som unga och orutinerade. Men helt obehövligt i den litterära världen var de säkerligen inte.

Som vi kunde se i kapitel 2 har Amerika haft en lång tradition av protestförfattare och beatnikgenerationen utgör i den traditionen inget undantag. De får snarast sägas fortsätta den tradition som tidigt etablerats mot ett pengavälde där naturen fått ge vika för maskinen. Vad som är nytt under efterkrigstiden är den mer tydliga framväxten av subkulturer bland ungdomar som växer fram. Men vi ser alltså att beatnikförfattarna har sina rötter i tidigare amerikansk tradition och säkerligen var förtrogna med bl.a. Whitmans, Thoreaus och Hemingways verk.

För att återgå till våra frågeställningar i inledningen¹⁸¹ kan vi säga att vi har sett en reception av beatnikgenerationen som mångsidig där ingen regelrätt hegemoni råder vad gäller förkastandet eller framhållandet av litteraturen, annat än den reflexion vi tidigare gjorde angående ungdomsproblemet. Den litterära institutionens bidrag till en identitetskonstruktion är därför svår att slutgiltigt fastställa. Men vi kan utifrån vår undersökning se att fyra av sex artiklar i det närmaste hänar författarna. Som tidigare nämnt ligger fokus i kritiken i artiklarna på den sociala praktiken och inte på den litterära. Det som sägs om den sociala praktiken bör ändå ha haft en inverkan på allmänheten av läsare, och speciellt på de som förmodligen stiftat bekantskap med beatnikgenerationen via media innan de läst deras böcker.

Vi har alltså i resultatdelen sett med vilka ord beatnikgenerationen definierats och beskrivits. Det var frågan om ett varierande mottagande hos den litterära institutionen. Det är inte heller värt att tala om ett mönster vad gäller politik i de artiklar vi valt. De tidskrifter som fördriver beatnikgenerationen ut i vildmarken är av, för tiden, mer politiskt korrekt natur och även en vänsterorienterad. Det kan vi se genom att blicka tillbaka på avsnitt 1.5 där *The American Scholar* och *Commentary Magazine* riktar sig till den mer politiska och exklusiva samhällsmedborgaren. Artiklarna i dessa tidskrifter jämförde beatnikförfattarna med namn som Blake och Dante gentemot vilka beatniks ansågs ovärdiga. De bakomliggande värderingarna och skillnaden i litterär och filosofisk övertygelse mellan beatniks och de båda tidskrifterna kom säkerligen att spela roll i detta fall. *Partisan Review* med rötter i en akademisk vänsterrörelse ställde sig även den väldigt kritisk mot beatnikförfattarnas verksamhet, i den artikel vi valt ut. *Time* fann det mer värdefullt att rapportera om

¹⁸¹ På vilket sätt tas beatnikgenerationen emot av den litterära institutionen och hur är denna med och skapar beatnikgenerationens identitet? Med vilka ord beskrivs och definieras beatniks? Vilka värderande mekanismer läggs in i konstruerandet av begreppet the beat generation? Är beatnikgenerationen ett brott mot en tidigare litterär tradition i USA?

beatnikförfattarnas sätt att föra sig socialt; klädstil, frisyrier m.m. De mer namnkunniga litterära tidskrifterna *New York Times Book Review* och *The Library Journal* fann däremot plats att utan utestängningens verktyg diskutera beatnikgenerationen. I den förstnämnda var det journalisten Rexroth, tillika poet och vän med flera av beatnikförfattarna, som höjde ett varnande finger för den mytbildning som ägde rum i media. Bibliotekariernas medium *The Library Journal* talar mycket om hur författarna skriver, om deras ungdom och vilka problem detta innebär.

Identiteten som röjer sig bakom begreppet beatnik kan kort och gott sägas vara okonventionell och det kan ju tyckas att det är just det som en konstnärlig strömning ska vara. Alla är uppenbart inte överens om detta. En lista över drogens inverkan på konstnärliga yttringar, såväl på äldre och väl omtalade namn som yngre konstnärer kan göras mycket lång. Vi kan se att *The American Scholar*'s, *Partisan Review*'s och *Commentary Magazine*'s kamp att göra litteraturen rumsren misslyckades i längden. Synen på beatniks så som de beskrivs i dessa artiklar har inte levt vidare. Beatnikgenerationen provocerade och artiklar som de i *The American Scholar*, *Partisan Review*'s och *Commentary Magazine* bör endast ha verkat som bränsle till författarna.

Det verkar finnas en motsättning mellan en amerikansk och engelsk litterära tradition i fallet beatniks. Där beatnikförfattarna lyfts fram som innovatörer är det eftersom de brytit med den engelska traditionen, en tradition som präglas av betydande individuella prestationer och stora genier och litterära profiler som t.ex. Blake. Denna traditions värde lyfts fram och hyllas av de som vänder sig emot beatnikförfattarna och låter oss förstå att beatnikförfattarna endast är värda att tala om i grupp och inte står sig individuellt som författare och konstnärer.

Omogna eller inte, unga eller gamla kom beatnikförfattarnas litteratur att leva vidare till vår egen samtid och kommer säkert att fortsätta hitta läsare framöver.

8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

TRYCKTA KÄLLOR:

Amburn, Ellis. (1998). *Subterranean Kerouac – The hidden life of Jack Kerouac*. St: Martin Press, New York.

Beat culture and the new America: 1950-1965. (1995). Whitney Museum of American art, New York.

Berefelt, Gunnar. (1973). Skönt: om begreppet "estetisk". Stockholm: Almqvist & Wiksell

Bergman, Göran och Boréus, Kristina. (2000). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Burroughs, William S. (1959). *Den nakna lunchen*. Stockholm: Norstedts Förlag.

Burroughs, William S. (1977, org.1953). *Junky*. London: Penguin Books

Butler, F.A., "On the nature of the beat." *American Scholar* 30 (Winter 1960-1961): 79-92.

Charters, Ann. (1973). *Kerouac*. San Francisco: Straight arrow books.

Cook, Bruce. (1971). *The beat generation*. New York: Charles Scribner's sons.

Caveney, Graham. (1999). *Screaming with joy – The life of Allen Ginsberg*. Broadway books, New York.

Egidius, Henry (Red.). (1994, 1997). *Psykologilexikon*. Stockholm: Natur och Kultur

Foster, Edward Halsey. (1992). *Understanding the beats*. University of South Carolina Press.

Foucault, Michel. (1993). *Diskursens ordning*. Stockholm: Brutus Östlings Förlag.

Frohmann, Berndt. (1994). "Discourse analysis as a research method in library and information Science". *Library & Information Science Research* 16: 119-138.

Furuland, Lars och Svedjedal, Johan (red.). (1997). *Litteratursociologi: Texter om litteratur och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Jacobsen, Dan. "Americas Angry Young Men." *Commentary* Dec. 1957: 475-479.

Lawlor William. (1998). *The beat generation: a bibliographical teaching guide*. Lanham: The Scarecrow press, inc.

Lee, Robert A (red.). (1996). *The beat generation writers*. Pluto Press, London.

Litteraturens världshistoria. Nordstedts förlag AB, Stockholm

Litteraturhistoria. (1989). Natur och kultur: Stockholm

“Manners and Morals: Fried shoes.” *Time* 9 Feb. 1959.

McCay, John P. (2000). *A history of world societies: fifth edition*. Boston: Houghton Mifflin Company.

Miles, Barry. (2000). *The beat hotel: Ginsberg, Burroughs and Corso in Paris, 1957-1963*. Grove Press, New York.

Miles, Barry. (1989). *Ginsberg – A biography*. Viking Penguin Inc., New York.

Newhouse, Thomas. (2000). *The beat generation and the popular novel in the United States, 1945-1970*. McFarland & Company, Inc., Publishers Jefferson, North Carolina and London.

Podhoretz, Norman. “The know-nothing bohemians.” *Partisan Review* 25 (Spring 1958)

Rexroth, Kenneth. “Bearded Barbarians or real Bards?” *The New York Times Book Review* 12 Feb. 1961.

Rydén, Per. (1987). *Domedagar: svensk litteraturkritik efter 1880*. Lund: Avd. för pressforskning, Litteraturvetenskapliga institutionen.

Rorty, Richard. (1997). *Kontingens, ironi och solidaritet*. Lund: Studentlitteratur.

Ross, Basil. “Californias young writers, angry and otherwise.” *Library Journal* 83.12 (15 June 1958): 1850-1854.

Sargeant, Jack. (1997). *The naked lens – an illustrated history of beat cinema*. Creation books, London.

Skerl, Jennie. (1985). *William S. Burroughs*. Boston: Twayne Publishers.

Strindberg, August. (1995). *Svarta Fanor – Band 57 i Nationalupplagan: Samlade verk*. Stockholm: Nordstedts förlag.

Thoreau, Henry David. (1964). *Skogsliv vid Walden*. Wahlström och Widstrand: Stockholm.

Torring, Jacob. (1999). *New theories of discourse: Laclau, Louffe and Zizek*. Oxford: Blackwell Publishers.

Wilhelmi, Juan. (1999). *Smak eller värde: en filosofisk undersökning av litterära omdömen*. Nora: Nya Doxa.

Winther, Jörgensen, Marianne & Phillips, Louise. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*, Lund: Studentlitteratur.

OTRYCKTA KÄLLOR:

Archives of the Midwest Bisexual Lesbian Gay Transgender College Conference `99
http://tps.studentorg.wisc.edu/TPS/mblgtcc/headliners/larry_kramer_bio.html (2004-04-04)

Allen Ginsberg – *Ballad Of Skeletons Songlyrics*
<http://www.songlyrics4u.com/allen-ginsberg/ballad-of-the-skeletons.html> (2004-04-16)

Amherst College Library – *Library Newsletter, spring 2002*
<http://www.amherst.edu/library/news/newsletter/spring02.html> (2004-04-04)

Craig`s list
<http://www.craigslist.org/eve/37522194.html> (2004-08-09)

Drugstore Cowboy. (1989). FILM - Regi: Gus Van Sant.

The Free Dictionary
<http://encyclopedia.thefreedictionary.com/New%20York%20Times%20Book%20Review> (2004-09-03)

Gunda
www.ub.gu.se/gunda (2004-04-04)

Literary Kicks – *Allen Ginsberg*
<http://www.charm.net/~brooklyn/People/AllenGinsberg.html> (2004-02-10)

McFarland Pub
<http://www.mcfarlandpub.com/book-2.php?isbn=0-7864-0841-3> (2004-06-01)

Newhouse, Alana - *When 'All the Rest' Was the Rage: Commentary Looks Back in Pride*
<http://www.forward.com/issues/2003/03.03.21/arts1.html> (2004-04-04)

Tanenhaus, Sam – *Hello To All That, The irony Behind The Demise Of The Partisan Review*
<http://slate.msn.com/id/2081610/> (2004-04-04)

Time Inc. - *Key company facts*
www.timeinc.com (2004-04-04)

Time magazine responds to Larry Kramer
<http://www.qrd.org/qrd/media/magazines/time.magazine.responds.to.larry.kramer-03.11.98>
(2004-04-04)

Time Warner
http://www.aoltimewarner.com/companies/time_inc_index.adp (2004-04-04)

The 1911 Edition Encyclopedia
http://61.1911encyclopedia.org/D/DE/DEWEY_MELVIL.htm (2004-04-04)

The Phi Beta kappa Society – *Frequently Asked Questions*
<http://www.pbk.org/about/faq.htm> (2004-04-04)

Virtual American Biographies
<http://www.famousamericans.net/charlesammicutter> (2004-04-04)